

PAULO COELHO

LA RÎUL PIEDRA AM ȘEZUT ȘI-AM PLINS

O, Marie cea zămislită fără de prihană,
roagă-te pentru noi, cei care ne îndreptăm
către Tine. Amin

Dar înțelepciunea a fost găsită
dreaptă de către toți fiii ei.
Luca, 7: 35

*Pentru I.C. și S.B., a căror comuniune iubitoare m-a
făcut să văd chipul feminin al lui Dumnezeu;
Monica Antunes, tovarășa mea din primul ceas,
care cu dragostea și entuziasmul ei,
incendiază lumea întreagă;
Paulo Rocca, pentru bucuria bățăliilor
pe care le-am dat împreună și pentru
demnitatea luptelor
pe care le-am purtat între noi;
Matthew Lore, pentru că nu a uitat
un citat înțelept din I Ching:
„Perseverența e favorabilă.”*

NOTA AUTORULUI

Pe cînd vizita o insulă, un misionar spaniol se întîlni cu trei preoți
azteci.

— Cum vă rugați? – întrebă părintele.

— Avem o singură rugăciune – răspuse unul dintre azteci –. Zicem:
„Doamne, Tu ești trei, noi sîntem trei. Miluiește-ne pe noi.”

— Frumoasă rugăciune – zise misionarul –. Dar ea nu este chiar ruga
pe care o ascultă Dumnezeu. Am să vă învăț una mult mai bună.

Părintele îi învăță o rugăciune catolică și-și văzu mai departe de
drumul său de evanghelizare. După ani, aflat pe corabia care se întorcea
în Spania, îi fu dat să treacă din nou prin insula aceea. De pe punte, îi
zări pe cei trei preoți pe mal și le făcu semn cu mîna.

În aceeași clipă, cei trei începură să meargă pe apă către el.

— Părinte! Părinte! – strigă unul din ei, apropiindu-se de corabie –.
Mai învață-ne o dată rugăciunea pe care o ascultă Dumnezeu, fiindcă nu
ne-o mai putem aduce aminte!

— Nu contează – zise misionarul, văzînd minunea. Și-i ceru iertare
lui Dumnezeu pentru că nu reușise să priceapă mai devreme că El
vorbea toate limbile.

Istoria asta ilustrează foarte bine ceea ce încerc să povestesc în *La*

rîul Piedra am șezut și-am plîns.

Rareori ne dăm seama că sîntem împresurați de Extraordinar. Miracolele se întîmplă în jurul nostru, semnele lui Dumnezeu ne arată drumul, îngerii insistă să fie auziți, dar noi, fiindcă sîntem învățați că există formule și reguli pentru a ajunge pînă la Dumnezeu, nu luăm seama la nimic din toate acestea. Nu pricepem că El se află oriunde îl lăsăm să intre.

Practicile religioase tradiționale sînt importante: ele ne fac să împărtășim cu ceilalți experiența comunitară de proslăvire și rugăciune. Dar să nu uităm niciodată că experiența spirituală e în primul rînd o experiență *practică* a iubirii. Și în iubire nu există reguli. Putem încerca să ne ținem de manuale, să ne controlăm inima, să avem o strategie de comportament – dar toate acestea sînt fleacuri. Inima este cea care hotărăște și doar ce hotărăște ea este important.

Noi toți am avut parte de o asemenea experiență în viață. Noi toți, la un moment dat, ne-am spus printre lacrimi: „Sufăr din cauza unei iubiri care nu merită.” Suferim deoarece ne imaginăm că dăm mai mult decît primim. Suferim deoarece dragostea noastră nu este recunoscută. Suferim pentru că nu ne putem impune propriile noastre reguli.

Suferim fără rost: pentru că în dragoste se află sămînța creșterii noastre. Cu cît iubim mai mult, cu atît sîntem mai aproape de experiența spirituală. Adevărații iluminați, cu sufletele lor incendiate de iubire, învingeau toate prejudecățile vremii. Cîntau, rîdeau, se rugau cu voce tare, dansau, participau la ceea ce Sfîntul Pavel numea „nebunia sfîntă”. Erau veseli – pentru că cine iubește învinge lumea, nu-i e teamă că pierde ceva. Adevărata iubire este un act de total abandon.

La nul Piedra am șezut și-am plîns e o carte despre însemnătatea acestui abandon. Pilar și tovarășul ei sînt personaje fictive, dar ei simbolizează numeroasele conflicte ce ne însoțesc în căutarea noastră a unui Dincolo. Mai devreme sau mai tîr-ziu, trebuie să ne învingem temerile, de vreme ce drumul spiritual se parcurge prin experiența zilnică a iubirii.

Călugărul Thomas Merton spunea: „Viața spirituală se reduce la dragoste. Nu iubești pentru că vrei să faci binele sau să ajuți și să aperi pe cineva. Dacă acționăm așa, îl vedem pe aproapele ca pe un simplu obiect, iar pe noi ne vedem ca pe niște persoane generoase și înțelepte. Asta nu are nimic de a face cu iubirea. A iubi înseamnă a fi în comuniune cu celălalt și a descoperi în el scînteia lui Dumnezeu.”

Fie ca plînsul lui Pilar la rîul Piedra să ne călăuzească pe drumul acestei comuniuni.

PAULO COELHO

LA RÎUL PIEDRA

... am șezut și-am plîns. Legenda povestește că tot ce cade în apele acestui rîu – frunzele, insectele, penele păsărilor – se preschimbă în pietrele din albia lui. Ah, ce n-aș da să-mi pot smulge inima din piept și să dau cu ea de-a azvîrlita pe firul apei, și atunci nu m-ar mai încerca nici durere, nici dor, nici amintiri.

La rîul Piedra am șezut și-am plîns. Gerul iernii mă face să-mi simt lacrimile pe obraji, și ele cad, amestecîndu-se cu apele înghețate ce curg prin fața mea. Undeva rîul acesta se împreună cu altul, apoi cu altul,

pîna cînd – departe de ochii și de inima mea – toate apele astea dispar în mare.

Fie ca lacrimile să-mi curgă atît de mult, încît iubitul meu să nu știe niciodată că într-o zi am plîns de dorul lui. Fie ca lacrimile să-mi curgă atît de mult, încît să pot da uitării rîul Piedra, mînăstirea, biserica din Pirinei, ceața, potecile pe care le-am bătut împreună.

Voi uita drumurile, munții și cîmpiile din visele mele – visele care-mi aparțineau și pe care totuși nu le cunoșteam.

Îmi amintesc de clipa mea magică, de clipa aceea cînd un „da” sau un „nu” ne poate schimba viața. S-ar părea că a trecut atît de mult timp de atunci și totuși e doar o săptămînă de cînd l-am întîlnit din nou pe iubitul meu și l-am pierdut.

Povestea asta am scris-o la malul rîului Piedra. Îmi simțeam mîinile înghețate, picioarele înțepenite din pricina poziției în care stăteam și clipă de clipă aș fi vrut să mă opresc.

— Caută să trăiești. Amintirile sînt pentru cei mai bătrîni – spunea el.

Iubirea ne face poate să îmbătrînim înainte de vreme și ne reîntinerește cînd tinerețea s-a dus. Cum să nu-ți amintești însă momentele acelea? Tocmai de-aceea scriam, ca să-mi prefac tristețea în nostalgie, singurătatea în amintiri. Pentru ca atunci cînd îmi voi fi terminat de povestit mie însămi povestea asta, să mi-o pot azvîrli în Piedra – așa mi-a spus femeia care mă găzduise. Numai atunci – cum spusese o sfîntă – ar putea stinge apele ceea ce a scris focul.

Toate poveștile de dragoste sînt la fel.

Ne petrecusem copilăria și adolescența împreună. Apoi, el a plecat, așa cum pleacă toți băieții din orașele mici. A spus că avea să cunoască lumea, că visele lui se înfiripau dincolo de cîmpiile din Soria.

Cîțiva ani n-am mai avut vești de la el. Din cînd în cînd primeam cîte o scrisoare, dar nimic mai mult – pentru că el nu s-a mai întors niciodată în pădurile și pe străzile copilăriei noastre.

Cînd mi-am isprăvit studiile, m-am mutat la Zaragoza – și am descoperit că el avusese dreptate. Soria era un oraș mic și singurul ei poet faimos spusese că drumul e făcut ca să umbli pe el. M-am înscris la o facultate și mi-am găsit un iubit. Am început să învăț ca să obțin o bursă, care nu mai venea. Am muncit ca vînzătoare, mi-am plătit studiile, am fost respinsă la concursul public, m-am despărțit de prietenul meu.

Între timp, scrisorile de la el începuseră să-mi vină mai des – și mă simțeam invidioasă pe timbrele din atîtea țări străine. El era prietenul mai în vîrstă, care știa tot, străbătea lumea, prindea aripi – pe cînd eu mă străduiam să prind rădăcini.

De la o vreme, scrisorile lui începuseră să vorbească despre Dumnezeu și-mi veneau dintr-un același loc din Franța. Într-una din ele, își mărturisea dorința de a intra într-un seminar și de a-și închina viața rugăciunii. L-am scris și eu și l-am rugat să mai aștepte un pic, să-și trăiască nițel mai mult libertatea înainte de a se angaja în ceva atît de serios.

Cînd mi-am recitat scrisoarea, m-am decis să o rup: ce drept aveam eu să vorbesc despre libertate sau angajare? El știa ce înseamnă

lucrurile astea, nu eu.

Într-o bună zi am aflat că ținea conferințe. Am rămas surprinsă, fiindcă era prea tânăr ca să poată da lecții altora. Dar acum două săptămîni mi-a trimis o carte poștală în care-mi spunea că avea să vorbească pentru un mic grup de la Madrid și mă ruga să particip și eu.

Am călătorit patru ore, de la Zaragoza la Madrid, deoarece voiam să-l revăd. Voiam să-l aud. Voiam să stau cu el într-un bar, să ne amintim de vremurile cînd ne țineam împreună de șotii și credeam că lumea e prea mare ca să poată fi străbătută.

Sîmbătă, 4 decembrie 1993

Conferința se ținea într-un loc mai oficial decît îmi închipuisem și era mai multă lume decît mă așteptam. N-am înțeles cum de era posibil așa ceva.

„Se vede că a devenit celebru”, m-am gîndit. Nu-mi spusese nimic în scrisorile lui. Am vrut să stau de vorbă cu persoanele prezente, să întreb ce făceau acolo, dar n-am avut curaj.

Am rămas surprinsă cînd l-am văzut întrînd. Părea diferit de ștregarul pe care-l cunoscusem –, dar, evident, în unsprezece ani oamenii se schimbă. Era mai frumos și ochii îi străluceau.

— Ne restituie ceea ce ne aparține – zise o femeie de lîngă mine.

Fraza suna ciudat.

— Ce ne restituie?

— Ceea ce ne-a fost furat. Religia.

— Nu, nu ne restituie nimic – zise o femeie mai tînără, așezată la dreapta mea –. Ei nu ne pot restitui ceva ce ne aparține de mult.

— Și atunci ce căutați aici? – întrebă, iritată, prima femeie.

— Vreau să-l ascult. Vreau să văd cum gîndesc, pentru că ne-au ars cîndva pe rug și o mai pot face încă o dată.

— El nu e decît o voce izolată – zise femeia –. Face și el ce poate.

Tînăra afișă un zîmbet ironic și puse capăt conversației.

— Pentru un seminarist, e o atitudine curajoasă – continuă femeia, privindu-mă de astă dată pe mine și căutîndu-mi sprijinul.

Eu nu înțelegeam nimic, am rămas tăcută și femeia a renunțat. Tînăra de lîngă mine îmi făcu semn cu ochiul – ca și cum i-aș fi fost aliată.

Eu însă tăceam din alt motiv. Mă gîndeam la cele spuse de doamna aceea.

„Seminarist?”

Imposibil. Mi-ar fi spus-o.

Începu să vorbească, dar eu nu mă puteam concentra. „Ar fi trebuit să mă îmbrac mai frumos”, gîndeam eu, fără să pricep de ce eram atît de preocupată. Mă observase în rîndurile asistenței, iar eu încercam să-i descifrez gîndurile: oare cum arătam? Ce deosebire este între o fată de șaptesprezece și o femeie de douăzeci și nouă de ani?

Vocea îi era la fel. Felul de a vorbi însă i se schimbase mult.

Trebuie să riscăm. Vom înțelege pe deplin minunea vieții doar cînd

vom lăsa să se întâmple imprevizibilul.

În fiecare zi Dumnezeu ne dă – o dată cu soarele – o clipă în care ar fi cu putință să schimbăm tot ce ne face nefericiți. În fiecare zi încercăm să ne prefacem că nu întrevădem momentul acesta, că el nu există, că ziua de azi esta la fel cu cea de ieri și va fi la fel cu cea de mâine. Dar cine își examinează cu atenție ziua descoperă și momentul magic.

Acesta poate fi ascuns la ceasul în care vîrîm cheia în ușă, dimineața, în clipa de tăcere de după masa de prînz, într-unul din cele o mie și unul de lucruri care ni se par aidoma. Acest moment există – un moment în care toată puterea stelelor trece prin noi și ne îngăduie să facem minuni.

Fericirea e uneori o binecuvîntare – dar de obicei e o cucerire.

Momentul magic dintr-o zi ne ajută să ne schimbăm, ne face să plecăm în căutarea viselor noastre. Avem să suferim, avem să cunoaștem momente dificile, avem să înfruntăm multe deziluzii – totul însă e trecător și nu lasă urme. Iar în viitor, vom putea privi înapoi cu mîndrie și credință.

Vai de cine se teme să-și asume riscurile. Acesta poate că nu va avea niciodată parte de decepții, nu va avea deziluzii și nici nu va suferi precum aceia care au un vis de urmărit. Dar cînd va privi în urmă – pentru că totdeauna privim în urmă – își va auzi inima spunîndu-i: „Ce ai făcut cu minunile pe care Dumnezeu le-a semănat în zilele tale? Ce-ai făcut cu talanții pe careți i-a încredințat Stăpînul tău? I-ai îngropat adînc într-o pivniță pentru că ți-a fost frica să nu-i pierzi. Atunci asta ți-e moștenirea: certitudinea că ți-ai irosit viața.”

Vai de cel căruia îi e dat să audă vorbele astea. Căci atunci va crede în minuni, dar momentele magice din viața lui vor fi trecut de mult.

Asistența l-a înconjurat de îndată ce a terminat de vorbit. Am așteptat, întrebîndu-mă ce impresie își va face despre mine după atîția ani. Mă simțeam parcă un copil – nesigură, încordată, pentru că nu-i cunoșteam pe noii lui prieteni, geloasă, pentru că le acorda mai multă atenție celorlalți decît mie.

Și, în fine, s-a apropiat. S-a înroșit și, dintr-o dată, n-a mai fost bărbatul care spunea lucruri importante; redevenise ștregarul care se ascundea cu mine prin schitul de la San Saturio și vorbea despre visele lui de a străbate lumea – în timp ce părinții noștri cereau ajutorul poliției, crezînd că ne înecasem în rîu.

— Bună, Pilar – zise el.

L-am sărutat. Aș fi putut să-i spun cîteva cuvinte de apreciere. Aș fi putut spune că mă simțeam obosită în mijlocul atîtor oameni. Aș fi putut face vreun comentariu glumeț despre copilăria noastră și despre mîndria pe care o simțeam văzîndu-l acolo, admirat de ceilalți.

Aș fi putut să-i explic că trebuia să alerg ca să prind ultimul autobuz de noapte către Zaragoza.

Aș fi putut. Nu vom ajunge niciodată să înțelegem semnificația acestor vorbe. Căci în toate momentele vieții noastre există lucruri care s-ar fi putut întîmpla, dar pînă la urmă nu s-au întîmplat. Există clipe magice care trec neobservate și – brusc – mîna destinului ne schimbă universul.

Așa ceva s-a întîmplat în clipa aceea. În locul tuturor lucrurilor pe care le-aș fi putut face, am spus cîteva cuvinte care, o săptămînă mai tîrziu, m-au adus aici, pe malul acestui rîu, și m-au determinat să scriu rîndurile acestea.

— N-am putea să bem o cafea? – am zis eu.
Iar el, întorcându-se către mine, a acceptat mîna pe care i-o întindea destinul.
— Am mare nevoie să stau de vorbă cu tine. Mîi-ne am o conferință la Bilbao. Hai, sînt cu mașina.
— Trebuie să mă întorc la Zaragoza – am răspuns eu, fără a ști că era ultima mea șansă.
Dar, într-o fracțiune de secundă, poate fiindcă redevenisem copil, poate fiindcă nu noi sîntem cei care ne scriem cele mai bune momente din viață, i-am spus:
— E sărbătoarea Neprihănitei Zămisliri. Pot să te însoțesc pînă la Bilbao și să mă întorc de acolo acasă.
Întrebarea despre „seminarist” îmi stătea pe vîrfurile limbii.
— Vrei să mă întreb ceva – zise el, observîndu-mi expresia.
— Da – am încercat eu să mă prefac –. Înainte de conferință, o femeie a spus că îi înapoiezi ceea ce îi aparține.
— Nimic important.
— Pentru mine e important. Nu știu nimic despre viața ta, sînt surprinsă cînd văd atîta lume aici.
El rîse și se întoarse din nou ca să le dea atenție și celorlalți.
— Stai – am zis eu, prinzîndu-l de braț –. Nu mi-ai răspuns la întrebare.
— Nimic prea interesant pentru tine, Pilar.
— Oricum, vreau să știu.
Respiră adînc și mă conduse într-un colț al încăperii.
— Toate cele trei mari religii monoteiste – iudaismul, catolicismul, islamismul – sînt masculine. Preoții sînt bărbați. Bărbații păzesc dogmele și fac legile.
— Asta a vrut să spună doamna aceea?
El șovăi o clipă. Dar răspunse:
— Că am o viziune diferită despre lucruri. Că eu cred în chipul feminin al lui Dumnezeu.
Am răsuflat ușurată; femeia se înșelase. El nu putea fi seminarist, deoarece seminariștii nu au o viziune diferită asupra lucrurilor.
— Mi-ai explicat foarte bine – i-am răspuns.

Tînăra care-mi făcuse cu ochiul mă aștepta la ușă.
— Știu că aparținem aceleiași tradiții – zise ea –. Mă cheamă Brida.
— Nu știu despre ce vorbești – am răspuns eu.
— Ba știi, nici vorbă – rîse ea.
M-a luat de braț și am ieșit împreună înainte ca eu să fi apucat a-i da vreo explicație. Noaptea era foarte rece și nu prea știam ce să fac pînă a doua zi de dimineață.
— Unde mergem? – am întrebat-o.
— La statuia Zeiței – a fost răspunsul.
— Trebuie să găsesc un hotel ieftin pentru la noapte.
— Îți arăt unul după aceea.
Preferam să ne așezăm într-o cafenea, să mai stăm puțin de vorbă, să aflu tot ce se putea despre el. Dar nu voiam să mai discut cu ea; am lăsat-o să mă conducă pe Paseo de Castellana, profitînd ca să mai văd Madridul după atîția ani. La mijlocul bulevardului, ea se opri și arătă spre cer.

— Uite-o acolo – zise ea.

Luna plină strălucea printre crengile desfrunzite ale copacilor.

— E frumoasă – am zis.

Ea însă nu mă asculta. Și-a desfăcut brațele în formă de cruce, cu palmele întoarse în sus, și a rămas așa, contemplând luna.

„În ce m-am băgat”, am gândit în sinea mea.

„Am venit să asist la o conferință, m-am pomenit pe Paseo de Castellana cu nebuna asta și mâine mă duc la Bilbao.”

— O, tu, oglindă a Zeiței Pământului – zise tînăra, ținîndu-și ochii închiși –. Învață-ne pe noi puterea noastră și fă ca bărbații să ne înțeleagă. Născîndu-te, strălucind, murind și înviind în cer, tu ne-ai arătat ciclul nostru de la sămînță la fruct.

Tînăra își întinse brațele către cer și rămase o bună bucată de vreme în poziția asta. Trecătorii priveau și rîdeau, dar ea nu-și dădea seama; de rușine muream însă eu, pentru că stăteam lîngă ea.

— Trebuia să fac asta – zise ea, după o plecăciune adîncă în fața lunii –. Ca să ne apere Zeița.

— Ce vrei să spui, în definitiv?

— Exact ce a spus și prietenul tău, numai că în cuvinte adevărate.

Mi-a părut rău că nu dădusem atenție conferinței. Eram incapabilă la drept vorbind să spun despre ce vorbise.

— Noi cunoaștem chipul feminin al lui Dumnezeu – zise tînăra cînd ne-am reluat plimbarea –. Noi, femeile, cele care o înțelegem și o iubim pe Marea Mamă. Ne-am plătit știința cu persecuțiile și rugurile, dar am supraviețuit. Și acum îi înțelegem misterele.

Rugurile. Vrăjitoarele.

Am privit-o cu mai multă atenție pe femeia de lîngă mine. Era frumoasă, părul blond îi ajungea pînă la talie.

— În timp ce bărbații plecau la vînătoare, noi rămîneam în peșteri, în pîntecele Mamei, îngrijindu-ne copiii – continuă ea –. Acolo am primit toată învățătura Marii Mame.

Bărbatul trăia în plină mișcare, în timp ce noi rămîneam în pîntecele Mamei. Asta ne-a permis să observăm că semințele se transformau în plante și le-am spus-o și bărbaților noștri. Noi am făcut prima pîine și i-am hrănit. Am modelat primul vas pentru ca ei să bea din el. Și tot noi am înțeles ciclul creației, pentru că trupul nostru repeta ritmul lunii.

Brusc, s-a oprit:

— Uite-o.

Am privit. În mijlocul unei piețe înconjurată de trafic din toate părțile, se înălța o fîntînă. În centrul fîntînii, o sculptură reprezenta o femeie într-un car tras de lei.

— Este Piața Cibeles – am spus eu, vrînd să arăt că cunoașteam Madridul. Mai văzusem statuia aceea în duzini de cărți poștale ilustrate.

Ea însă nu mă asculta. Era în mijlocul arterei de circulație, încercînd să se strecoare prin trafic.

— Hai pînă acolo! – striga ea, făcîndu-mi semne dintre mașini.

M-am hotărît să ajung pînă la ea ca să o întreb de adresa unui hotel. Nebunia ei începea să mă obosească și simțeam nevoia să dorm.

Am ajuns la fîntînă aproape în același timp, eu cu inima gata să-mi sară din piept, iar ea cu un surîs pe buze.

— Apa! – zicea ea –. Apa este manifestarea ei!

— Te rog, îmi trebuie adresa unui hotel ieftin.

Ea își cufundă mîinile în fîntînă.

— Fă și tu la fel – îmi spuse ea –. Atinge apa cu mîinile.

— N-are nici un rost. Dar nu vreau să te deranjez. Mă duc să caut un hotel.

— Doar o clipă.

Fata scoase din geantă un mic fluier și începu să cînte. Muzica avu parcă un efect hipnotic: zgomotul traficului se îndepărtă și inima mi se liniști. M-am așezat pe ghizdul fîntînii, ascultînd sunetele apei și ale flautului, cu ochii țintă la luna plină de deasupra capetelor noastre. Ceva îmi spunea – deși nu înțelegeam prea bine – că acolo era ceva din natura mea de femeie.

Nu știi cît timp a cîntat. Cînd a terminat, s-a întors cu fața către fîntînă.

— Cibeles – spuse ea –. Una din manifestările Marii Mame. Ea guvernează recoltele, hrănește orașele, îi redă femeii rolul de preoteasă.

— Cine ești? – am întrebat-o –. De ce mi-ai cerut să te însoțesc?

Ea se întoarse către mine.

— Sînt ce vezi că sînt. Fac parte din religia Terrei.

— Ce vrei de la mine? – am insistat.

— Pot să-ți citesc în ochi. Pot să-ți citesc în inimă. Ești pe punctul de a te îndrăgosti. Și de a suferi.

— Eu?

— Știi ce vreau să spun. L-am văzut cum se uita la tine. Te iubește. Femeia aia era nebună.

— De-asta ți-am cerut să vii cu mine – continuă ea –. Fiindcă el e important. Deși spune prostii, cel puțin o recunoaște pe Marea Mamă. Nu-l lăsa să se piardă. Ajută-l.

— Nu știi ce spui. Ai luat-o razna cu fanteziile dumitale – i-am spus eu, croindu-mi iarăși drum printre mașini și jurînd să nu mă mai gîndesc niciodată la vorbele acelei femei.

Duminică, 5 decembrie 1993

Ne-am oprit ca să luăm o cafea.

— Viața te-a învățat multe lucruri – am spus eu, încercînd să leg conversația.

— M-a învățat că putem învăța, m-a învățat că ne putem schimba – a răspuns el –. Chiar dacă pare imposibil.

Închidea discuția. Nici nu prea discutasem de fapt în timpul celor două ore de drum pînă la barul acela de lîngă șosea.

La început, încercasem să evoc amintiri din copilăria noastră, dar el nu manifestase altceva decît un interes politicos. Nici măcar nu mă asculta, îmi punea întrebări despre lucruri pe care i le spusese deja.

Ceva nu mergea. Poate că timpul și distanța îl îndepărtaseră pentru totdeauna de lumea mea. „El vorbește despre clipe magice”, am gîndit eu. „Ce-i pasă lui de cariera pe care și-o făcuseră Carmen, Santiago sau Maria?” Universul lui era altul, Soria rămînea doar o amintire îndepărtată – încremenită în timp, cu prietenii din copilărie tot copii, și cu bătrînii tot vii și toți făcînd exact ce făceau și acum douăzeci și nouă de ani.

Am început să regret drumul cu mașina lui. Cînd a schimbat iar subiectul, în timp ce ne beam cafeaua, m-am hotărît să nu mai insist.

Ultimele două ore pînă la Bilbao fuseseră un chin. El se uita înainte, la drum, eu mă uitam pe geam, și nici unul dintre noi nu putea ascunde

indispoziția care se instalase. Mașina de închiriat nu avea radio și, în lipsa lui, nu ne-a rămas decât să ne suportăm tăcerea.

— Să întrebăm unde e autogara – am zis eu, de îndată ce am ieșit de pe autostradă.

— E o linie regulată pînă la Zaragoza.

Era ora siestei, pe străzi era puțină lume. Am trecut pe lîngă un domn, pe lîngă o pereche de tineri, dar el n-a oprit ca să se intereseze.

— Știi unde este? – l-am întrebat după un timp.

— Ce să fie?

Continua să nu asculte ce-i spuneam.

Brusc, am auzit tăcerea. Ce să vorbească el cu o femeie care nu se aventurase niciodată în lumea largă? Ce haz avea să stea alături de o ființă căreia îi e frică de necunoscut, care preferă o slujbă sigură și un mariaj convențional? Eu – biata de mine – vorbeam despre aceiași prieteni din copilărie, despre amintirile prăfuite dintr-o localitate neînsemnată. Era singurul meu subiect.

— Poți să mă lași chiar aici – am zis eu cînd am ajuns într-un loc ce părea a fi centrul orașului. Încercam să fiu naturală, dar mă simțeam idioată, infantilă și tristă.

N-a oprit mașina.

— Trebuie să iau autobuzul ca să mă-ntorc la Zaragoza – am insistat.

— N-am fost niciodată aici. Nu știu unde îmi e hotelul. Nu știu unde se ține conferința. Nu știu unde o fi autogara.

— Nu-i nimic, nu-ți face griji.

A redus viteza, dar a continuat să conducă.

— Mi-ar face plăcere... – zise el.

De două ori n-a reușit să-și termine fraza. Îmi închipuiam ce i-ar fi făcut plăcere: să-mi mulțumească pentru companie, să trimită salutări vechilor prieteni și, în felul acesta, să atenueze senzația aceea dezagreabilă.

— Mi-ar face plăcere să mă însoțești la conferința de astă-seară – spuse el în sfîrșit.

Am încremenit. Încerca poate să cîștige timp ca să compenseze tăcerea jenantă din timpul călătoriei.

— Mi-ar face mare plăcere să fii cu mine – repetă el.

Poate că sînt o provincială, fără o viață plină de evenimente mari pe care să le povestesc, fără strălucirea și prestața femeilor de la oraș. Dar viața de provincie, chiar dacă nu te face o femeie elegantă sau de lume, te învață cum să ascuți o inimă – și să-i pricepi instinctele.

Spre surprinderea mea, instinctul îmi spunea că el era sincer.

Am răsuflat ușurată. Evident că n-aveam să rămîn la conferință, dar cel puțin prietenul meu drag părea să se fi întors, lăsîndu-mă părtaşă la aventurile lui, împărtășindu-mi temerile și biruințele sale.

— Mulțumesc pentru invitație – am răspuns –. Dar n-am bani de hotel și trebuie să mă întorc la învățătura mea.

— Am eu ceva bani. Poți sta cu mine în cameră. Cerem două paturi separate.

Am observat că începuse să transpire, cu tot frigul. Inima mea a început să dea semnale de alarmă pe care nu le puteam identifica. Senzația de bucurie de adineauri a fost înlocuită de o imensă confuzie.

A oprit deodată mașina și m-a privit drept în ochi.

Nimeni nu reușește să mintă, nimeni nu reușește să ascundă ceva când privește drept în ochi.

Și orice femeie cu un minimum de sensibilitate izbutește să citească în ochii unui bărbat îndrăgostit. Mi-am adus numaidecât aminte de cuvintele femeii blonde de la fântână.

Nu era posibil. Dar era adevărat.

În viața mea nu mă gândisem niciodată, dar niciodată, că, după atîta timp ar mai fi putut ține minte. Eram copii, trăiam unul lîngă altul și descopeream lumea mîină-n mîină. Eu l-am iubit – dacă un copil poate înțelege ce înseamnă dragostea. Dar toate astea se întîmplaseră demult – în altă existență, cînd inocența lasă inima deschisă la tot ce e mai bun în viață.

Acum eram adulți și responsabili. Lucrurile din copilărie nu erau decît lucruri din copilărie.

M-am întors ca să-l privesc în ochi. Nu-mi venea sau nu reușeam să cred.

— Mai am doar conferința asta și apoi urmează vacanța de Neprihănită Zămislire. Trebuie să merg la munte – continuă el –. Trebuie să-ți arăt ceva.

Bărbatul strălucit, care vorbea de clipele magice, stătea acolo în fața mea – purtîndu-se cum nu se poate mai anapoda. Avansa prea repede, era nesigur, făcea propuneri confuze.

Am deschis portiera, am ieșit și m-am rezemat de mașină. Priveam bulevardul aproape pustiu. Mi-am aprins o țigară și-am căutat să nu mă mai gîndesc la nimic. Puteam să-mi ascund intențiile, să mă fac că nu înțeleg – puteam încerca să mă conving că nu era vorba decît de o propunere făcută de un prieten unei prietene din copilărie. Călătorise pesemne prea mult și începuse să confunde lucrurile.

Pesemne exageram eu însămi.

A coborît din mașină și a venit lîngă mine.

— Mi-ar plăcea să rămîi la conferința de astă-seară – spuse el încă o dată –. Dar dacă nu poți, te înțeleg.

Așa deci. Lumea făcuse o rotație completă și a-cum se întorcea la locul ei. Nu era nimic din ce credeam – iată că el nu mai insistă, era gata să mă lase să plec. Bărbații îndrăgostiți nu se comportă niciodată în felul ăsta.

M-am simțit stupidă și ușurată în același timp. Da, mai puteam să rămîn, cel puțin încă o zi. Am putea cina împreună și ne-am ameți nițel – lucru pe care nu-l făcusem niciodată în copilărie. Era o bună ocazie să uit prostiile la care mă gîndisem cu cîteva clipe mai devreme, un bun prilej ca să spargem gheața care ne însoțise încă de la Madrid.

O zi n-avea nici o importanță. Cel puțin voi avea ceva de povestit prietenelor mele.

— Paturi separate – am zis în glumă –. Și plătești tu cina, fiindcă eu tot mai sînt studentă și la vîrsta asta. N-am bani.

Ne-am dus bagajele în camera de la hotel și am coborît ca să mergem pe jos pînă la sala unde se ținea conferința. Am ajuns repede și am intrat într-o cafenea.

— Vreau să-ți dau ceva – zise el, întinzîndu-mi un săculeț roșu.

L-am deschis imediat. Înăuntru, un medalion vechi și ruginit – cu Maica Domnului a Milostivirii pe o parte și Sfînta Inimă a lui Isus pe

cealaltă.

— Era al tău – spuse el, văzându-mi figura surprinsă.

Inima mea începu din nou să dea semnale de alarmă.

— Într-o zi – era o toamnă ca acum și noi să tot fi avut vreo zece ani – ședeam cu tine în piața cu stejarul cel mare.

— Urma să-ți spun un lucru pe care-l repetasem săptămîni de-a rîndul. Nici nu începusem bine și tu mi-ai spus că-ți pierduseși medalionul în sihăstria de la San Saturio și m-ai rugat să mă duc acolo și să-l caut.

Îmi aminteam. O, Doamne, îmi aminteam.

— L-am găsit. Dar cînd m-am întors în piață, îmi pierise curajul de a-ți spune ceea ce repetasem – continuă el.

Mi-am fîgăduit atunci că-ți voi înapoia medalionul doar cînd voi putea să-ți spun toată propoziția pe care începusem să o rostesc atunci, acum aproape douăzeci de ani. Mult timp am încercat să uit, dar propoziția era mereu prezentă. Nu mai pot trăi cu ea.

Își puse cafeaua pe masă, își aprinse o țigară și rămase mult timp cu privirile în tavan. Apoi se întoarse către mine.

— Propoziția e foarte simplă – zise el.

Te iubesc.

Uneori sîntem stăpîniți de un simțămînt de tristețe pe care nu izbutim să ni-l controlăm, spunea el. Ne dăm seama că momentul magic al zilei a trecut și noi nu am făcut nimic. Viața își ascunde atunci magia și arta.

Trebuie să-l ascultăm pe copilul care am fost cîndva și care încă există în noi. Copilul acesta înțelege momentele magice. Putem să-i înăbușim plînsul, dar glasul nu i-l putem reduce la tăcere.

Copilul acesta care am fost cîndva continuă să fie prezent. Fericiți fie copiii, căci a lor este Împărăția Cerurilor.

Dacă nu ne naștem încă o dată, dacă nu reîncepem să privim viața cu inocența și entuziasmul copilăriei, nu mai are nici un sens să trăim mai departe.

Există multe feluri de a te sinucide. Cei care încearcă să ucidă trupul încalcă legea lui Dumnezeu. Cei care încearcă să ucidă sufletul încalcă și ei legea lui Dumnezeu, chiar dacă crima lor sare mai puțin în ochii oamenilor.

Să dăm atenție celor spuse de copilul pe care îl mai adăpostim în inimă. Să nu ne rușinăm de el. Să nu-l lăsăm pradă fricii, deoarece copilul acesta e singur și nu este aproape niciodată auzit.

Trebuie să-i îngăduim ca uneori să ne țină el hăturile existenței. Copilul acesta știe că fiecare zi e diferită de celelalte.

Să facem astfel încît el să se simtă din nou iubit. Trebuie să-l facem să se simtă bine – chiar dacă ar însemna să acționăm altfel de cum sîntem obișnuiți, chiar dacă asta ar apărea ca o sminteală în ochii celorlalți.

Amintiți-vă că înțelepciunea oamenilor este nebunie în fața lui Dumnezeu. Dacă-i vom da ascultare copilului pe care-l purtăm în suflet, ochii noștri vor reîncepe să strălucească. Dacă nu vom pierde contactul cu acest copil, nu vom pierde contactul cu viața.

Culorile din jurul meu au început să fie mai vii; am simțit că vorbeam mai tare și făceam mai mult zgomot când îmi puneam paharul la loc pe masă.

Un grup de vreo zece persoane merseseră imediat după conferință să cineze. Vorbeam toți în același timp și eu surîdeam – surîdeam pentru că era o noapte deosebită. Prima noapte de mulți ani pe care nu o planificasem.

Ce bucurie!

Cînd m-am hotărît să mă duc la Madrid, îmi țineam sentimentele și acțiunile sub control. Din-tr-o dată, totul se schimbă. Eram acolo – într-un oraș unde nu mai pășisem niciodată, deși era situat la mai puțin de trei ore de orașul meu natal. Ședeam la masa aceea unde cunoșteam o singură persoană – și toți vorbeau cu mine ca și cum m-ar fi cunoscut de mult. Eram uimită și că puteam să conversez, să beau și să mă distrez cu ei.

Mă aflu acolo fiindcă – dintr-o dată – viața m-a abandonat. Nu eram încercată de vinovăție, teamă sau rușine. Pe măsură ce stăteam mai mult timp aproape de el – și-l ascultam vorbind – mă încredințam că avea dreptate: există momente în care e nevoie să-ți asumi și riscuri, să faci pași nebunești.

„Stau zile-n șir în fața cărților și caietelor, făcînd un efort supraomenesc ca să-mi cumpăr propria-mi sclavie”, gîndeam eu. „De ce vreau postul acela? Cum oare mă va îmbogăți el ca ființă umană sau ca femeie?”

Nimic. Nu mă născusem ca să-mi petrec restul vieții în spatele unei mese, ajutîndu-i pe judecători să-și rezolve procesele.

„Nu pot gîndi astfel despre viața mea. Va trebui să mă întorc la ea săptămîna asta.”

Trebuie să fi fost efectul vinului. La urma urmelor, cine nu muncește nu mănîncă.

„E un vis. O să se termine.”

Cît timp însă pot prelungi visul acesta? Pentru prima dată atunci mi-a încolțit gîndul să-l însoțesc în următoarele zile la munte. La urma urmelor, începea o săptămîna de sărbătoare.

— Cine ești? – m-a întrebat o femeie frumoasă care stătea cu noi la masă.

— O prietenă din copilărie – am răspuns eu.

— Făcea așa ceva și pe cînd era copil? – spuse ea mai departe.

— Ce anume?

Conversația de la masă păru să lîncezească și să se termine.

— Știi – insistă femeia –. Minunile.

— Știa și pe atunci să vorbească bine – am răspuns eu, fără să înțeleg ce voia să spună ea.

Au rîs toți, inclusiv el – și n-am priceput motivul hohotului lor de rîs. Dar vinul mă eliberase, nu trebuia să țin sub control tot ce se petrecea acolo.

M-am oprit, am privit și eu în jur, am făcut un comentariu oarecare despre un subiect ce mi-a și ieșit din minte o clipă mai tîrziu. Și m-am gîndit iar la zilele de sărbătoare.

Mă simțeam bine acolo, cunoșteam oameni noi. Se discutau lucruri serioase în mijlocul unor comentarii nostime, aveam senzația că iau parte la ceea ce se întîmpla în lume. Cel puțin în seara aceea nu mai eram femeia care asistă la viață prin intermediul televiziunii sau al ziarelor.

După întoarcerea la Zaragoza, știam că o să am multe de povestit. Dacă aș accepta invitația pentru zilele Neprihănitei Zămisliri – atunci aș putea petrece un an întreg trăind de pe urma unor amintiri proaspete.

„Avea perfectă dreptate să nu dea atenție conversației mele despre Soria”, am reflectat eu. Și mi s-a făcut milă de mine: de ani de zile sertarul memoriei mele păstra aceleași și aceleași istorii.

— Mai bea puțin vin – mi-a spus un bărbat cu părul alb, umplându-mi paharul.

L-am băut pe tot. M-am gândit ce puține lucruri aș avea să le povestesc copiilor și nepoților mei.

— Contez pe tine – zise el, așa încât să nu poată fi auzit decât de mine –. Mergem în Franța.

Vinul îmi dădea mai mare libertate să spun ce gândeam.

— Doar dacă lămurim perfect un lucru – am răspuns.

— Care anume?

— Acela despre care ai vorbit înainte de conferință. La bar.

— Medalionul?

— Nu – i-am răspuns eu, privind u-l în ochi și făcând tot posibilul să par gravă –. Ceea ce ai spus atunci.

— Discutăm mai târziu – zise el, schimbând vorba.

Declarația de dragoste. Nu avusesem timp să discutăm despre asta, dar știam că aș fi putut să-l conving că nu era nimic real.

— Dacă vrei să plec cu tine în călătorie, trebuie să mă ascuți – am spus eu.

— Nu vreau să vorbim aici. Ne distrăm.

— Ai plecat foarte de timpuriu din Soria – am insistat –. Eu sînt doar o legătură cu locul tău de obîrșie. Te-am adus aproape de rădăcinile tale și asta-ți dă putere să mergi mai departe.

Dar asta e tot. Nu poate fi vorba de nici o dragoste.

M-a ascultat fără a spune nimic. Cineva i-a cerut părerea despre ceva și nu am reușit să ne continuăm conversația.

„Cel puțin i-am spus limpede ce cred”, mi-am spus eu în sinea mea. O asemenea dragoste nu există decât în basme.

Căci, în viața reală, dragostea trebuie să fie posibilă. Chiar dacă nu-și află o răsplată imediată, dragostea reușește să supraviețuiască doar cînd există speranța – oricît ar fi ea de îndepărtată – că o vom cuceri pe ființa iubită.

Restul e fantezie.

Ca și cum mi-ar fi ghicit gândul, el și-a ridicat paharul ca să țină un toast:

— Pentru dragoste! – zise el.

Era și el un pic amețit. M-am gândit să profit de prilej.

— Pentru cei înțelepți, capabili să înțeleagă că unele iubiri sînt nebunii ale copilăriei – am zis eu.

— Cine e înțelept este înțelept doar pentru că iubește. Și cine e nebun e nebun deoarece crede că poate înțelege iubirea – a răspuns el.

Ceilalți din jurul mesei auziseră schimbul de vorbe și în clipa următoare s-a stîrnit o discuție foarte însuflețită despre iubire. Toți aveau opinie gata formată, își apărau punctele de vedere cu unghiile și cu dinții și a fost nevoie de multe sticle de vin pentru ca atmosfera să se calmeze. În cele din urmă, cineva a spus că se făcuse târziu și că patronul restaurantului voia să închidă.

— O să avem cinci zile de sărbătoare – strigă cineva de la altă masă –. Dacă patronul vrea să închidă restaurantul, explicația este că voi vorbiți despre lucruri prea serioase!

Toți izbucniră în rîs, mai puțin el.

— Unde ar trebui să discutăm despre lucruri serioase? Îl întrebă pe bețivul de la cealaltă masă.

— La biserică! – zise bețivul. Și de data asta tot restaurantul izbucni într-un hohot de râs.

El se ridică în picioare. M-am gândit că avea să înceapă o încăierare, pentru că toți ne întorse-serăm la adolescență, când încăierările fac parte integrantă din nopțile de chef – împreună cu săruturile, îmbrățișările în locuri interzise, muzica asurzitoare și precipitarea.

Dar n-a făcut altceva decât să mă ia de mână și să se îndrepte spre ușă.

— E mai bine să plecăm – zise el –. S-a făcut târziu.

Plouă în Bilbao, și plouă peste lume. Cine iubește trebuie să știe să se piardă și să se regăsească. El reușește să echilibreze bine aceste două laturi. E vesel, și cântă, pe când ne întoarcem la hotel.

Doar nebunii-au inventat iubirea.

Deși mai simt în mine vinul și culorile vii, mă echilibrez încetul cu încetul. Trebuie neapărat să țin situația sub control, pentru că vreau să călătorim zilele astea.

Va fi ușor să fiu stăpînă pe situație de vreme ce nu sînt îndrăgostită. Cine e capabil să-și țină inima în frîu e capabil să cucerească lumea.

*Cu un trombon și-o poezie
inima-țîfie străvezie,*

zice textul unui cîntec.

„Tare mi-ar plăcea să nu-mi controlez inima”, gîndesc eu. Dacă mi-aș putea-o abandona fie și doar la un sfîrșit de săptămînă, ploaia asta care-mi curge pe față ar avea alt înțeles. Dacă ar fi ușor să iubești, l-aș strînge în brațe și cuvintele cîn-tecului ar povesti o întîmplare care ar fi întîmpla-rea noastră. Dacă n-ar mai exista Zaragoza după zilele de sărbătoare, aș vrea ca amețeala băuturii să nu mai treacă niciodată, atunci aș fi liberă să-l sărut, să-l mîngîi, să spun și să ascult tot ce-și spun îndrăgostiții unul altuia.

Dar nu. Nu pot.

Nu vreau.

Hai să zburăm, iubita mea, sună cîntecul. Da, să plecăm și să zburăm. Dar în condițiile puse de mine.

El încă nu știe că răspunsul meu la invitația lui e „da”. Fiindcă acum sînt beată, și sînt obosită de zilele mele identice una cu cealaltă.

Oboseala va trece însă. Și eu voi vrea să mă întorc la Zaragoza, orașul unde m-am hotărît să trăiesc. Mă așteaptă studiile mele, mă așteaptă un concurs public. Mă așteaptă un soț pe care trebuie să-l găsesc și nu-mi va fi greu să-l găsesc.

Mă așteaptă o viață liniștită, cu copii și nepoți, cu buget echilibrat și vacanțe anuale. Nu cunosc neliniștile lui, dar le cunosc pe-ale mele. Nu am nevoie de noi neliniști – îmi ajung cele pe care le am acum.

N-aș putea – niciodată – să mă îndrăgostesc de unul ca el. Îl cunosc prea bine, am trăit prea mult timp împreună, îi știu slăbiciunile și spaimile. Nu îl pot admira cum fac ceilalți.

Știu că dragostea și barajele sînt totuna: dacă lași o fisură pe unde

să se poată strecura un firicel de apă, în scurt timp acesta va face să se prăbușească întreaga construcție – și vine o clipă când nimeni nu va mai putea stăpîni forța viiturii.

Dacă zidurile se prăbușesc, dragostea le ia locul; nu mai contează ce este posibil sau imposibil, nu mai are importanță nici dacă o mai putem păstra lîngă noi pe ființa iubită – a iubi înseamnă a pierde controlul.

Nu, nu pot lăsa nici o fisură. Fie ea cît de mică.

— Stați puțin!

A încetat imediat să mai cînte. Pașii repezi răsunau pe pavajul ud.

— Să mergem – zise el, luîndu-mă de braț.

— Așteptați! – striga un bărbat –. Trebuie să vă vorbesc!

El însă mergea tot mai repede.

— Nu e pentru noi – zise el –. Să mergem la hotel. Era totuși pentru noi: nu mai era nimeni pe strada aceea. Inima îmi bătea cu putere și efectul băuturii mi-a dispărut brusc. Mi-am adus aminte că Bilbao era în Țara Bascilor și că atentatele teroriste erau frecvente. Pașii se apropiară.

— Să mergem – zise el, grăbindu-se și mai mult.

Era însă prea tîrziu. Figura unui bărbat, ud din cap pînă-n picioare, s-a interpus între noi.

— Vă rog, opriți-vă! – zise bărbatul –. Pentru numele lui Dumnezeu.

Eram înspăimîntată, căutam un loc pe unde să fugim, mă uitam să văd dacă nu apare ca prin minune o mașină a poliției. Instinctiv m-am agățat de brațul lui – dar el mă îndepărtă.

— Vă rog! – zise bărbatul –. Am auzit că sînteți în oraș. Am nevoie de ajutorul dumneavoastră. E vorba de fiul meu!

Bărbatul începu să plîngă și căzu în genunchi pe caldarîm.

— Vă rog! – zicea el –. Vă rog!

El trase adînc aer în piept, își plecă fruntea și închise ochii. Cîteva secunde rămase tăcut și nu se mai auzeau decît zgomotul ploii și suspinele bărbatului îngenuncheat pe trotuar.

— Du-te la hotel, Pilar – zise el în cele din urmă –. Și culcă-te. Am să mă-ntorc abia în zori.

Luni, 6 decembrie 1993

Dragostea este plină de capcane. Cînd se manifestă, își arată numai lumina – și nu îngăduie să i se zărească umbrele produse de lumina ei.

— Privește pămîntul din jurul nostru – zise el –. Să ne întindem pe jos, să simțim bătînd inima planetei.

— Stai puțin – am răspuns eu –. Nu pot să-mi murdăresc singura haină pe care mi-am adus-o.

Treceam printre dealuri plantate cu măslini. După ploaia de ieri din Bilbao, soarele de astăzi mă făcea somnoroasă. Nu aveam ochelari de soare – nu adusesem nimica, deoarece urma să mă întorc la Zaragoza în aceeași zi. A trebui să dorm într-o cămașă împrumutată de el și mi-am cumpărat un tricou de lîngă hotel, ca măcar să îl pot spăla pe cel purtat.

— Cred că te-ai săturat să mă vezi cu aceleași haine – am zis în glumă, ca să văd dacă un subiect banal mă putea readuce la realitate.

— Sînt fericit că ești aici.

N-a mai vorbit despre iubire după ce mi-a dat medalionul, dar era

bine dispus și parcă avea iarăși doisprezece ani. Mergea alături de mine, scaldându-se și el în limpezimea dimineții.

— Ce trebuie să faci acolo? – l-am întrebat eu, arătând către crestele Pirineilor, la orizont.

— Dincolo de munții aceia este Franța – răspunse el, zîmbind.

— Am făcut și eu geografie. Vreau doar să știu de ce trebuie să mergem acolo.

El nu mai spuse nimica o vreme, ci doar zîmbi.

— Ca să vezi o casă. Cine știe, te-ar putea interesa.

— Dacă ai de gând să te faci agent imobiliar, las-o baltă. N-am bani.

Îmi era totuna dacă vizitam un sat din Na-varra sau mergeam în Franța. Știu doar că nu voiam să petrec zilele acelea libere la Zaragoza. „Vezi?”, mi-am auzit creierul spunându-i inimii mele. „Ești bucură să ai acceptat invitația. Te-ai schimbat, încă nu ți-ai dat seama.”

Nu, nu m-am schimbat deloc. Doar m-am destins nițel.

— Uită-te la pietrele de pe jos.

Sînt rotunde, fără muchii. Par pietricele de prund, ca la mare. Și totuși, n-a fost niciodată mare aici, pe cîmpiile Navarrei.

— Picioarele țăranilor, picioarele pelerinilor, picioarele aventurierilor au netezit pietrele astea – spuse el -. S-au schimbat și ele, și călătorii.

— Călătoriile te-au învățat tot ce știi?

— Nu. Minunile revelației.

N-am înțeles, dar n-am mai stăruit. Mă afundam în soare, în cîmp, în munții din zare.

— Unde mergem acum? – l-am întrebat.

— Nicăieri. Ne bucurăm de dimineață, de soare și de priveliștea minunată. Ne așteaptă un drum lung cu mașina.

Ezită o clipă și întrebă:

— Ai păstrat medalionul?

— L-am păstrat – zic eu, începînd să pășesc mai repede. Nu vreau să revin la subiectul ăsta – ne-ar putea strica bucuria și libertatea dimineții.

Apare un sat. La fel ca și cetățile medievale, e așezat în vârful unui deal și pot vedea – la distanță – turla bisericii și ruinele unui castel.

— Să mergem acolo – îl rog.

Stă pe gânduri, dar pînă la urmă e de acord. Pe drum e o capelă și vreau să intru în ea. Nu mai știu să mă rog, liniștea din biserică îmi face însă totdeauna bine.

„Nu te simți vinovată”, îmi zic în sinea mea. „Dacă e îndrăgostit, îl privește doar pe el.”

Mă întrebasese despre medalion. Înțeleg că spera să revin la conversația noastră din cafenea. În același timp, mi-e teamă să nu-mi fie dat să aud ceva ce nu vreau să aud – din pricina asta nu-i dau curs, nu redeschid subiectul.

Poate că într-adevăr mă iubește. Vom reuși poate să transformăm dragostea asta în altceva, în ceva mai profund.

„Ridicol”, îmi zic în sinea mea. „Nu există nimic mai profund decît dragostea. În basme, prințesele sărută braștele rîioase și acestea se prefac în prinți. În viața reală, prințesele îi sărută pe prinți și aceștia se prefac în braște rîioase.”

După aproape o jumătate de oră de mers ajungem la capelă. Pe treptele ei șade un bătrîn. E primul ins pe care-l vedem de cînd am plecat la drum – sînt ultimele zile de toamnă și ogoarele sînt iarăși lăsate în voia Domnului, care rodni-cește pămîntul cu binecuvîntarea sa și-i îngăduie omului să-și scoată din ele hrana cu sudoarea frunții.

— Bună ziua – îi spune el omului.

— Bună ziua.

— Cum se cheamă satul acela?

— San Martin de Unx.

— Unx? – zic eu –. Parcă e nume de gnom!

Bătrînul nu înțelege gluma. Cam dezamăgită, mă îndrept către poarta capelei.

— Nu puteți intra – spuse bătrînul –. E închisă la amiază. Dacă vreți, puteți să vă întoarceți după patru.

Poarta era deschisă. Zăresc interiorul – nedeslușit, din cauza luminozității de afară.

— Doar un minut. Aș vrea să mă rog.

— Îmi pare rău. S-a închis.

El îmi ascultă conversația cu bătrînul. Nu spune nimic.

— Bine, să mergem atunci – zic eu –. N-are rost să mai insist.

El continuă să mă privească; privirea îi este goală, distantă.

— Nu vrei să vezi capela? – mă întrebă.

Știu că nu-i place atitudinea mea. Mă consideră pesemne slabă, lașă, incapabilă să lupt pentru ceea ce vreau. Fără a fi nevoie de un sărut, prințesa se preface într-o broască rîioasă.

— Amintește-ți cum a fost ieri – zic eu –. Ai pus capăt conversației din bar pentru că nu voiai să discuți. Acum, cînd fac și eu același lucru, mă cerți.

Bătrînul, impasibil, asistă la discuția noastră. Trebuie să fie mulțumit că se întîmplă ceva, în fața lui – într-un loc unde toate diminețile, toate după-amiezele și toate nopțile sînt identice.

— Poarta bisericii e deschisă – spune el, adresîndu-i-se bătrînului –, dacă vreți bani, vă putem da ceva. Dar ea vrea să vadă biserica.

— A trecut ora de vizită.

— Bine atunci. Intrăm totuși.

Mă ia de braț și intră cu mine.

Inima începe să-mi bată. Bătrînul poate deveni agresiv, poate să cheme poliția, să ne strice călătoria.

— De ce faci asta?

— Pentru că vrei să intri în capelă – sună răspunsul lui.

Eu însă nici nu mai am chef să văd ce e înăuntru; discuția aceea – și atitudinea mea – au rupt vraja unei dimineți aproape perfecte.

Stau cu urechile ciulite la ceea ce se întîmplă afară – îmi închipui la tot pasul că bătrînul se duce să anunțe poliția din sat și aceasta vine la fața locului. Intruși în capelă. Hoți. Fac un lucru interzis, încalcă legea. Bătrînul doar spusese că era închisă, că nu erau orele de vizită. E un biet bătrîn, incapabil să ne oprească – și poliția va fi mai aspră din cauză că nu am arătat respectul convenit unui vîrstnic.

Rămîn înăuntru doar atîta cît trebuie ca să arăt că am vrut să o vizitez. Inima continuă să-mi bată atît de tare, încît mi-e teamă să nu mi-o audă.

— Gata, să plecăm – zic eu după ce apreciez că a trecut timpul

necesar ca să rostesc un Ave Maria.

— Nu-ți fie frică, Pilar. Nu poți să joci un rol impus.

Nu doream ca problema cu bătrînul să se transforme într-o problemă cu el. Trebuia să rămîn calmă.

— Cum adică „să joc un rol impus”? – am făcut eu.

— Unii sînt mereu în conflict cu alții, în conflict cu ei înșiși. Încep atunci să-și monteze în cap un soi de piesă de teatru și scriu scenariul în funcție de propriile frustrări.

— Știu mulți oameni care fac asta. Înțeleg ce vrei să spui.

— Partea rea e că nu-și pot reprezenta piesa asta de unii singuri – zice el mai departe. Atunci încep să angajeze alți actori.

Exact asta a făcut tipul de afară. Voia să se răzbune pentru ceva și ne-a ales pe noi în acest scop. Dacă i-am fi acceptat interdicția, acum am fi regretat și ne-am fi simțit mizerabil. Am fi acceptat să facem parte din viața lui meschină și din frustrările lui.

Agresivitatea acestui domn era vizibilă, a fost ușor să contracaram rolul impus. Alții însă ne „angajează” atunci cînd încep să se comporte ca victime, cînd se plîng de nedreptățile vieții, cerîndu-ți să fii de acord cu ei, să le dai sfaturi, să participi.

Mă privi drept în ochi.

— Fii atentă – zise el –. Cînd intri într-un asemenea joc, ieși totdeauna pierzător.

Avea dreptate. Totuși nici așa nu mă simțeam în largul meu în capelă.

— Gata, mi-am făcut rugăciunea. Putem pleca acum.

Am ieșit. Contrastul dintre întunericul din capelă și soarele puternic de afară aproape mă orbește. Pe măsură ce ochii mi se obișnuiesc cu lumina, observ că bătrînul nu mai e acolo.

— Hai să mîncăm – spuse el, pornind-o în direcția satului.

Beau două pahare de vin la masa de prînz. În viața mea n-am băut atîta. Devin de-a dreptul alcoolică.

„Întrec măsura.”

El stă de vorbă cu chelnerul. Află că în împrejurimi sînt mai multe ruine romane. Încerc să iau parte la conversație, dar nu reușesc să-mi ascund proasta dispoziție.

Prințesa a devenit broască rîioasă. Și ce dacă? Cui trebuie să-i dovedesc și ce anume, de vreme ce nu caut nimic – nici bărbat, nici dragoste?

„Știam”, gîndesc eu. „Știam că are să-mi dea peste cap lumea. Creierul m-a înștiințat – și inima n-a vrut să-i urmeze sfatul.”

A trebuit să plătesc scump ca să realizez puțînul pe care-l am. A trebuit să renunț la atîtea lucruri pe care mi le doream, să întorc spatele atîtor drumuri ce mi se deschideau înaintea ochilor. Mi-am sacrificat visele în numele unui vis mai mare. Pacea sufletească. Nu vreau să renunț la această pace.

— Ești încordată – îmi spuse el, întrerupîndu-și conversația cu chelnerul.

— Da, sînt. Cred că bătrînul s-a dus să cheme poliția. Cred că tîrgușorul ăsta e mic și ei știu unde sîntem. Cred că încăpățînarea ta de a lua prînzul aici poate să ne ducă de rîpă mica noastră vacanță.

El își învîrtește paharul de apă minerală. Știe cu siguranță că nu e nimic din toate astea – că în realitate îmi e rușine. De ce ne jucăm așa cu

viețile noastre? De ce vedem firul de praf din ochi și nu vedem munții, câmpurile, livezile de măslini?

— Ascultă: n-o să fie nimic din toate astea – zise el –. Bătrînul s-a dus acasă la el și nici nu-și mai amintește de cele întîmplate. Crede-mă.

„Nu de-asta sînt încordată, e idiot”, gîndesc eu.

— Ascultă-ți mai mult inima – spune el mai departe.

— Tocmai asta e: mi-o ascult – răspund eu –. Și prefer să plecăm de-aici. Nu-mi place locul ăsta.

— Nu mai bea în timpul zilei. Nu ajută la nimic.

Pînă atunci, mă controlasem. Acum e mai bine să spun ce am pe suflet.

— Tu crezi că știi totul – spun eu –. Că te pricepi la momente magice, la copilul lăuntric. Nu știu ce faci aici lîngă mine.

El rîde.

— Te admir – zice el –. Și admir lupta pe care o dai cu inima ta.

— Ce luptă?

— Nimic – răspunde el.

Știu însă ce vrea să spună.

— Nu te amăgi – îi răspund –. Dacă vrei, putem vorbi și despre asta. Îmi înțelegi greșit sentimentele.

El încetează să-și tot învîrtească paharul și mă privește în față:

— Nu mă înșel. Știu că tu nu mă iubești.

Asta mă derutează și mai mult.

— Dar voi lupta pentru asta – continuă el –. Sînt în viață lucruri pentru care merită să lupti pînă la capăt.

Vorbele lui mă lasă fără replică.

— Tu meriți să lupt – zice el.

Îmi întorc privirea și mă prefac interesată de decorația restaurantului. Mă simțeam broască rîioasă și redevin prințesă.

„Aș vrea să cred în vorbele tale”, îmi spun, în timp ce mă uit la un tablou cu pescari și bărci. „Nu o să se schimbe nimic, dar cel puțin n-am să mă mai simt atît de slabă, atît de incapabilă.”

— Scuză-mi agresivitatea – îi spun.

El zîmbește. Îl cheamă pe chelner și achită nota.

Pe drumul de întoarcere sînt și mai confuză. Poate e soarele de vină – dar nu, e toamnă, și soarele nu e deloc puternic. Poate bătrînul – dar bătrînul a dispărut din viața mea acum cîteva ceasuri.

Poate de vină e noutatea. Pantofii noi te strîng. Viața e tot așa: ne ia prin surprindere și ne obligă să mergem în necunoscut – cînd nu vrem, cînd nu avem nevoie.

Încerc să mă concentrez asupra peisajului, dar nu mai izbutesc să văd livezile de măslini, satul de pe deal, capela cu un bătrîn la poartă. Nimic din toate astea nu-mi e familiar.

Îmi amintesc beția de ieri și cîntecul pe care-l cînta el:

Las tardecitas de Buenos Aires tienen este no sé .

¿qué sé yo?

Viste, salí de tu casa, por Arenales ...

De ce Buenos Aires, dacă eram în Bilbao? Ce-i cu strada asta, Arenales? Ce voia să spună?

— Ce era cîntecul pe care l-ai cîntat ieri? – îl întreb.

— *Baladă pentru un nebun* – spune el –. De ce mă-ntrebi tocmai azi?

— Habar n-am.

Ba da, știu de ce. Știu că a cântat cîntecul ăsta fiindcă este o capcană. M-a făcut să-nvăț pe de rost cuvintele – și eu am de învățat materia pentru examen. Putea să fi cântat un cîntec cunoscut, pe care-l să-l mai fi auzit de mii de ori – dar a preferat ceva ce nu mai ascultasem niciodată.

E o capcană. Astfel, cînd aveam să aud melodia asta la radio sau pe un disc, aveam să-mi aduc aminte de el, de Bilbao, de vremea cînd toamna vieții mele s-a transformat din nou în primăvară. Și aveam să-mi aduc aminte de surescitarea, și de aventura, și de copilul care a renăscut Dumnezeu știe de unde.

El s-a gîndit la toate astea. E înțelept, experimentat, trecut prin viață, știe cum să o cucerească pe femeia dorită.

„Îmi pierd mințile”, îmi zic în sinea mea. Ajung să cred că sînt alcoolică fiindcă am băut două zile la rînd. Ajung să cred că el știe toate trucurile. Ajung să cred că mă controlează și mă conduce cu blîndețea lui.

„Admir lupta pe care o dai cu inima ta”, a spus el în restaurant.

Dar se înșela. Pentru că de mult am luptat cu inima mea și mi-am învins-o. Nu-mi voi pierde mințile după ceva imposibil.

Îmi cunosc limitele și capacitatea de a suferi.

— Spune ceva – îl rog, în timp ce ne întoarcem la mașină.

— Ce?

— Orice. Stai de vorbă cu mine.

Începe să-mi povestească ceva despre aparițiile Fecioarei Maria la Fátima. Nu știu cum de-a ajuns la subiectul ăsta – dar cu istoria celor trei păstori care stau de vorbă cu Ea reușesc să-mi potolesc gîndurile.

În scurt timp inima mi se liniștește. Da, îmi cunosc bine limitele și știu cum să mă controlez.

Am ajuns noaptea, pe o ceață atît de deasă, că abia ne dădeam seama unde ne aflam. Distingeam doar o mică piață, un felinar, cîteva case prost luminate de lumina gălbuie și o fîntînă.

— Ceața! – a exclamat el, surescitat.

N-am înțeles de ce.

— Sîntem la Saint-Savin – adăugă el.

Numele nu-mi spunea nimic. Eram însă în Franța, și faptul acesta mă surprindea plăcut.

— De ce aici?

— Din cauza casei pe care vreau să ți-o vînd – răspuse el, rîzînd –. Pe lîngă asta, fiindcă am promis că mă voi întoarce de ziua Neprihănitei Zămisliri.

— Aici?

— Pe-aproape.

A oprit mașina. Cînd am coborît, m-a luat de mîină și am început să mergem prin ceață.

— Locul acesta a ajuns să facă parte din viața mea pe neașteptate – zise el.

„Și tu, deci”, mi-am spus.

— Aici, într-o bună zi, am crezut că-mi pierdusem drumul. N-a fost însă așa: la drept vorbind mi-l regăsisem.

— Vorbești enigmatic – i-am spus.

— Aici am înțeles cât de mult îmi lipseai în viață.

Am privit în altă parte. Nu puteam înțelege de ce.

— Ce-are de-a face asta cu drumul tău?

— Hai să găsim o cameră, fiindcă singurele două hoteluri din târgușorul ăsta sînt deschise doar vara. Apoi vom cina într-un restaurant bun – fără tensiuni, fără teamă de poliție, fără a trebui să ne întoarcem în grabă la mașină.

Și cînd vinul ne va dezlega limba, vom sta de vorbă pe îndelete.

Am rîs amîndoi. Mă și simțeam mai relaxată. Pe drum, trecusem în revistă nebuniile la care mă gîndisem. În timp ce traversam lanțul muntos ce separă Franța de Spania, l-am rugat pe Dumnezeu să-mi purifice sufletul de încordare și frică.

Mă săturasem să mai fac pe copilul așa cum făceau multe dintre prietenele mele - căroră le era frică de iubirea imposibilă, fără a ști la drept vorbind ce este „iubirea imposibilă”. Dacă aș fi continuat așa, aveam să ratez tot binele pe care mi-l puteau oferi cele cîteva zile.

„Atenție”, mi-am spus în gînd. „Atenție la fisura din baraj. Dacă apare, nimic de pe lume nu o va mai putea astupa.”

— Fecioara să ne ocrotească de-acum înainte – zise el.

N-am răspuns.

— De ce n-ai spus „amin”? – m-a întrebat el.

— Fiindcă nu cred că are vreo importanță. A fost o vreme cînd religia făcea parte din viața mea, dar vremea asta a trecut.

El s-a întors din drum și ne-am îndreptat din nou către mașină.

— Încă mă mai rog – am continuat eu –. Am făcut-o în timp ce treceam Pirineii. Dar e ceva automat și nu prea mai cred în asta.

— De ce?

— Fiindcă am suferit și Dumnezeu nu m-a ascultat. Fiindcă de multe ori în viață am încercat să iubesc din toată inima, dar dragostea mi s-a terminat călcată în picioare, trădată. Dacă Dumnezeu este iubire, trebuie să aibă mai multă grijă de sentimentele mele.

— Dumnezeu este iubire. Dar cel mai bine o înțelege Fecioara.

Am izbucnit în rîs. Privindu-l din nou, am văzut că era serios – nu fusese o glumă.

— Fecioara înțelege taina abandonului total – continuă el –. Și, întrucît a iubit și a suferit, ne-a eliberat de durere. La fel cum Isus ne-a eliberat de păcat.

— Isus era fiul lui Dumnezeu. Fecioara n-a fost decît o femeie căreia i s-a dat harul să-l primească în pînțece – i-am răspuns. Voiam să-mi compensez rîsul nelalocul lui, voiam să știu că-i respectam credința. Dar credința și dragostea nu se discută, cu atît mai puțin într-o mică așezare atît de frumoasă ca asta.

Deschise portiera mașinii și luă cele două geți. Cînd am încercat să-mi iau bagajul din mîna lui, el a zîmbit.

— Lasă-mă pe mine să-ți duc geanta.

„Nimeni nu s-a mai purtat de mult așa cu mine”, am gîndit în sinea mea.

Am bătut la prima ușă; femeia ne-a spus că nu închiriază camere. La a doua ușă n-a răspuns nimeni. La a treia, un bătrînel amabil ne-a primit bine – dar cînd am vizitat camera, am văzut că nu era decît un pat de două persoane. Am refuzat.

— Poate ar fi mai bine să mergem într-un oraș mai mare – am sugerat eu, cînd am plecat de-a-colo.

— O să găsim o cameră – mi-a răspuns el –. Cunoști exercițiul Celuilalt? Face parte dintr-o istorie scrisă acum o sută de ani, al cărei autor...

— Lasă autorul și povestește-mi istoria – îl rog eu, în timp ce mergem prin singura piață din Saint-Savin.

— *Un om se întîlnește cu un vechi prieten – care tot încercase să facă ceva în viață, fără nici un rezultat. „Va trebui să-i dau ceva bani”, își spune el. În acea noapte, descoperă însă că vechiul lui prieten se îmbogățise și căuta să-și plătească datoriile pe care le făcuse de-a lungul anilor.*

Se duc la un bar pe care obișnuiau să-l frecventeze odinioară și el dă de băut la toată lumea. Când îl întrebă cum se explică succesul lui, el le răspunde că, pînă cu cîteva zile în urmă, trăise în pielea Celuilalt.

— *Ce este Celălalt? – îl întrebă ei.*

— *Celălalt este acela care m-a învățat cum să fiu, dar nu cum sînt eu. Celălalt crede că obligația omului este să-și petreacă toată viața cu gîndul de-a strînge cît mai mulți bani, ca să nu moară de foame la bă-trînețe. Și-atît de mult gîndește și-atîtea planuri își face omul, încît descoperă că este viu abia cînd zilele lui pe pămîntul acesta aproape i se isprăvesc. Adică atunci cînd e prea tîrziu.*

— *Și tu, tu cine ești?*

— *Eu sînt ceea ce ar trebui să fie oricare dintre noi, dacă și-ar asculta inima. Adică cineva care se lasă vrăjit de misterele vieții, care este deschis față de miracole, care simte bucurie și entuziasm pentru ceea ce face. Numai că Celălalt, temîndu-se să nu se păcălească, nu mă lăsa să acționez.*

— *Dar există și suferința – spun unii dintre cei din bar.*

— *Există înfrîngeri. Nimeni însă nu e scutit de ele. Tocmai de aceea, e mai bine să pierzi unele bătălii în lupta pentru visele tale decît să fii înfrînt fără a ști nici măcar pentru ce lupți.*

— *Asta-i tot? – îl întrebă cei din bar.*

— *Da. Cînd am descoperit asta, m-am decis să fiu ceea ce dorisem cu adevărat dintotdeauna. Celălalt a rămas acolo, în odaia mea, privindu-mă, dar nu l-am mai lăsat niciodată să intre în mine – deși uneori a încercat să mă mai sperie, avertizîndu-mă asupra riscurilor de a nu mă mai gîndi la viitor.*

Din clipa în care l-am alungat pe Celălalt din viața mea, energia divină a început să facă minuni.

„Cred că el însuși a născocit povestea asta. O fi ea frumoasă, dar nu este adevărată”, m-am gîndit eu, în vreme ce continuam să căutăm o gazdă. Saint-Savin nu avea decît treizeci de case, așa că, în scurt timp, a trebuit să facem ceea ce propusesem eu – să mergem într-o localitate mai mare.

Deși era entuziast, deși îl îndepărtase de mult pe Celălalt din viața lui, locuitorii din Saint-Savin nu știau că visul lui era să doarmă acolo noaptea aceea și nu-i erau de nici un ajutor. Înțelesesem însă, în timp ce-mi povestea istoria aceea, că ea mi se potrivea mai degrabă mie; temerile, nesiguranța, refuzul de a mă lăsa cucerită de miraculos – pentru că mîine totul ar fi putut lua sfîrșit, urmînd apoi suferința.

Zei dau cu zarurile și nu ne întrebă dacă vrem să luăm parte la joc. Nu vor să știe dacă ai părăsit un bărbat, o casă, o profesie, un vis. Zeii nu sînt preocupați să ai o viață în care fiecare lucru să fie la locul lui, în care fiecare dorință să poată fi realizată prin muncă și stăruință. Zeii nu țin seama de planurile și de speranțele noastre; undeva în univers, ei joacă zaruri – și se poate întîmpla ca tu să fii alesul. Din acel moment, cîștigul și pierderea e o chestiune de șansă.

Zei joacă zaruri și eliberează Dragostea din cușca ei. Această forță care poate crea sau poate distruge – după direcția în care bătea vîntul în clipa cînd a ieșit din închisoare.

Deocamdată forța aceasta bătea în favoarea lui. Vînturile sînt însă la fel de capricioase ca și zeii – și, în adîncul meu, începeam să simt cîte o rafală.

Ca și cum soarta ar fi vrut să-mi arate că povestea cu Celălalt este adevărată – și că universul conspiră totdeauna în favoarea visătorilor –, am găsit o casă unde să fim găzduiți și care avea o cameră cu două paturi separate. Prima mea grijă a fost să fac o baie, să-mi spăl hainele și să-mi pun tricoul pe care mi-l cumpărasem. M-am simțit împlăcută – și asta m-a făcut mai sigură pe mine.

„Cine știe dacă Celeilalte nu-i place tricoul meu nou”, am rîs în sinea mea.

După ce am cînat cu stăpînii casei – restaurantele erau și ele închise toamna și iarna –, el a cerut o sticlă de vin, făgăduind să mai cumpere încă una a doua zi.

Ne-am pus canadienele, am împrumutat două pahare și am ieșit.

— Hai să ședem pe marginea fîntînii – am zis eu.

Ne-am așezat acolo, sorbind din vin ca să alungăm frigul și tensiunea.

— S-ar zice că Celălalt s-a reîntrupat în tine – am glumit eu –. Ești într-o dispoziție mai proastă.

El rîse.

— Ți-am spus că o să găsim o cameră și am găsit. Universul ne ajută întotdeauna să luptăm pentru visele noastre, oricît ar părea ele de nebunești, pentru că sînt visele noastre și doar noi știm cu ce preț le visăm.

Ceața, gălbuie la lumina felinarului stradal, nu ne lăsa să ajungem cu privirea de cealaltă latură a pieței.

Am respirat adînc. Subiectul nu mai putea fi amînat.

— Rămîne să vorbim despre dragoste – am mai spus eu –. Nu mai puteam evita. Știi cum au trecut pentru mine zilele astea.

Dacă ar fi fost după mine, subiectul ăsta nici nu s-ar fi ivit. Dar, o dată ce-a apărut, nu mai pot să mi-l scot din minte.

— E periculos să iubești.

— Știu că-i așa – am răspuns –. Am mai iubit înainte. Iubirea e ca un drog. La început ai senzația de euforie, de abandon total. Apoi, a doua zi, vrei mai mult. Încă nu e un viciu, dar îți place senzația și îți închipui că o poți ține sub control. Te gîndești la ființa iubită vreme de două minute și uiți de ea timp de trei ore.

În scurt timp însă te obișnuiești cu acea persoană și începi să fii complet dependent de ea. Acum te gîndești la ea trei ore și-o uiți două minute. Dacă ea nu e lîngă tine, încerci aceleași senzații ca și drogații cînd nu-și obțin drogul. În acest moment, așa cum drogații fură și se înjosesc ca să facă rost de ceea ce le trebuie, și tu ești dispus să faci orice pentru dragoste.

— Ce comparație oribilă – zise el.

Era într-adevăr o comparație oribilă, care nu se potrivea cu vinul, cu fîntîna, cu casele medievale din jurul micii piețe. Era însă adevărată. Dacă era să înainteze atît de mult pe drumul dragostei, trebuia să-i cunoască riscurile.

— Așa că nu trebuie să iubim decît pe cineva care poate fi mereu lîngă noi – am încheiat eu.

El rămase mult timp cu privirea pierdută în ceață. Se părea că nu avea să-mi mai ceară să navigăm pe apele periculoase ale unei conversații despre dragoste. Fusesem dură, dar nu putusem proceda altfel.

„Subiectul s-a închis”, mi-am zis în gînd. O conviețuire de trei zile – și încă văzîndu-mă tot timpul în aceleași haine – a fost suficientă ca să-l facă să se răzgîndească. Mîndria mea de femeie se simțea rănită, dar inima îmi bătea mai ușurată.

„Oare chiar asta oi fi vrînd?”

Căci începeam să și simt furtunile pe care le aduc cu sine primele adieri ale iubirii. Începeam să și observ o gaură în peretele barajului.

O bună bucată de timp am băut, fără să vorbim despre nimic serios. Am vorbit despre stă-pîinii casei și despre sfîntul care întemeiase satul acela. El mi-a povestit cîteva legende despre biserica de pe latura opusă a piețisoarei – și pe care abia o puteam distinge, din cauza ceții.

— Ești cu gîndurile duse – zise el la un moment dat.

Da, mintea mea o lua razna. Mi-ar fi plăcut să fiu acolo cu cineva care să-mi fi lăsat inima în pace, cu cineva împreună cu care să fi putut trăi momentele acelea fără teama de a-l pierde a doua zi. Astfel, timpul ar fi trecut mai încet, am fi putut rămîne alături în tăcere – de vreme ce am fi avut tot restul vieții la dispoziție ca să stăm de vorbă. N-aș fi avut nevoie să mă frămînt cu treburi serioase, hotărîri dificile, cuvinte aspre.

Stăm în tăcere – și asta e un semn. Pentru prima dată stăm în tăcere, deși observasem asta abia acum, cînd el se ridică să mai caute o sticlă de vin.

Stăm în tăcere. Îi aud zgomotul pașilor întor-cîndu-se la fîntîna unde stăm de peste un ceas, bînd și uitîndu-ne la ceață.

Pentru prima oară tăcem cu adevărat împreună. Nu e tăcerea stînenitoare din mașină, din timpul călătoriei de la Madrid la Bilbao. Nu e tăcerea inimii mele înfricoșate din capela de lîngă San Martin de Unx.

E o tăcere care vorbește. O tăcere care-mi spune că nu mai avem nevoie să ne dăm explicații unul altuia despre tot felul de lucruri.

Pașii lui încetaseră. Mă privește – și ceea ce vede trebuie să fie ceva frumos: o femeie șezînd pe ghizdul unei fîntîni, într-o noapte cu ceață, sub lumina unui felinar.

Casele medievale, biserica din secolul al XI-lea, tăcerea.

Cea de-a doua sticlă de vin este pe jumătate goală cînd mă decid să vorbesc.

— Azi dimineață m-am convins că sînt alcoolică. Am băut toată ziua. În ultimele trei zile am băut mai mult ca-n toată viața mea.

El mă mîngîie pe cap fără să spună nimic. Îi simt atingerea și nu fac nimic ca să-i îndepărtez mîna.

— Povestește-mi ceva despre viața ta – îl rog.

— Nu ascunde mari mistere. Îmi am drumul meu și fac tot posibilul să mi-l parcurg cu demnitate.

— Care e drumul tău?

— Drumul aceluia care caută dragostea.

Rămîne o vreme jucîndu-se cu sticla aproape goală.

— Și dragostea e un drum complicat – sfârși el.

— Fiindcă, pe drumul acesta, lucrurile fie te înalță la cer, fie te atrag în iad – zic eu, fără a fi sigură că se referă la mine.

Nu zice nimic. Pesemne încă e scufundat în oceanul tăcerii, dar vinul îmi dezlegă iarăși limba și simt nevoia să vorbesc.

— Ai spus că ceva, aici, în orașul acesta, ți-a schimbat orientarea.

— Da, cred că mi-a schimbat-o. Încă nu sînt sigur, tocmai de-aceea am ținut să te aduc aici.

— E un test?

— Nu. E un abandon. Pentru ca ea să mă ajute să iau cea mai bună hotărîre.

— Care ea?

— Fecioara.

Fecioara! Trebuia să-mi fi dat seama. Sînt impresionată văzînd că atîția ani de călătorii, de descoperiri, de noi orizonturi nu-l eliberaseră de catolicismul din copilărie. Cel puțin în această privință, eu și prietenii noștri evoluaserăm mult – nu mai trăiam sub povara vinei și a păcatelor.

— E impresionant că, după toate cele prin care ai trecut, ți-ai păstrat aceeași credință.

— Nu mi-am păstrat-o. Mi-am pierdut-o și mi-am recîștigat-o.

— Dar în Fecioare? În lucruri imposibile și fantasmagorice? N-ai avut o viață sexuală activă?

— Normal. Am fost îndrăgostit de multe femei.

Simt o înțepătură de gelozie și sînt surprinsă de reacția mea. Lupta mea interioară pare însă a se fi liniștit și nu vreau să o stîrnesc din nou.

— De ce este ea „Fecioara”? De ce nu ne este prezentată Maica Domnului ca o femeie normală, la fel cu toate celelalte?

Termină puținul ce mai rămăsese în sticlă. Mă întrebă dacă vreau să mai aducă încă una și îi spun că nu.

— Ce vreau e să-mi dai un răspuns. Ori de cîte ori începem să vorbim despre anumite subiecte, tu începi să vorbești despre altceva.

— A fost o femeie normală. A avut și alți copii. Biblia ne povestește că Isus a mai avut doi frați.

Virginitatea în conceperea lui Isus se datorește altui fapt: Maria face începutul unei noi ere a harului. Atunci a început o nouă etapă. Ea este mireasa cosmică, Terra – care i se deschide cerului și se lasă fertilizată.

Atunci, grație curajului de a-și accepta propriul destin, ea face cu puțință ca Dumnezeu să vină pe Pămînt. Și se transformă în Marea Mamă.

Nu izbutesc să-i urmăresc vorbele. Și el își dă seama.

— Ea este chipul feminin al lui Dumnezeu. Ea își are propria divinitate.

Cuvintele lui sînt rostite cu încordare, aproape forțat, ca și cum ar fi săvîrșit un păcat.

— O Zeiță? – întreb.

Aștept un pic să-mi explice mai bine, dar el nu mai spune nimic. Acum cîteva clipe mă gîndeam cu ironie la catolicismul lui. Acum, vorbele lui mi se par o blasfemie.

— Cine este Fecioara? Ce e Zeița? – reiau eu discuția.

— E greu de explicat – zice el, tot mai încurcat –. Am ceva scris la mine. Dacă vrei, poți să citești.

— Nu vreau să citesc nimic acum, vreau să-mi explici.

Caută sticla de vin, dar e goală. Nici unul dintre noi nu-și mai amintește ce ne-a adus la fîn-tîină. Se simte o prezență importantă – ca și cum vorbele lui ar opera un miracol.

— Hai, continuă – insist eu.

— Simbolul ei este apa, ceața din jurul tău. Zeița folosește apa ca să se manifeste.

Negura pare a prinde viață și a se preface în ceva sacru – chiar dacă eu tot nu înțeleg ce spune el.

— Nu vreau să vorbesc despre istorie. Dacă vrei să afli ceva în privința asta, poți să citești textul pe care l-am adus cu mine. Trebuie să știi însă că această femeie – Zeița, Fecioara Maria, Shehina iudaică, Marea Mamă, Isis, Sofia, roabă și stăpînă – e prezentă în toate religiile de pe fața pămîntului. A fost uitată, interzisă, deghizată, dar cultul ei a continuat de la un mileniu la altul și a ajuns pînă în zilele noastre.

Unul din chipurile lui Dumnezeu este chipul unei femei.

M-am uitat la fața lui. Ochii îi străluceau și scrutau ceața din fața noastră. Am constatat că nu mai trebuia să insist ca să continue.

— Ea este prezentă în primul capitol al Bibliei – cînd duhul lui Dumnezeu plutește deasupra apelor și El le așază sub stele și deasupra lor. E nunta mistică a Terrei cu Cerul.

Ea e prezentă și în ultimul capitol al Bibliei, cînd

Duhul și mireasa zic: Vino.

Și cel care aude să zică: Vino.

Și cel însetat să vină

și cel care voiește să ia în dar apa vieții.

— De ce simbolul chipului feminin al lui Dumnezeu este apa?

— Nu știu. Fapt este că ea își alege în genere mijlocul acesta pentru a se manifesta. Poate fiindcă este izvorul vieții. Sîntem zămislîți în apă, vreme de nouă luni rămînem în ea.

Apa e simbolul Puterii femeii, puterea la care nici un bărbat – oricît ar fi el de iluminat sau de desăvîrșit – nu poate rîvni.

El se oprește o clipă, apoi reia.

— În fiecare religie și în fiecare tradiție, Ea se manifestă într-un fel sau altul – dar se manifestă întotdeauna. De vreme ce sînt catolic, o percep cînd mă aflu înaintea Fecioarei Maria.

Mă ia de mînă și, în mai puțin de cinci minute, ieșim din Saint-Savin. Trecem pe lîngă o coloană din marginea drumului – cu ceva ciudat în vîrf: o cruce și imaginea Fecioarei în locul unde trebuia să fie Isus Cristos. Îmi amintesc vorbele lui și rămîn surprinsă de coincidență.

Acum sîntem total împresurați de întuneric și de ceață. Încep să-mi imaginez că mă aflu în apă, în pîntecul matern – unde timpul și gîndirea nu există. Tot ce spune el pare a începe să aibă înțeles, un înțeles teribil. Îmi aduc aminte de tînăra care m-a condus în piață. Și ea spusese că apa e simbolul Zeiței.

— La douăzeci de kilometri de aici există o peșteră – continuă el –. La 11 februarie 1858, o fetiță strîngea uscături lîngă peșteră, împreună cu alți doi copii. Era o copilă slăbuță, astmatică, a cărei sărăcie ajungea la limita mizeriei. În acea zi de iarnă i-a fost frică să treacă un pîrîu înghețat; putea să se ude, să se îmbolnăvească, și părinții ei aveau nevoie de cei cîțiva bănuți pe care-i cîștiga ca păstoriță.

Atunci i se arată o femeie înveșmîntată în alb, cu doi trandafiri de aur la picioare. Se purtă cu copila de parcă ar fi fost o prințesă, rugînd-o să se întoarcă în același loc de atîtea ori cîte îi spusese, și se făcu nevăzută. Celelalte două fete, care o văzuseră în transă, divulgără numai decît în-tîmplarea.

Din acel moment, pentru fată începu un lung calvar. A fost azvîrlită în închisoare și i s-a cerut să retracteze totul. A fost ispitită cu bani ca să ceară favoruri speciale Apariției. În primele zile, familia ei era insultată în piața publică – lumea zicea că fata făcuse totul ca să atragă atenția asupra ei.

Copila – pe care o chema Bernadette – nu avea nici cea mai mică idee ce anume văzuse. Pe doamna care i se arătase o numea „Aia”, iar părinții ei, îndurerați, i se adresară pentru ajutor preotului din sat. Preotul îi îndemnă ca, la următoarea apariție, copila să o întrebe pe acea femeie cum o cheamă.

Bernadette făcu ceea ce îi ceruse tatăl ei, dar răspunsul fu doar un surîs. „Aia” i se arată în total de optsprezece ori, cel mai adesea fără a spune nimic. În cursul uneia dintre apariții, o rugă pe fetiță să sărute pămîntul. Fără a înțelege de ce, Bernadette făcu ceea ce îi ceruse „Aia”. Altă dată, o roagă pe copilă să sape o groapă în solul peșterii. Bernadette ascultă și numai decît țîșnește puțină apă mîltoasă – fiindcă acolo erau ținuți porci.

„Bea din apa asta”, îi spuse doamna.

Apa era atît de murdară, încît Bernadette o ia în căușul palmelor și o aruncă de trei ori, fără a cuteza să o ducă la gură. Ascultă însă pînă la urmă, în ciuda silei. În locul unde săpase începe să țîșnească și mai multă apă. Un om orb de un ochi își pune cîteva picături pe față și-și recapătă vederea. O femeie, disperată că pruncul ei nou-născut trăgea să moară, îl cufundă în izvor, într-o zi cînd temperatura scăzuse sub zero grade. Pruncul se face bine.

Încetul cu încetul, vestea se răspîndește și mii de oameni încep să vină la fața locului. Copila insistă să afle numele doamnei, dar aceasta se mulțumește să-i surîdă.

Pînă cînd, într-o bună zi, „Aia” se întoarce către Bernadette și spune: „Eu sînt Neprihănită Zămislire.”

Mulțumită, copila dă fuga să-i povestească parohului.

„Nu se poate”, zice el. Nimeni nu poate fi și pom, și fruct în același timp, fata mea. Du-te acolo și stropește-o cu agheasmă.

După preot, doar Dumnezeu poate exista de la începutul vremurilor – și Dumnezeu, după cum totul o atestă, este om.

El face o lungă pauză.

— Bernadette o stropește pe „Aia” cu apă sfințită. Apariția surîde duios, nimic mai mult.

În ziua de 16 iulie, femeia apare pentru ultima dată. La scurt timp după aceea, Bernadette intră într-o mînăstire, fără a ști că schimbase cu desă-vîrșire destinul micului sat din apropierea peșterii. Izvorul continuă să țîșnească și minunile încep să se producă, una după alta.

Istoria se răspîndește mai întîi în Franța, apoi în întreaga lume. Satul se dezvoltă și se transformă. Negustorii sosesc și se stabilesc acolo. Se deschid hoteluri. Bernadette moare și e îngropată departe de acolo, fără a ști nimic despre cele ce se întîmplă.

Unii, doar ca să pună Biserica în dificultate – întrucît la acea dată Vaticanul recunoaște aparițiile –, încep să inventeze false minuni care mai apoi sînt demascate. Biserica reacționează cu fermitate: începînd de la un moment dat, nu mai acceptă ca minuni decît fenomenele care sînt supuse unei serii de examinări riguroase efectuate de comisii medicale și

științifice.

Apa continuă să izvorască însă și vindecările își urmează cursul.

Mi se pare că aud un zgomot în apropierea noastră. Mi se face frică, dar el nu reacționează. Ceața are acum propria ei viață și istorie. Mă tot gîndesc la cele spuse de el și la întrebarea al cărei răspuns nu l-am auzit: cum de știe toate acestea?

Mă tot gîndesc la chipul feminin al lui Dumnezeu. Bărbatul de lîngă mine are sufletul plin de conflicte. Cu puțină vreme în urmă îmi scria ca să-mi spună că vrea să intre într-un seminar catolic, dar observă apoi că Dumnezeu are un chip feminin.

El e liniștit. Eu mă simt în continuare în pîntecele Mamei Terra, dincolo de timp și spațiu. Istoria Bernadettei pare a se derula sub ochii mei, în ceața care ne învăluie.

Între timp, el reîncepe să vorbească:

— Bernadette nu știa două lucruri extrem de importante – spune el –. Primul era că, înainte de sosirea religiei creștine în aceste locuri, munții de aici erau locuiți de celți – și Zeița constituia principala lor devoțiune. Generații după generații înțeleseseră chipul feminin al lui Dumnezeu și se împărtășiseră din iubirea și slava Ei.

— Și al doilea?

— Al doilea era că autoritățile de la Vatican se reuniseră în secret cu puțin timp înainte ca Bernadette să-și fi avut viziunile.

Practic nimeni nu știa ce se petrecuse în acele reuniuni – și, cu siguranță, preotul din satul Lourdes nu avea nici cea mai mică idee. Înaltul consiliu al Bisericii Catolice hotăra dacă era cazul să declare dogma Neprihănitei Zămisliri.

Dogma a fost declarată în cele din urmă prin bula papală *Ineffabilis Deus*. Fără însă ca marelui public să i se explice cu exactitate ce anume însemna asta.

— Și ce te privesc toate astea pe tine? – întreb eu.

— Eu sînt discipolul Ei. Am învățat cu ajutorul Ei – spune el, zicînd fără să vrea că Ea e totodată izvorul tuturor cunoștințelor lui.

— Tu O vezi?

— Da.

Ne întoarcem în piață și parcurgem mica distanță care ne desparte de biserică. Văd fîntîna, lumina felinarului și sticla de vin cu cele două pahare pe ghizdul ei. „Se vede că acolo au șezut doi îndrăgostiți”, gîndesc eu. „Tăcuți, în vreme ce inimile lor își vorbeau. Și după ce inimile și-au spus tot ce aveau de spus, au început să-și împărtășească marile mistere.”

Nici de astă dată n-a fost dusă la bun sfîrșit nici o discuție despre iubire. Nu contează. Simt că mă confrunt cu ceva foarte serios și că trebuie să profit de tot ce mi se oferă ca să înțeleg tot ce-mi stă în putință. Îmi amintesc o clipă de studiile mele, de Zaragoza, de bărbatul vieții mele pe care speram să-l întîlnesc – dar toate astea mi se par acum depărtate, învăluite în aceeași ceață care cuprinde satul Saint-Savin.

— De ce mi-ai povestit toată istoria Bernadettei? – îl întreb.

— Nu știu exact de ce am făcut-o – răspunde el, fără a mă privi în ochi –. Poate pentru că sînt-tem lîngă Lourdes. Poate pentru că poimîine e ziua Neprihănitei Zămisliri. Poate pentru că am vrut să-ți arăt că lumea mea nu e atît de solitară și de nebună cum ți s-a putut părea.

Sînt și alții care fac parte din ea. Și ei cred în ce spun.

— N-am spus niciodată că lumea ta e nebună. Nebună este poate a mea: îmi pierd timpul cel mai prețios al vieții printre caiete și cursuri care nu mă vor ajuta să evadez dintr-un loc pe care-l știu deja prea bine.

Am simțit că răsufla ușurat: îl înțelesesem.

Mă așteptam să vorbească mai departe despre Zeiță, dar s-a întors către mine:

— Hai la culcare – zise el –. Am băut cam mult.

Marți, 7 decembrie 1993

A adormit imediat. Eu am rămas mult timp trează, gîndindu-mă la negură, la piața de afară, la vin și la discuția noastră. Am citit manuscrisul pe care mi-l dăduse și m-am simțit fericită; Dumnezeu – dacă exista cu adevărat – era Tată și Mamă.

Apoi am stins lumina și m-am lăsat în continuare dusă de gînduri ca și cum aș fi fost lîngă fîntînă. Mi-am dat seama cît de apropiată eram de el în acele clipe cînd nu scosesem nici o vorbă.

Nici unul dintre noi nu spusese nimic. E inutil să discuți despre dragoste, fiindcă dragostea își are propriu-i glas și vorbește de la sine. În noaptea aceea, pe ghizdul fîntînii, tăcerea a îngăduit ca inimile noastre să se apropie și să se cunoască mai bine. Inima mea a auzit atunci ce spunea inima lui și s-a simțit fericită.

Înainte de-a adormi, m-am hotărît să fac ceea ce el numea „exercițiul Celuilalt”.

„Stau aici, în camera asta”, am gîndit. „Departate de toate obișnuințele mele, discutînd despre lucruri care nu m-au interesat niciodată și dormind într-un oraș unde nu mai călcaseam nicicînd. Pot să-mi închipui – pentru cîteva clipe – că sînt alta.”

Am început să-mi imaginez cum mi-ar plăcea să trăiesc chiar în momentele acelea. Mi-ar plăcea să fiu veselă, curioasă, fericită. Trăind intens fiecare clipă, bînd cu sete din apa vieții. Dînd iar crezare viselor. Capabilă să lupt pentru ceea ce vreau.

Iubindu-l pe bărbatul care mă iubea.

Da, așa era femeia care mi-ar fi plăcut să fiu – și care îmi apărea dintr-o dată și se transforma în mine.

Am simțit că sufletul îmi era scaldat de lumina unui Dumnezeu – sau a unei Zeițe – în care nu mai credeam. Și am simțit că, în clipa aceea, Cealaltă îmi părăsea trupul și stătea în colțul odăiței.

O priveam pe femeia care fusesem pînă atunci: slabă, dar străduindu-se să lase impresia că e puternică. Înfricoșată de orice, dar zicîndu-și în sine ei că nu-i era teamă – era înțelepciunea celui care știe ce este viața. Oblonind ferestrele prin care pătrundea bucuria soarelui – pentru ca mobilele ei vechi să nu se decoloreze.

Am văzut-o pe Cealaltă stînd în colțul camerei – fragilă, obosită, deziluzionată. Controlîndu-și și înrobindu-și ceea ce ar fi trebuit să se afle în libertate: sentimentele ei. Încercînd să-și judece iubirea viitoare în funcție de suferințele din trecut.

Dragostea e totdeauna nouă. Indiferent dacă am iubit o dată, de două, de zece ori în viață – sîntem mereu în fața unei situații pe care nu o cunoaștem. Iubirea ne poate duce în iad sau în rai, dar undeva ne duce totdeauna. Trebuie să o acceptăm, fiindcă ea este hrana existenței noas-

tre. Dacă o refuzăm, vom muri de foame văzînd ramurile pomului vieții încărcate de roade, fără a cuteza să întindem mîna și să culegem fructele.

Trebuie să căutăm dragostea acolo unde sîntem, chiar dacă asta ne-ar costa ceasuri, zile, săptămîni de decepții și tristețe.

Căci în clipa în care pornim în căutarea iubirii, și ea pornește în întîmpinarea noastră.

Și ne salvează.

Cînd Cealaltă se îndepărtă de mine, inima începu din nou să-mi vorbească. Îmi spuse că fisura din zidul barajului lăsa să se strecoare un firicel de apă, vînturile băteau în toate direcțiile și ea era fericită că o ascultam din nou.

Inima îmi spunea că mă îndrăgostisem. Și am adormit mulțumită, cu un zîmbet pe buze.

Cînd m-am trezit, fereastra era deschisă și el privea munții din zare. Cîteva clipe n-am spus nimic, gata fiind să închid ochii dacă el ar fi întors capul.

Ca și cum ar fi știut ce gîndeam, s-a răsucit către mine și m-a privit în ochi.

— Bună dimineața – zise el.

— Bună dimineața. Închide geamurile, e foarte frig.

Cealaltă își făcuse pe negîndite apariția. Tot mai încerca să schimbe direcția vîntului, să descopere defecte, să zică nu, nu e posibil. Știa însă că era prea tîrziu.

— Trebuie să mă îmbrac – am spus.

— Te aștept jos – răspunse el.

Și m-am dat jos din pat, am izgonit-o pe Cealaltă din minte, am deschis iar fereastra și am lăsat să intre soarele. Soarele care scâldea totul – munții acoperiți de zăpadă, pămîntul acoperit de frunze uscate, rîul pe care nu-l vedeam, dar îl auzeam.

Soarele îmi lovi sîni, îmi luminează trupul gol, dar nu simțeam frigul, căci eram mistuită de o căldură – căldura unei scînteii care se preface în flacără, flacără care se transformă în văpaie, văpaia care se transformă într-un incendiu imposibil de stăpînit. Știam.

Și voiam.

Știam că începînd din acea clipă aveam să cunosc cerurile și iadurile, bucuria și durerea, visul și deznădejdea și că nu mai puteam ține în frîu vijeliile care se dezlănțuiseră din ungherele ascunse ale sufletului meu. Știam că începînd din acea dimineață avea să mă călăuzească iubirea – iubire care era prezentă încă din copilărie, de cînd îl văzusem pentru prima oară. Căci niciodată nu-l uitasem – deși mă socotisem nevrednică să lupt pentru el. Era o iubire dificilă, cu frontiere peste care nu voisem să trec.

Mi-am amintit piața din Soria, clipa cînd l-am rugat să-mi găsească medalionul pe care-l pierdusem. Știam – da, știam ce avea să-mi spună, dar nu voiam să aud, pentru că și el era ca băieții care într-o bună zi pleacă în căutarea banilor, a aventurilor sau viselor. Eu aveam nevoie de o dragoste posibilă, inima și corpul meu erau încă feciorelnice și avea să

mă găsească un prinț din basm.

Pe atunci nu prea știam ce este iubirea. Când am venit la conferința lui și i-am acceptat invitația, am considerat că femeia matură era în stare să stăpânească inima fetei care se luptase atît de mult ca să-și găsească prințul din basme. Apoi el vorbise despre copilul mereu prezent în noi – și eu am reînceput să aud glasul fetei care fusesem, al prietesei căreia îi era frică să iubească și să piardă.

Timp de patru zile am încercat să-mi ignor vocea inimii, dar ea a devenit tot mai tare, lăsînd-o pe Cealaltă deznădăjduită. În ungherul cel mai ascuns al sufletului meu, eu încă mai existam și mai credeam în vise. Înainte de-a apuca să spună ceva Cealaltă, am acceptat invitația în mașină, călătoria cu el, m-am decis să-mi asum riscurile. Și tocmai din cauza asta – din cauza puținului din mine care se mai păstrase – m-a regăsit dragostea, după ce mă căutasese în cele patru colțuri ale lumii. Dragostea m-a regăsit, deși Cealaltă ridicase o barieră de prejudecăți, certitudini și manuale universitare pe o stradă liniștită din Za-ragoza.

Am deschis fereastra și, o dată cu ea, inima. Soarele a inundat încăperea, și iubirea mi-a inundat inima.

Am colindat ore de-a rîndul, fără să mîncăm, prin zăpadă și pe drumuri, ne-am luat cafeaua de dimineață într-un tîrgușor al cărui nume nu l-am aflat niciodată – dar care avea o fîntînă, iar pe fîntînă o sculptură cu un șarpe și un porumbel împlețiți sub forma unui animal unic.

El zîmbi văzîndu-l:

— E un semn. Masculinul și femininul uniți într-o singură figură.

— Nu mă gîndisem niciodată la ce mi-ai spus ieri – am spus eu –, totuși e logic.

— „A făcut Dumnezeu bărbat și femeie” – zise el, citînd o frază din *Facerea* –. Căci asta era după chipul și asemănarea sa: bărbat și femeie.

Am văzut că avea în ochi altă strălucire. Era fericit și rîdea de orice fleac. Intra în vorbă cu rarii oameni pe care-i întîlneam pe drum – muncitori în haine cenușii ducîndu-se la muncă, alpiniști în haine viu colorate, care se pregăteau să escaladeze cine știe ce pisc.

Eu tăceam, fiindcă franceza mea era mizerabilă, dar sufletul mi se bucura văzîndu-l pe el așa.

Fericirea îi era atît de vizibilă, încît toți zîm-beau cînd stăteau de vorbă cu el. Inima îi spusese pesemne ceva și acum știa că și eu îl iubeam – chiar dacă pînă atunci mă comportasem doar ca o veche prietenă din copilărie.

— Pari mai bucuros – i-am spus eu la un moment dat.

— Fiindcă mereu am visat să fiu aici cu tine, umblînd prin munții aceștia și culegînd fructele de aur ale soarelui.

„Fructele de aur ale soarelui.” Un vers pe care-l scrisese cineva cu mult timp în urmă și-l repeta acum el – la momentul cel mai potrivit.

— Bucuria ta mai are o explicație – am comentat eu, pe cînd părăseam tîrgușorul cu fîntîna aceea ciudată.

— Care?

— Știi că sînt mulțumită. Datorită ție sînt azi aici, urcînd pe munți adevărați, departe de munții de caiete și cărți. Și fericirea e ceva ce se multiplică atunci cînd se împarte.

— Ai făcut exercițiul Celuilalt?

— Da. Cum de știi?

— Pentru că și tu te-ai schimbat. Și pentru că totdeauna învățăm exercițiul exact când trebuie.

Cealaltă m-a urmărit toată dimineața. Încearca să se apropie iarăși de mine. Vocea însă îi devenea tot mai slabă și imaginea începea să i se dizolve. Îmi aduceam aminte de finalul filmelor cu vampiri, când monstrul se preface în pulbere.

Am trecut pe lângă altă coloană cu imaginea Fecioarei pe cruce.

— La ce te gîndești? – l-am întrebat.

— La vampiri. La făpturile nopții, zăvorîte în sine, căutîndu-și cu disperare soții. Dar incapabili să iubească.

De-asta spune legenda că doar un țăruș înfipt în inimă îi poate ucide; cînd se întîmplă așa ceva, inima se trezește, eliberează energia iubirii și distruge răul.

— Nu mă gîndisem niciodată la asta. Dar e logic.

Izbutisem să-mi înfig țărușul. Inima, eliberată de blesteme, lua seama la tot. Cealaltă nu mai avea nici un loc pe care să și-l revendice.

De mii de ori am simțit imboldul de a-l lua de mîna, dar n-o făceam. Eram încă oarecum tulburată – voiam să-i spun că-l iubesc și nu știam cum să-ncep.

Am vorbit despre munți și despre rîuri. Ne-am rătăcit prin pădure preț de un ceas, dar am regăsit poteca. Am mîncat sandvișuri și am băut zăpadă topită. Spre apusul soarelui, ne-am ho-tărît să ne întoarcem la Saint-Savin.

Sunetul pașilor noștri răsuna de pereții de piatră. Mi-am ridicat instinctiv mîna la agheasmatar și m-am închinat. Mi-am amintit ce-mi spusese – apa e simbolul Zeiței.

— Să mergem acolo – zise.

Am pășit prin biserica goală și întunecoasă, unde, sub altarul principal, era îngropat un sfînt – Sfîntul Savin, un pustnic care a trăit la începutul primului mileniu. Pereții din locul acela fuseseră dărîmați și refăcuți de mai multe ori.

Așa sînt unele locuri – pot fi ruinate de războaie, persecuții și nepăsare. Rămîn sacre însă. În cele din urmă cineva trece pe acolo, simte că ceva lipsește și le înalță din nou.

Am observat o imagine al lui Cristos pe cruce care-mi producea o senzație curioasă – aveam impresia clară că mișca din cap, urmărindu-mă.

— Să ne oprim puțin aici.

Ne găseam în fața unui altar al Maicii Domnului.

— Privește imaginea.

Măria cu pruncul în brațe. Pruncul Isus arătînd către ceruri.

Am discutat cu el ceea ce văzusem.

— Privește mai atent – insistă el.

M-am străduit să văd toate detaliile sculpturii în lemn: pictura aurită, pedestalul, perfecțiunea cu care artistul modelase faldurile mantiei. Dar abia cînd m-am concentrat asupra degetului Pruncului Isus am priceput ce voise să-mi spună.

Într-adevăr, deși II ținea în brațe Maria, Isus O susținea pe Ea. Brațul copilului, ridicat către cer, părea a O ridica și pe Fecioară în înalțuri. Înapoi, la locuința Mirelui Său.

— Artistul care a făcut-o, acum mai bine de șase sute de ani, știa ce vrea să spună – comentă el.

Răsunau pași pe dușumeaua de lemn. Intră o femeie și aprinse o lumânare în fața altarului principal.

Am păstrat tăcerea o vreme, în semn de respect față de liniștea acelei rugăciuni.

„Iubirea nu vine niciodată treptat”, gândeam eu în timp ce-l vedeam absorbit în contemplarea Fecioarei. Ieri lumea avea înțeles fără ca el să fie prezent. Acum aveam nevoie să fie lângă mine el ca să pot vedea adevărata strălucire a lucrurilor.

După ce femeia plecă, el vorbi din nou.

— Artistul o cunoștea pe Marea Mamă, pe Zeiță, chipul milostiv al lui Dumnezeu. Mi-ai pus o întrebare la care pînă acum nu ți-am răspuns de fapt.

M-ai întrebat: „Unde ai învățat toate astea?”

Da, îl întrebam și el nu-mi răspunsese. Dar am tăcut.

— Ei bine, am învățat ca artistul acesta – continuă el –. Am acceptat iubirea de sus. M-am lăsat călăuzit.

Îți amintești pesemne scrisoarea în care-ți spuneam că voiam să intru într-o mînăstire. Nu ți-am povestit niciodată, dar adevărul este că pînă la urmă am intrat.

Mi-am amintit imediat discuția de dinaintea conferinței. Inima a început să-mi bată mai repede și am încercat să-mi concentrez privirea asupra Fecioarei. Ea surîdea.

„Nu se poate”, am gândit eu. „Ai intrat, dar ai plecat. Te rog, spune-mi că ai plecat de la seminar.”

— Apucasem să-mi trăiesc intens tinerețea – continuă el, fără ca de astă dată să-mi prindă gândul –. Voiam să cunosc alte popoare și alte țări. Îl căutasem pe Dumnezeu în cele patru colțuri ale pămîntului. Mă îndrăgostisem de alte femei și muncisem pentru mulți bărbați, în diverse slujbe.

Altă înțepătură. „Trebuie să am grijă să nu se întoarcă Cealaltă”, mi-am zis în sinea mea, fixînd în continuare cu privirea surîsul Fecioarei.

— Misterul vieții mă fascina și voiam să-l înțeleg mai bine. Am căutat răspunsul în locuri unde auzisem că sînt înțelepți care știu ceva. Am fost în India și în Egipt. Am cunoscut maeștri în magie și meditație. Am trăit alături de alchimiști și preoți.

Și am descoperit pînă la urmă ceea ce aveam nevoie să descopăr: și anume că Adevărul există totdeauna acolo unde există Credința.

Adevărul există totdeauna acolo unde există credință. Am privit din nou biserica din jurul meu – pietrele tocite, prăbușite de atîtea ori și puse iar la locul lor. Ce-l făcea oare pe om să fie atît de stăruitor, să muncească atît de mult ca să reconstruiască lăcașul acela umil de închinăciune – într-un loc atît de pierdut, izolat în creierii unor munți atît de înalți?

Credința.

— Buddhiștii aveau dreptate, hinduiștii aveau dreptate, indienii aveau dreptate, musulmanii aveau dreptate, evreii aveau dreptate. Ori de cîte ori omul va urma – cu sinceritate – drumul credinței, el va fi capabil să se unească cu Dumnezeu și să facă minuni.

Nu era însă de ajuns să știu asta: trebuia să fac o alegere. Am ales Biserica catolică fiindcă am fost crescut în sânul ei și copilăria îmi era impregnată de misterele sale. Dacă m-aș fi născut evreu, aș fi ales iudaismul. Dumnezeu e același, chiar dacă poartă o mie de nume; nu-ți rămîne decît să alegi unul pe care să-L chemi.

Din nou se auziră pași în biserică.

Se apropie un bărbat și ne privi. Apoi se duse la altarul central și luă cele două candelabre. Trebuie să fi fost cineva însărcinat cu paza bisericii.

Mi-am adus aminte de gardianul celeilalte capele, care nu voia să ne lase înăuntru. De data asta însă omul nu ne spuse nimic.

— La noapte am o întîlnire – îmi spuse el după ce ieși bărbatul.

— Te rog, spune mai departe ce începuseși. Nu schimba vorba.

— Am intrat într-un seminar din apropiere. Vreme de patru ani am studiat tot ce s-a putut. În această perioadă am luat contact cu Iluminații și Harismaticii, cu acele curente care încercau să deschidă porți de mult închise. Am descoperit că Dumnezeu nu era căpcăunul care mă speria în copilărie. Era o mișcare de întoarcere la inocența originară a creștinismului.

— Cu alte cuvinte, după două mii de ani înțe-leseseră că trebuia să-L lase pe Isus să facă parte din Biserică – am spus eu, cu oarecare ironie.

— Crezi că glumești, dar chiar despre asta e vorba. Am început să mă pregătesc cu unul din superiorii de la mînăstire. El m-a învățat că trebuie să acceptăm focul revelației, Duhul Sfînt.

Inima mi se deschidea pe măsură ce-i auzeam cuvintele. Fecioara continua să surîdă și pruncul Isus avea o expresie bucuroasă. Crezusem și eu în așa ceva odinioară – dar timpul, vîrsta și senzația că eram o persoană mai logică și mai practică mă îndepărtaseră de religie. Mi-am dat seama cît de mult mi-ar plăcea să-mi redobîndesc credința din copilărie, care mă însoțise vreme de atîția ani și mă făcuse să cred în minuni. Era însă cu neputință să mi-o recapăt numai printr-un act de voință.

— Superiorul îmi spunea că, dacă aș crede că știu, aș sfîrși prin a ști – urmă el –. Am început să vorbesc cu mine însumi, cînd eram la mine în chilie. M-am rugat ca Duhul Sfînt să se arate și să mă învețe tot ce aveam nevoie să știu. Treptat am descoperit că, pe măsură ce stăteam de vorbă cu mine însumi, îmi dădea învățături un glas mai înțelept.

— La fel mi se întîmplă și mie – am zis eu, întrerupîndu-l.

A așteptat să-mi continuu gîndul. Dar n-am mai izbutit să spun nimic.

— Te ascult – zise el.

Ceva îmi legase parcă limba. El vorbea atît de frumos, nu mă puteam exprima ca el.

— Cealaltă vrea să se întoarcă – zise el, ca și cum mi-ar fi ghicit gîndul –. Celeilalte îi e frică să nu spună prostii.

— Da – am răspuns eu, făcînd tot posibilul să-mi înving frica –. De multe ori, cînd stau de vorbă cu cineva și mă înflăcărez pe anumite teme, sfîrșesc prin a spune lucruri la care nu mă mai gîndisem niciodată. S-ar părea că dau glas unei inteligențe care nu-mi aparține și care înțelege viața mult mai mult decît mine.

Dar asta se întîmplă rareori. În general, în orice conversație, prefer să ascult. Cred că învăț ceva nou, dar pînă la urmă uit tot.

— Ne sîntem propria noastră mare surpriză – zise el –. Credința de dimensiunile unui bob de muștar ne-ar permite să mutăm din loc munții aceștia. Asta e ceea ce am învățat. Și azi văd că-mi ascult cu surprindere propriile cuvinte.

Apostolii erau pescari, analfabeți, ignoranți. Dar acceptaseră flacăra coborîță din cer. Nu le era rușine de propria ignoranță: erau plini de credință în Duhul Sfînt. Darul acesta e la dispoziția oricui vrea să-l primească. E de ajuns să crezi, să accepți și să nu-ți fie teamă de greșeli.

Fecioara surîdea în fața mea. Avea toate motivele să plîngă – și totuși surîdea.

— Spune mai departe ce începuși – am zis eu.

— Asta e tot – răspunse el –. Să accepți darul. Atunci darul se manifestă.

— Lucrurile nu merg chiar așa.

— Nu înțelegi?

— Înțeleg. Dar sînt ca toți ceilalți: mi-e frică. Merg în cazul tău sau în cazul vecinului meu, dar în al meu, niciodată.

— O să fie altfel într-o bună zi. Cînd vei înțelege că sîntem asemeni copilului acestuia din fața noastră, care ne privește.

— Pînă atunci însă vom continua să vedem că ne-am apropiat de lumină, dar nu reușim să ne aprindem propria noastră flacăra.

Nu mi-a răspuns.

— Nu ți-ai terminat istoria cu seminarul – am zis eu după un răstimp.

— Sînt tot acolo.

Și înainte ca eu să am vreo reacție, se ridică și se duse în centrul bisericii.

Am rămas nemișcată. Capul mi se învîrtea, nu pricepeam încă ce se întîmpla. Încă în seminar!

Era mai bine să nu mă gîndesc la asta. Barajul se rupsese, iubirea îmi inunda sufletul și o mai puteam ține în frîu. Mai era o ultimă soluție, Cealaltă – cea cu care eram dură fiindcă eram slabă, cea cu care eram rece fiindcă îmi era frică – dar nu mai voiam să știu de ea. Nu mai puteam vedea viața decît prin ochii lui.

Un sunet mi-a întrerupt gîndurile – un sunet ascuțit, prelung, ca și cum ar fi fost un flaut uriaș. Inima dădu să-mi sară din piept.

Aud alt sunet. Și încă unul. Privesc înapoi: era o scară de lemn ce ducea la o platformă improvizată, ce nu părea că se potrivește cu armonia și frumusețea înghețată a zidirii de piatră. Pe platformă se putea vedea o orgă veche.

Și acolo era el. Nu-i puteam vedea fața locul era întunecos – dar știam că el era acolo.

M-am ridicat, iar el m-a întrerupt:

— Pilar! – spuse el, cu vocea pătrunsă de emoție –. Rămîi unde ești.

L-am ascultat.

— Fie ca Marea Mamă să mă inspire – continuă el –. Muzica să-mi fie rugăciunea de astăzi.

Și începu să cînte *Ave Maria*. Trebuie să fi fost ora șase seara, ora *Angelus*-ului, ora la care se amestecă lumina și întunericul. Sunetul orgii răsuna în biserica goală, se contopea cu pietrele și imaginile pline de istorii și credință. Mi-am închis ochii și am lăsat muzica să se

contopească și cu mine, să-mi spele sufletul de temeri și păcate, să-mi aducă aminte că sînt mai bună decît cred, mai puternică decît socotesc.

Am simțit o imensă dorință de a mă ruga, pentru prima oară de cînd mă îndepărtasem de la drumul credinței. Deși ședeam pe o bancă, sufletul îmi îngenunchease la picioarele Doamnei din fața mea, femeia care spusese

„*da*”

cînd ar fi putut prea bine să spună *nu*, și îngerul ar fi căutat-o pe alta, și n-ar fi avut nici un păcat în ochii Domnului, fiindcă Dumnezeu cunoaște pe deplin slăbiciunea copiilor săi. Dar ea a spus

„*facă-se voia ta*”

chiar dacă simțise că primea, o dată cu cuvintele îngerului, toată durerea și suferința destinului ei; chiar dacă ochii inimii ei îl puteau vedea pe fiul ei iubit plecînd de acasă, pe cei care aveau să-l urmeze și-apoi să se lepede, de el, ci

„*facă-se voia ta*”

chiar dacă, în clipa cea mai sfîntă din viața unei femei ea a fost nevoită să stea laolaltă cu animalele dintr-un staul ca să dea naștere, pentru că așa cereau Scripturile,

„*facă-se voia ta*”

chiar dacă, îndurerată, avea să-și caute copilul pe străzi și să-l găsească în templu. Și el avea să-i ceară să nu se tulbure, căci el avea alte îndatoriri și alte misiuni de îndeplinit,

„*facă-se voia ta*”

chiar dacă știa că avea să-l caute tot restul zilelor ei, cu inima străpunsă de pumnalul durerii, temîndu-se în fiecare clipă pentru viața lui, știind că avea să fie persecutat și amenințat,

„*facă-se voia ta*”

chiar dacă, atunci cînd avea să-l găsească în mijlocul mulțimii, nu avea să se poată apropia de el,

„*facă-se voia ta*”

chiar dacă, atunci cînd avea să roage pe cineva să-l înștiințeze că ea este acolo, fiul ei avea să-i trimită răspunsul că „mama și frații mei sînt aceștia care sînt cu mine”,

„*facă-se voia ta*”

chiar dacă toți aveau să fugă la sfîrșit și numai ea, altă femeie și unul dintre ei aveau să rămîină la picioarele crucii, îndurînd rîsul dușmanilor și lașitatea prietenilor lui,

„*facă-se voia ta*”.

Facă-se voia ta, Doamne. Căci tu cunoști slăbiciunea inimii fiilor tăi și dai fiecăruia doar povara pe care o poate duce. Căci Tu îmi înțelegi iubirea – întrucît ea e singurul lucru cu adevărat al meu, singurul lucru pe care-l voi putea duce cu mine în viața viitoare. Fă ca ea să rămîină curajoasă și pură, capabilă să trăiască mai departe, în ciuda prăpăstiilor și capcanelor lumii.

Orga tăcu și soarele se ascunse după munți – ca și cum amîndoi ar fi fost conduși de aceeași Mîină. Rugăciunea îi fusese auzită, rugăciunea lui fusese muzica. Am deschis ochii și biserica era complet întunecată – cu excepția lumînării singuratice, care lumina imaginea Fecioarei.

I-am auzit din nou pașii, în timp ce se întorcea unde eram eu. Lumina acelei unice lumînări îmi lumină lacrimile și surîsul – care, deși nu era la fel de frumos ca acela al Fecioarei, dovedea că inima îmi era vie.

El mă privi, îl priveam și eu. Mîna mea i-o căută pe-a lui și i-o găsi. Am simțit că de astă dată inima lui bătea cel mai repede – aproape i-o puteam auzi, fiindcă eram din nou cufundați în tăcere.

Dar sufletul îmi era liniștit și inima împăcată.

L-am luat de mînă și el m-a îmbrățișat. Am stat acolo, la picioarele Fecioarei, nu știu cît timp, pentru că timpul se oprise.

Ea ne privea. Țăranca adolescentă care-i spusese „da” destinului ei. Femeia care acceptase să-l poarte în pîntece pe fiul lui Dumnezeu, iar în inimă dragostea Zeiței. Ea era în stare să înțeleagă.

Nu voiam să întreb nimic. Erau suficiente clipele petrecute în biserică, în seara aceea, ca să justifice toată călătoria noastră. Erau suficiente patru zile împreună cu el ca să justifice tot anul acela în care nimic deosebit nu se întîmplase.

De aceea nu voiam să întreb nimic. Am ieșit din biserică ținîndu-ne de mînă și ne-am întors în camera noastră. Capul mi se învîrtea – seminarul, Marea Mamă și întîlnirea pe care urma să o aibă la noapte.

Mi-am dat seama atunci că, atît eu cît și el, doream să ne unim sufletele în același destin; exista însă un seminar în Franța, exista Zaragoza. Am simțit o strîngere de inimă. Am privit casele medievale, fîntîna din noaptea trecută. Mi-am amintit tăcerea și aerul trist ale celeilalte femei care fusesem cîndva.

„Doamne, încerc să-mi redobîndesc credința. Nu mă părăsi în mijlocul unei asemenea întîm-plări”, m-am rugat eu, îndepărtînd de la mine frica.

El a dormit puțin, eu am rămas iar trează, privind conturul întunecat al ferestrei. Ne-am deșteptat, am cinat cu familia care nu vorbea niciodată la masă, iar el ceru cheia casei.

— Azi o să ne întoarcem tîrziu – îi spuse el femeii.

— Tinerii trebuie să se distreze – răspunse ea –. Și să profite de zilele libere cît mai bine cu putință.

— Trebuie să te întreb ceva – am spus eu, de îndată ce ne-am suit în mașină –. Am încercat să evit, dar nu mai pot.

— Seminarul – zise el.

— Așa e. Nu înțeleg.

„Deși nu mai contează dacă înțeleg ceva sau nu”, am gîndit.

— Eu te-am iubit mereu – începu el –. Am avut alte femei, dar mereu te-am iubit. Purtam cu mine medalionul, gîndind ca într-o bună zi să ți-l înapoiez și să am curajul să-ți spun „te iubesc”.

Toate drumurile lumii mă aduceau înapoi la tine. Îți scriam și deschideam cu teamă fiecare răspuns al tău – pentru că, într-unui din ele, îmi puteai spune că ți-ai găsit pe cineva.

Atunci am simțit chemarea la viața spirituală. Sau, mai bine zis, am acceptat să fiu chemat, deoarece – ca și în cazul tău – chemarea fusese prezentă în mine încă din copilărie. Am descoperit că Dumnezeu era prea important în viața mea și că n-aș fi putut fi fericit dacă nu mi-aș fi

urmat vocația. Fața lui Cristos era în fiecare dintre săracii pe care i-am întâlnit în lumea largă, și îmi era cu neputință să nu o mai văd.

Făcu o pauză, și m-am hotărât să nu insist.

Douăzeci de minute mai târziu, a oprit mașina și am coborât.

— Sîntem la Lourdes – zise el –. Ar fi trebuit să-l vezi vara.

Vedeam doar străzi pustii, magazine închise, hoteluri cu bare de oțel la intrarea principală.

— Șase milioane de persoane vin aici vara – continuă el, entuziasmat.

— Pentru mine arată ca un oraș-fantomă.

Am trecut peste un pod. În fața noastră, un imens portal de fier – străjuit de îngeri – avea unul din canaturi deschis. Și am intrat.

— Spune mai departe ce începuseși – l-am rugat, chiar dacă mă hotărâsem cu puțin timp înainte să nu insist –. Spune-mi despre fața lui Cristos în oameni.

Am înțeles că nu dorea să continue conversația. Poate nici nu erau momentul și locul să o facă. Dar o dată ce începuse, trebuia să termine.

Am apucat-o pe un bulevard larg, mărginit pe ambele părți de cîmpuri acoperite de zăpadă. Observam în fund silueta unei catedrale.

— Spune mai departe – am repetat eu.

— Știi doar. Am intrat în seminar. În primul an, m-am rugat ca Dumnezeu să-mi transforme iubirea pentru tine într-o iubire pentru toți semenii. În al doilea an, am simțit că Dumnezeu mă auzise. În al treilea an, deși dorul de tine era încă foarte mare, aveam deja certitudinea că iubirea mea se transforma în milostenie, rugăciune și ajutorare a nevoiașilor.

— Atunci de ce m-ai căutat? De ce-ai aprins iar în mine focul acesta? De ce mi-ai spus despre exercițiul Celeilalte și m-ai făcut să văd cît de meschină îmi era viața?

Cuvintele îmi sunau confuze, șovăielnice. Cu fiecare clipă care trecea, îl vedeam tot mai aproape de seminar și tot mai departe de mine.

— De ce te-ai întors? De ce îmi spui toate astea abia azi, cînd vezi că am început să te iubesc?

El nu mi-a răspuns imediat.

— Ai să crezi că-i o prostie – zise el.

— N-am să cred. Nu-mi mai e teamă de ridicol. Chiar tu m-ai învățat asta.

— Acum două luni superiorul meu m-a rugat să-l însoțesc la casa unei femei care murise și-și lăsase întreaga avere seminarului nostru. Ea locuise la Saint-Savin și superiorul meu trebuia să-i facă inventarul tuturor bunurilor.

Catedrala, în fund, se apropia cu fiecare pas. Intuiția îmi spunea că, de îndată ce vom fi ajuns acolo, orice conversație va trebui întreruptă.

— Nu te opri – am spus –. Merit o explicație.

— Îmi amintesc momentul cînd am intrat în acea casă. Ferestrele dădeau către munții Pirinei și luminozitatea soarelui, intensificată de strălucirea zăpezii, se răspîndea pretutindeni. Am început să fac o listă a obiectelor, dar după cîteva minute a trebuit să mă opresc.

Descoperisem că gustul acelei femei coincidea întru totul cu al meu. Avea discuri pe care le-aș fi cumpărat și eu, aceeași muzică pe care și mie mi-ar fi plăcut să o ascult în timp ce aș fi contemplat peisajul de afară. Rafturile era pline de multe cărți – unele pe care le citisem, altele pe care mi-ar fi plăcut cu siguranță să le citesc. M-am uitat la mobile, la tablouri, la micile obiecte din jur; parcă le-aș fi ales eu însumi.

Începînd din ziua aceea, n-am izbutit să-mi mai desprind gîndul de la casa ei. De fiecare dată cînd intram în capelă ca să mă rog, îmi aminteam că renunțarea mea nu fusese totală. Îmi închipuiam că aș fi acolo cu tine, locuind în acea casă, ascultînd discurile, privind zăpada de pe munte și focul din cămin. Mi-i imaginam pe copiii noștri alergînd prin casă și jucîndu-se pe poienile de lîngă Saint-Savin.

Deși nu mai intrasem niciodată în casa aceea, știam exact cum era. Și speram ca el să nu mai spună nimic, ca să pot visa nestînjinită.

El însă continuă:

— Acum două săptămîni nu mi-am mai putut suporta tristețea din suflet. L-am căutat pe superiorul meu, i-am mărturisit tot ce se întîmpla cu mine. I-am istorisit povestea iubirii pentru tine și ce simțisem în timp ce mă apucasem de inventar.

Începu să cadă o ploaie fină. Am plecat capul și mi-am închis mai bine canadiana. Mi-era frică să mai aud restul.

— Atunci superiorul meu mi-a spus: „Sînt multe feluri de a-l sluji pe Domnul. Dacă dumneata crezi că acesta-ți e destinul, pleacă în căutarea lui. Doar cine e fericit poate da și altora fericire.”

„Nu știi dacă acesta îmi e destinul”, i-am răspuns eu superiorului meu. Mi-am găsit pacea inimii cînd m-am hotărît să intru în această mî-năstire.

„Atunci du-te acolo și scutură-te de orice îndoială”, mi-a spus el. „Rămîi în lume sau în-toarce-te la seminar. Dar locului ales trebuie să-i aparții integral. Un regat divizat nu reușește să facă față atacurilor date de adversari. O ființă umană divizată nu reușește să facă în mod demn față vieții.”

Vîrî mîna în buzunar și-mi dădu ceva. Era o cheie.

Superiorul mi-a împrumutat cheia casei. A spus că mai putem aștepta nițel înainte de a vinde lucrurile. Am știut că voia să revin acolo cu tine.

El a aranjat conferința de la Madrid – ca să avem prilejul de a ne reîntîlni.

M-am uitat la cheia din mîna lui și m-am mulțumit să zîmbesc. În piept parcă-mi băteau clopotele și se deschideau cerurile. Avea să-l slujească pe Dumnezeu în alt fel – alături de mine. Voiam să lupt pentru asta.

— Ține tu cheia – zise el.

Am întins mîna și-am pus-o în buzunar.

Bazilica se și înălța în fața noastră. Înainte să pot rosti vreo vorbă, cineva l-a văzut și a venit să-l salute. Ploaia fină cădea fără întrerupere și eu nu știam cît timp urma să rămînem acolo; îmi aminteam mereu că aveam un singur schimb de haine și nu puteam sta udă în ele.

Am încercat să mă concentrez în prezent. Nu voiam să mă gîndesc la casă – la lucruri suspendate între cer și pămînt, lăsîndu-mă în voia destinului.

El mă chemă și mă prezentă cîtorva persoane. Au întrebat unde trăsese și cînd el a menționat Saint-Savin, cineva a spus că acolo era înmormîntat un sfînt pustnic. Spuseră că acesta descoperise fîntîna din mijlocul pieței – și că scopul inițial al tîrgușorului era să constituie un refugiu pentru călugării care părăseau viața de la oraș și se retrăgeau în munți în căutarea lui Dumnezeu.

— Ei încă mai viețuiesc acolo – zise altul.

Eu nu știam dacă istoria era adevărată și nu știam nici cine erau acei „ei”.

Sosiră și alte persoane și tot grupul se îndreptă către intrarea peșterii. Un bărbat mai în vîrstă încercă să-mi spună ceva pe franțuzește. Văzînd că nu înțelegeam, trecu la o spaniolă stricată:

— Însoțiți o persoană foarte deosebită – zise el –. Un om care face minuni.

N-am răspuns nimic, dar mi-am adus aminte de noaptea de la Bilbao, cînd a venit să-l caute un om disperat. El nu-mi spusese unde se dusesse, și nici nu mă interesa. Gîndul meu se concentra asupra unei case, pe care o știam exact cum era. Cu cărțile, cu discurile, cu peisajul și mobilierul ei.

Undeva în lumea asta, o casă stătea cu adevărat în așteptarea noastră, cîndva. O casă unde i-aș putea aștepta în liniște sosirea. O casă unde puteam aștepta întoarcerea de la colegiu a unei fete sau a unui băiat, care ar fi umplut-o de veselie lor și-n urma cărora n-aș fi avut nimic de strîns.

Grupul merse în tăcere, prin ploaie, pînă cînd ajunserăm în cele din urmă la locul aparițiilor. Era întocmai cum mi-l închipuisem: peștera, imaginea Maicii Domnului și un izvor – protejat sub sticlă – unde avusese loc minunea apei. Cîțiva pelerini se rugau, alții ședeau în peșteră, tăcuți, cu ochii închiși. Prin fața peșterii curgea un rîu și zgomotul apelor lui m-a liniștit. Cînd i-am văzut imaginea, am făcut o scurtă rugăciune; i-am cerut Fecioarei să mă ajute, căci inima mea nu mai avea nevoie de suferință.

„Dacă e să vină durerea, să vină repede”, am zis. „Căci am o viață în fața mea și trebuie să mi-o folosesc cît mai bine cu putință. Dacă el va trebui să facă o alegere, s-o facă atunci cît mai repede. Și îl voi aștepta. Sau îl voi uita.

Așteptarea e dureroasă. Uitarea e dureroasă. Dar a nu ști ce hotărîre să iei este cea mai cruntă dintre suferințe.”

În adîncul inimii mele, am simțit că-mi auzise rugăciunea.

Miercuri, 8 decembrie 1993

Cînd orologiul catedralei a bătut miezul-noptii, grupul din jurul nostru se mărise binișor. Eram aproape o sută de inși, printre care cîțiva preoți și călugări, stînd în ploaie, privind statuia.

— Mărire ție, maică a Neprihănitei Zămisliri! – zise cineva de lîngă mine de îndată ce încetară să răsune dangătele orologiului.

— Mărire ție! – răspunseră toți, cu un ropot de aplauze.

Intervenii numaidecît un gardian și ne rugă să nu facem gălăgie. Îi deranjam pe ceilalți pelerini.

— Venim de departe – zise un domn din grupul nostru.

— Și ei – răspuse gardianul, arătînd către persoanele care se rugau în ploaie –. Și se roagă în tăcere.

Am așteptat cu nerăbdare ca gardianul să termine disputa. Doream să fiu singură cu el, departe de-acolo, ținîndu-l de mîină și spunîndu-i ce simțeam. Aveam nevoie să discutăm despre casă, să facem planuri, să vorbim despre dragoste. Trebuia să-l liniștesc, să-i dovedesc și mai mult sentimentele mele, să-i spun că va putea să-și realizeze visul – pentru că aveam să-i fiu alături, ajutîndu-l.

Gardianul se îndepărtă și unul dintre preoți începu să recite mătăniile, pe șoptite. Cînd am ajuns la Crez, care încheie seria rugăciunilor, am rămas cu toții tăcuți, cu ochii închiși.

— Cine sînt oamenii aceștia? – am întrebat.

— Harismatici – zise el.

Mai auzisem cuvîntul acesta, dar nu știam ce înseamnă de fapt. El și-a dat seama.

— Sînt cei care acceptă focul Duhului Sfînt – zise el –. Focul pe care Isus l-a lăsat și din care puțini își aprind lumînările. Sînt persoane aflate aproape de adevărul original al creștinismului, cînd toți oamenii puteau face minuni.

Sînt persoane călăuzite de către Femeia Înveșmîntată în Soare – zise el, arătînd cu privirea către Fecioară.

Grupul începu să cînte șoptit, ca și cum s-ar fi supus unei porunci invizibile.

— Tremuri de frig. Nu e nevoie să participi – zise el.

— Tu rămîi?

— Rămîn. Asta e viața mea.

— Atunci vreau să particip și eu – i-am răspuns, deși aș fi preferat să fiu departe de-acolo –. Dacă asta e lumea ta, vreau să învăț să fac parte și eu din ea.

Grupul continuă să cînte. Am închis ochii și am căutat să urmăresc muzica, chiar dacă nu vorbeam franceza. Repetam cuvintele fără a le pricepe înțelesul, doar după sunet. Dar asta mă ajuta să fac ca timpul să-mi treacă mai repede.

Avea să se termine curînd. Vom putea atunci să ne întoarcem la Saint-Savin, numai noi doi.

Am continuat să cînt mecanic. Treptat am simțit că muzica punea stăpînire pe mine, ca și cum ar fi avut o viață proprie și ar fi fost capabilă să mă hipnotizeze. Frigul mi-a trecut și nu mă mai îngrijora ploaia și nici faptul că nu aveam decît un singur rînd de haine. Muzica îmi făcea bine, îmi înveselea cugetul, mă transporta într-o epocă în care Dumnezeu era mai aproape și mă ajuta. Tocmai cînd eram gata să mă abandonez total, muzica încetă.

Am deschis ochii. De astă dată nu mai era gardianul, ci un preot. El i se adresa unuia dintre ceilalți preoți din grup. Conversară puțin în șoaptă și preotul se îndepărtă.

Preotul din grup se întoarse către noi:

— Trebuie să ne facem rugăciunile dincolo de rîu – zise el.

În liniște, ne-am dus la locul indicat. Am trecut podul aflat aproape în fața peșterii și ne-am mutat pe celălalt mal. Locul era foarte frumos: copaci, un cîmp deschis și rîul – care curgea acum între noi și peșteră. De acolo puteam vedea bine imaginea luminată și ne puteam înălța mai liber vocile, fără senzația neplăcută că tulburăm rugăciunea celorlalți. Impresia asta trebuie să fi molipsit întregul grup: componentii lui începuseră să cînte mai tare, își înălțaseră fruntea și zîmbeau cu picurii de ploaie scurgîndu-li-se pe obraji. Cineva ridică brațele și o clipă mai tîrziu ni le-am ridicat și noi toți, legănîndu-ne într-o parte și-n alta în

ritmul muzicii.

Mă străduiam să mă abandonez – și-n același timp voiam să iau seama la ceea ce făceau ceilalți. Un preot de lângă mine cânta în spaniolă și am încercat să repet cuvintele după el. Erau invocații către Duhul Sfânt și Fecioară ca să-și facă simțită prezența și să-și reverse binecuvântările asupra fiecăruia dintre noi.

— Fie ca darul limbilor să se pogoare asupra noastră – zise alt preot, repetând fraza în spaniolă, italiană și franceză.

N-am izbutit să înțeleg ceea ce a urmat. Fiecare dintre persoanele prezente a început să vorbească o limbă care nu semăna cu nici unul dintre idiomurile cunoscute. Era mai degrabă o înșiruire de sunete decât o limbă anume, cu vorbe ce păreau să vină direct din inimă, fără sens logic. Mi-am adus imediat aminte de conversația noastră din biserică și în care el mi-a vorbit despre revelație – despre faptul că toată înțelepciunea stă în ascultarea propriului suflet.

„Poate că asta e limba îngerilor”, mi-am spus, încercînd să imit ce făceau ei – și simțindu-mă ridicolă.

Toți se uitau la statuia Fecioarei de pe celălalt mal al râului și toți păreau a fi în transă. L-am căutat cu privirea și am văzut că se găsea la oarecare distanță de mine. Își ținea mîinile ridicate la cer și rostea și el cuvinte într-un ritm precipitat, ca și cum ar fi stat de vorbă cu Ea. Surîdea, iar uneori se arăta parcă surprins.

„Asta e lumea lui”, am gîndit eu.

Totul începu să mă înfricoșeze. Bărbatul pe care mi-l doream alături spunea că Dumnezeu era și femeie, vorbea limbi de neînțeles, cădea în transă și părea aproape de îngeri. Casa din munți începu să pară mai puțin reală, ca și cum ar fi făcut parte dintr-o lume pe care el ar fi și lăsat-o în urmă.

Toate zilele acelea – începînd cu conferința de la Madrid – mi se păreau ca parte dintr-un vis, o călătorie în afara timpului și-a spațiului vieții mele. Visul avea totodată savoarea lumii, a unui roman, a unor noi aventuri. Oricît m-aș fi opus, știam că iubirea putea incendia lesne inima unei femei și că era doar o chestiune de timp pentru ca eu să las vîntul să se dezlănțuiască și apele să rupă zidurile barajului. Oricît de puțin receptivă aș fi fost la început, iubisem și altădată și puteam aprecia cum aveam să mă comport într-o asemenea situație.

Acolo era însă ceva ce-mi rămînea de neînțeles. Nu era catolicismul care mi se predase la școală. Nu așa îl vedeam pe bărbatul vieții mele.

„Bărbatul vieții mele! Ce straniu!”, mi-am spus în sinea-mi, surprinsă eu însămi de acest gînd.

Acolo, în fața râului și a peșterii, m-am simțit cuprinsă de frică și de gelozie. Frică deoarece totul era nou pentru mine, iar tot ce este nou sperie. Gelozie deoarece, încetul cu încetul, înțelegeam că dragostea lui era mai mare decît aș fi crezut și se revărsa în zone unde eu nu călcaseam niciodată.

„Iartă-mă, Maică Precurată”, am zis. „Iartă-mă dacă sînt egoistă, mărunță și dacă mă lupt ca bărbatul acesta să mă iubească doar pe mine.” Și dacă vocația lui ar fi realmente să părăsească lumea, să se închidă în seminar și să vorbească doar cu îngerii?

Cît timp avea să reziste înainte de a-și părăsi casa, discurile și cărțile și a se întoarce la adevărata lui cale? Sau, chiar dacă nu avea să se mai întoarcă niciodată la seminar, ce preț ar trebui oare să plătesc eu ca să-l țin departe de adevărul lui vis?

Toți păreau concentrați în ceea ce făceau, mai puțin eu însămi. Îl fixam cu privirea, iar el vorbea limba îngerilor.

Frica și gelozia mi-au fost înlocuite de solitudine. Îngerii aveau cu cine să stea de vorbă, iar eu eram singură.

Nu știu ce anume m-a împins să încerc să vorbesc și eu limba aceea stranie. Poate nevoia imensă de a mă întâlني cu el, de a spune ce anume simțeam. Poate pentru că trebuia să-mi las sufletul să stea de vorbă cu mine – inima îmi nutrea multe îndoieli și avea nevoie de răspunsuri.

Nu știam exact ce să fac; senzația de ridicol era foarte puternică. Acolo erau însă bărbați și femei de toate vârstele, preoți și mireni, novici și călugări, studenți și bătrâni. Asta mi-a dat curaj și m-am rugat la Duhul Sfânt să mă ajute să înving bariera fricii.

„Încearcă”, mi-am zis eu. „N-ai altceva de făcut decât să deschizi gura și să ai curajul de-a spune lucruri pe care nu le pricepi. Încearcă.”

M-am hotărât să-ncerc. Mai înainte însă m-am rugat ca noaptea aceea – după o zi atât de lungă, încît nici nu mai reușeam de fapt să-mi amintesc cînd începuse – să fie o epifanie, un nou început pentru mine.

Se părea că Dumnezeu mă ascultase. Vorbele au început să-mi curgă de pe buze – și treptat și-au pierdut înțelesul din limba oamenilor. Rușinea mi s-a atenuat, încrederea mi-a sporit, limba a început să mi se dezlege liber. Deși nu pricepeam nimic din ceea ce spuneam, totul avea înțeles pentru sufletul meu.

Simplul fapt de a fi avut destul curaj ca să spun lucruri fără sens a început să-mi inducă o stare euforică. Eram liberă, nu eram nevoită să caut sau să dau explicații despre faptele mele. Libertatea asta mă înălța la cer – unde m-a învăluit o Iubire Supremă, care iartă toate și nu se simte niciodată părăsită.

„S-ar părea că mi se întoarce credința”, gîndeam eu, uimită de toate minunile pe care le poate săvîrși iubirea. O simțeam pe Fecioară lîngă mine, strîngîndu-mă la piept, acoperindu-mă și încălzindu-mă cu mantia ei. Cuvintele ciudate îmi ieșeau tot mai repede din gură.

Pe nesimțite, am început să plîng. Bucuria îmi invada inima, mă inunda. Era mai puternică decât temerile, decât certitudinile mele meschine, decât încercarea de a-mi ține sub control fiecare secundă a vieții.

Știam că plînsul acela era un dar fiindcă la școala de maici mă învățaseră că sfinții plîngeau în extaz. Am deschis ochii, am contemplat cerul întunecos și mi-am simțit lacrimile amestecîndu-mi-se cu ploaia. Pămîntul era viu, apa care venea de sus aducea cu ea minunea din înalturi. Făceam și noi parte din această minune.

Ce bine că Dumnezeu poate fi femeie – am spus eu în șoaptă, pe cînd ceilalți cîntau –. Dacă este așa, chipul lui feminin ne-a învățat să iubim.

— Să ne rugăm în corturi de opt – spuse preotul în spaniolă, italiană și franceză.

M-am simțit din nou dezorientată, nepricepînd deloc ce anume se petrecea. Cineva s-a apropiat de mine și și-a pus brațul pe umărul meu. Altcineva a făcut la fel de partea cealaltă.

Am alcătuit un cerc de opt persoane îmbrățișate. Apoi, ne-am aplecat în față și capetele ni s-au atins.

Păream un cort omenesc. Ploaia se mai intensificase, dar nimeni n-o lua în seamă. Poziția în care stăteam ne concentra toate energiile și căldura.

— Neprihănită Zămislire să-l ajute pe copilul meu ca să-și găsească drumul – rosti bărbatul care mă îmbrățișase din dreapta mea –. Vă rog,

să spunem un Ave-Maria pentru copilul meu.

— Amin – răspunseră toți. Și cei opt se rugară, rostind un Ave-Maria.

— Lumineze-mă Neprihănită Zămislire și trezească-n mine darul vindecării – se auzi glasul unei femei din „cortul” nostru –. Să rostim un Ave-Maria.

Toți au spus iarăși „amin” și s-au rugat. Fiecare a făcut câte o cerere și toți au participat cu rugăciuni. Eram de-a dreptul uimită de mine, pentru că mă rugam ca un copil – și, tot ca un copil, credeam că cererile noastre vor fi împlinite.

Grupul tăcu o fracțiune de secundă. Am constatat că îmi venise mie rîndul să cer ceva. În orice altă împrejurare aș fi murit de rușine – fără a putea scoate nici o vorbă. Era însă o Prezență acolo, și această prezență îmi dădea încredere.

— Neprihănită Zămislire să mă învețe să iubesc la fel ca ea – am zis eu –. Dragostea această să crească în mine și-n bărbatul căruia îi este dedicată. Să spunem un Ave-Maria.

Ne-am rugat împreună și iarăși am simțit o senzație de libertate. Ani de zile luptasem împotriva inimii mele fiindcă îmi era frică de tristețe, de suferință, de abandon. Totdeauna știusese că adevărata iubire era mai presus de toate acestea și că era preferabil să mori decît să încetezi a mai iubi.

Și, în clipa asta, descopeream că și eu eram capabilă de iubire. Chiar dacă ar fi însemnat despărțire, singurătate, tristețe, iubirea își merita fiecare bănuț din prețul ei.

„Nu se poate să mă mai gîndesc la toate astea, trebuie să mă concentrez asupra ritualului.” Preotul care conducea grupul a cerut să fie desfăcute corturile și să ne rugăm acum pentru bolnavi. Oamenii se rugau, cîntau, dansau în ploaie, adorîndu-i pe Dumnezeu și pe Fecioara Maria. Din cînd în cînd, toți reîncepeau să vorbească în limbi străine și să-și legene brațele ridicate la cer.

— Cineva de aici, care are o noră bolnavă, să știe că ea se va face bine – zise o femeie, la un moment dat.

Reîncepeau rugăciunile și reîncepeau cîntecele și bucuria. Din cînd în cînd, se auzea din nou glasul acelei femei.

— Cineva din grupul nostru, care și-a pierdut mama de curînd, trebuie să aibă credință și să știe că ea este în slava cerurilor.

Mai tîrziu el mi-a povestit că acesta era darul profeției și că unele persoane erau capabile să presimtă ce se întîmpla într-un loc îndepărtat sau ce avea să se întîmple în scurt timp.

Dar și dacă n-aș fi aflat niciodată de asta, eu credeam în puterea glasului care vorbea de minuni. Speram ca ea, la un moment dat, să spună și ceva despre dragostea dintre doi inși de față acolo. Trăgeam nădejdea s-o aud proclamînd că iubirea aceasta este binecuvîntată de toți îngerii și sfinții, de Dumnezeu și de Zeiță.

Nu știu cît a durat ritualul acela. Oamenii reîncepuseră să vorbească în limbi ciudate, cîntaseră, dansaseră cu brațele înălțate la cer, se rugaseră pentru cei de lîngă ei, ceruseră minuni, mărturisiseră harurile ce le fuseseră acordate.

În cele din urmă, preotul care conducea ceremonia zise:

— Să ne rugăm cîntînd, pentru toți cei care au participat pentru prima oară la această reînnoire harismatică.

Nu cred că eram singura. Constatărea m-a liniștit.

Toți au cîntat o rugăciune. De astă dată m-am mulțumit să ascult, rugîndu-mă ca harurile să coboare asupra-mi.

De multe aveau nevoie.

— Să primim binecuvîntarea – zise preotul.

Toți se întoarseră către peștera luminată, de peste rîu. Preotul rosti diverse rugăciuni și ne binecuvîntă pe toți. Apoi toți se sărutaseră și-și uraseră „la mulți ani de neprihănită Zămislire”, după care se despărțiseră, văzîndu-și fiecare de drumul său.

El s-a apropiat. Avea un aer mai vesel ca de obicei.

— Ești udă learcă – zise el.

— Și tu – i-am răspuns eu, rîzînd.

Ne-am urcat în mașină și ne-am întors la Saint-Savin. Așteptasem cu nerăbdare clipa asta – dar acum, cînd ea sosise, nu mai știam ce să spun. Nu eram în stare să discut despre casa din munți, despre ritual, despre cărți și discuri, despre limbile ciudate și rugăciunile din corturi.

El trăia în două lumi. Undeva, în loc și-n timp, aceste două lumi se contopeau într-una singură – și eu trebuia să descopăr cum anume.

Cuvintele însă, în momentul acela, nu erau de nici un folos. Iubirea poate fi descoperită doar prin actul iubirii.

— Mai am un singur pulover – zise el după ce ne-am întors în cameră –. Pune-ți-l tu. Mîine îmi cumpăr eu altul.

Să punem hainele pe calorifer. Pînă mîine se vor usca – am răspuns eu –. Oricum, mai am bluza pe care mi-am spălat-o ieri.

Cîteva clipe, nimeni n-a mai spus nimic.

Haine. Goliciune. Frig.

Pînă la urmă, el a scos din valijoară alt tricou.

— Poți să dormi cu ăsta – zise el.

— Grozav – am răspuns.

Am stins lumina. Pe întuneric, mi-am scos îmbrăcămîntea udă, am întins-o pe radiator și l-am dat la maximum.

Lumina felinarului de afară era suficientă pentru ca el să-mi poată vedea silueta și să-și dea seama că sînt goală. Mi-am pus tricoul și m-am strecurat în patul meu, sub pături.

— Te iubesc – l-am auzit spunîndu-mi.

— Eu învăț să te iubesc – i-am răspuns.

Își aprinse o țigară.

— Crezi că a venit momentul adevărului? – întrebă el.

Știam la ce se referă. M-am sculat și m-am dus să mă așez pe marginea patului său.

Jarul țigării îi lumina din cînd în cînd fața. M-a prins de mîină și am stat așa cîteva clipe. L-am mîngîiat atunci pe păr.

— Nu trebuia să întreb – am răspuns –. Dragostea nu pune multe întrebări, deoarece, dacă începem să gîndim, începe să ne fie frică. E o frică inexplicabilă, nu poate fi exprimată în cuvinte.

Poate e frica de a nu fi disprețuită, de a nu fi acceptată, de a rupe vraja. Pare ridicol, dar așa este. De aceea nu întreb, faci. Cum mi-ai spus chiar tu de atîtea ori, îți asumi riscurile.

— Știu. N-am mai pus niciodată întrebarea asta.

— Inima mea îți aparține încă de pe-acum – am răspuns, prefăcându-mă că nu-i auzisem cuvintele –. Mîine poți pleca, dar ne vom aminti totdeauna miracolul acestor zile, iubirea romantică, posibilitatea, visul.

Cred însă că Dumnezeu, în infinita Lui înțelepciune, a ascuns infernul chiar în miezul paradisiului. Ca să fim totdeauna atenți. Ca nu cumva să dăm uitării stîlpul Asprimii în timp ce trăim bucuria Milostivirii.

Mîinile lui îmi strînseră cu mai multă putere tîmplele.

— Înveți repede – zise el.

Eram și eu surprinsă de ce spusese. Fapt e însă că, dacă crezi că știi ceva, pînă la urmă chiar știi.

— Să nu crezi că sînt dificilă - am spus eu –. Am fost cu mulți bărbați. Am făcut dragoste și cu unii pe care abia îi cunoșteam.

— Și eu – răspuse el.

Încerca să fie natural, dar, după felul cum mă mîngîia pe cap, am văzut că nu-i fusese ușor să-mi audă vorbele.

— Dar începînd de azi dimineață, virginitatea mi s-a refăcut în chip misterios. Nu încerca să înțelegi, fiindcă numai o femeie poate ști ce vreau să spun. Descopăr din nou dragostea. Și pentru asta e nevoie de timp.

Își luă mîinile de pe părul meu și mă mîngîie pe față. L-am sărutat ușor pe buze și m-am întors la mine-n pat.

Nu știam la drept vorbind de ce procedasem așa. Nu știam dacă o făcusem ca să mi-l apropiu și mai mult sau ca să-i las lui toată libertatea.

Ziua fusese însă lungă. Eram mult prea obosită ca să mai gîndesc.

Am avut o noapte de nesfîrșită pace. La un moment dat, mi se părea că m-am trezit – deși dormeam. O prezență feminină m-a luat la pieptul ei și o cunoșteam parcă de mult, căci mă simțeam protejată și iubită.

M-am trezit la șapte, într-o căldură ucigătoare. Mi-am amintit că dădusem încălzirea la maximum, ca să usuc hainele. Era încă întuneric și-am încercat să mă scol fără să fac zgomot, ca să nu-l deranjez.

Dar cînd m-am ridicat în picioare, am văzut că el nu mai era acolo.

Am intrat în panică. Cealaltă s-a trezit numaidecît, spunîndu-mi:

„Vezi? A fost de-ajuns să fii de acord, și el a și dispărut. Ca toți bărbații.”

Panica îmi sporea cu fiecă clipă. Nu voiam să-mi pierd controlul. Dar Cealaltă nu înceta să vorbească:

„Sînt încă aici”, zicea ea. „Ai lăsat ca vîntul să-și schimbe direcția, ai deschis poarta și dragostea ți-a inundat viața. Dacă vom acționa prompt, vom reuși să controlăm din nou situația.”

Trebuia să fiu practică. Să-mi iau măsuri de precauție.

„El a plecat”, continuă Cealaltă. „Tu trebuie să scapi din fundul ăsta de lume. Viața ta la Zaragoza e încă intactă: du-te-napoi cît mai repede. Înainte să pierzi ceea ce ai obținut cu atîta efort.”

„Trebuie să fi avut motive serioase”, m-am gîndit.

„Bărbații au totdeauna motivele lor”, i-am spus Celeilalte. „Fapt e însă că pînă la urmă le părăsesc pe femei.”

Atunci trebuie să văd cum să mă întorc în Spania. Trebuie să rămîn cu mîntea trează.

„Să începem cu aspectul practic: banii", spunea Cealaltă.

N-aveam nici o para. Trebuia să cobor, să le telefonez cu taxă inversă părinților mei și să aștept ca să-mi trimită banii pentru întoarcere.

Dar azi e sărbătoare și banii vor sosi abia mâine. Ce fac cu mîncarea? Cum să le explic proprietarilor că va fi nevoie să aștepte două zile ca să le pot plăti?

„Mai bine nu spune nimic", răspunse Cealaltă. Așa e, ea avea experiență, știa să facă față unor asemenea situații. Nu era fata înflăcărată care-și pierde capul, ci femeia care a știut mereu ce vrea de la viață. Trebuia să rămîn mai departe acolo, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, ca și cum el ar urma să se întoarcă. Și, după sosirea banilor, aveam să-mi plătesc datoriile și să plec.

„Foarte bine", zise Cealaltă. „Uite, redevii cea de dinainte. Nu fi tristă – că tot ai să-ți găsești tu un bărbat. Unul pe care-l vei putea iubi fără riscuri."

Mi-am luat hainele de pe radiator. Se uscaseră. Trebuia să aflu care dintre satele din jur avea o bancă, să telefonez, să-mi iau toate măsurile de prevedere. Cîtă vreme mă voi gîndi la asta, nu voi avea răgaz să plîng sau să mă las copleșită de melancolie.

Și tocmai atunci am dat peste un bilet:

„Am plecat la seminar. Strînge-ți lucrurile (ha! ha! ha!), diseară plecăm în Spania. Mă întorc după-amiază tîrziu."

Și termina zicînd: *„Te iubesc."*

Am strîns biletul la piept, m-am simțit mizerabilă și în același timp ușurată. Am observat că Cealaltă se retrăgea, luată prin surprindere de descoperire.

Și eu îl iubeam. Cu fiecare minut, cu fiecare secundă, dragostea aceasta sporea și mă transforma. Îmi redobîndeam încrederea în viitor și redobîndeam – treptat – credința în Dumnezeu.

Totul datorită iubirii.

„Nu vreau să mai stau de vorbă cu întunericul din mine", mi-am făgăduit mie însemi, închizîndu-i definitiv ușa Celeilalte. „O cădere de la etajul trei te zdrobește la fel ca și una de la etajul o sută."

Dacă tot ar fi să cad, cel puțin să cad de la mare înălțime.

— Nu plecați iar pe nemîncate – zise femeia.

— Nu știam că vorbiți spaniola – am răspuns mirată.

— Frontiera e aproape. Turiștii vin vara la Lourdes. Dacă n-aș vorbi spaniola, n-aș închiria camere.

Mi-a adus pîine prăjită și cafea cu lapte. Am început să mă pregătesc sufletește ca să fac față zilei care urma; fiecare ceas avea să pară cît un an. Speram ca gustarea aceea să mă destindă puțin.

— De cît timp sînteți căsătoriți? – m-a întrebat ea.

— A fost prima iubire din viața mea – i-am răspuns. Și era destul.

— Vedeți piscurile acelea de afară? – continuă femeia -. Prima iubire din viața mea a murit pe unul din acei munți.

— Ați găsit însă pe altcineva.

— Da, am găsit. Și am reușit să fiu fericită din nou. Destinul e ciudat: aproape nici una dintre cunoștințele mele nu s-a căsătorit cu prima dragoste din viață. Cele care au făcut-o îmi spun mereu că au pierdut ceva important, că n-au trăit tot ce ar fi trebuit să trăiască.

A tăcut brusc.

— Scuzați-mă – zise ea –. Nu vreau să vă jignesc.

— Nu mă jigniți.

— Mă uit mereu la fântîna din piață. Și mă tot gîndesc: nimeni n-a știut unde e apa – pînă cînd Savin nu s-a hotărît să sape și a descoperit-o. Dacă n-ar fi făcut-o, orașelul ar fi fost acolo, jos, lîngă rîu.

— Și ce-are de-a face asta cu dragostea? – am întreat-o.

— Fîntîna asta i-a adus pe mulți aici, cu speranțele, visele și conflictele lor. Cineva a cutezat să caute apă, apa s-a arătat și toți s-au adunat în jurul ei. Cred că, atunci cînd căutăm iubirea cu îndrăzneală, ea se dezvăluie și ajungem să atragem și mai multă iubire. Dacă ne iubește un om, ne iubesc toți.

Dar dacă sîntem singuri, ne trezim și mai singuri. Viața e ciudată.

— Ați auzit vorbindu-se de o carte numită *I Ching*? – am întreat-o.

— Niciodată.

— În ea se spune că poți muta un oraș, dar nu o fîntînă. Îndrăgostiții se întîlnesc, își potolesc setea, își construiesc casele, își cresc copiii în jurul unei fîntîni.

Dar dacă unul dintre ei se hotărăște să plece, fîntîna nu poate să-l urmeze. Dragostea rămîne acolo, părăsită – dar plină de aceeași apă curată ca mai înainte.

— Vorbești ca o bătrînă care a suferit mult, draga mea.

— Nu. Totdeauna mi-a fost teamă. N-am săpat niciodată o fîntînă. Fac asta acum și nu vreau să uit riscurile.

Am simțit în buzunar ceva neobișnuit. Cînd mi-am dat seama ce era, a înghețat inima în mine. M-am grăbit să-mi termin cafeaua.

O cheie. Aveam o cheie.

— Era o femeie, aici, în oraș, care a murit și a lăsat totul moștenire seminarului din Tarbes – am spus eu –. Știți unde e casa ei?

Femeia deschise ușa și mi-o arătă. Era una dintre casele medievale din piațetă, avînd vedere spre vale și spre munți.

— Acum vreo două luni au fost aici doi preoți – zise ea –. Și ...

Mă privi cu un aer dubitativ.

— Și unul din ei semăna cu soțul dumneavoastră – zise ea, după o lungă pauză.

— El era – i-am răspuns în timp ce ieșeam, mulțumită că-l lăsasem pe copilul din mine să facă o soție.

M-am oprit în fața casei, neștiind ce să fac. Ceața învăluia totul și mi se părea că sînt într-un vis cenușiu, unde se ivesc figuri stranii care ne poartă în locuri și mai stranii.

Nervoasă, răsuceam cheia între degete.

Din pricina negurii, ar fi cu neputință să văd munții de la fereastră. Casa trebuie să fie întunecoasă, fără soare printre perdelele trase. Casa trebuie să fie tristă fără prezența lui lîngă mine.

Am privit orologiul. Nouă dimineața.

Ceva trebuia să fac, ceva care să mă ajute să-mi petrec timpul, să aștept.

Să aștept. A fost prima lecție pe care am învățat-o despre dragoste. Ziua se tîrăște, faci mii de planuri, îți imaginezi toate subiectele de conversație posibile, îți făgăduiești să-ți schimbi felul de a fi sub anumite aspecte – și ești din ce în ce mai neliniștită pînă cînd îți sosește iubitul. Și

tocmai atunci nu știi ce să spui. Orele de așteptare se transformă în încordare, încordarea devine spaimă și spaima te face să-ți fie rușine să-ți arăți afecțiunea.

„Nu știi dacă se cade să intru.” Mi-am amintit convorbirea din ziua precedentă – casa aceea era simbolul unui vis.

Nu puteam rămâne însă încremenită acolo toată ziua. Mi-am luat inima în dinți, am scos cheia din buzunar și m-am îndreptat către ușă.

— Pilar!

Vocea, cu un puternic accent franțuzesc, venea din ceață. Am fost mai curînd uimită decît speriată. Putea fi proprietarul casei unde închiriasem camera – deși nu-mi aminteam să-i fi spus cum mă cheamă.

— Pilar! – repetă vocea, de astă dată mai de-a-proape.

M-am uitat prin piața acoperită de ceață. O siluetă se apropia, cu pași grăbiți. Coșmarul cețurilor cu figurile lui strănii devenea realitate.

— Așteaptă – zise el –. Vreau să stau de vorbă cu dumneata.

Cînd s-a apropiat de mine, am văzut că era un preot. Figura lui semăna cu caricaturile preoților de țară: scund, cam rotofei, cu cîteva fire de păr alb pe creștetul aproape chel.

— Bună – zise el, întinzînd mîna și afișînd un zîmbet larg.

Uimită, am răspuns la salut.

— Păcat că ceața acoperă totul – zise el – privind către casă –.

Saint-Savin e așezat pe un munte și vederea din casa asta e frumoasă. De la ferestrele ei se zăresc valea, acolo jos, și vîrfurile ninse acolo, sus. Cred că știi.

Am dedus atunci cine era: superiorul mînăstirii.

— Ce faceți aici? – l-am întrebat –. Și de unde știți cum mă cheamă?

— Vrei să intri? – zise el, schimbînd vorba.

— Nu. Vreau să-mi răspundeți la întrebare.

Își frecă mîine ca să și le încălzească un pic și se așeză pe bordură.

M-am așezat și eu lîngă el. Ceața era tot mai deasă, ascunsese și biserica – deși ea nu se afla decît la vreo douăzeci de metri de noi.

Tot ce reușeam să vedem era fîntîna. Mi-am amintit de vorbele femeii.

— Ea e prezentă – am zis eu.

— Cine?

— Zeița – i-am răspuns –. Ea este negura.

— Deci el ți-a vorbit despre asta ! – rîse el –. Bine, eu prefer să o numesc Fecioara Maria. Mi-e mai la îndemînă.

— Ce faceți aici? De unde știți cum mă cheamă? – am repetat.

— Am venit pentru că voiam să te văd. Cineva care a fost în grupul harismatic de astă-noapte mi-a povestit că ați tras în gazdă la Saint-Savin. E o așezare foarte mică.

— El s-a dus la seminar.

Preotul încetă să mai zîmbească și clătină din cap.

— Ce păcat – zise el, ca și cum și-ar fi vorbit sieși.

— Păcat că s-a dus la seminar?

— Nu, nu e acolo. De-acolo vin eu acum.

Cîteva clipe rămase tăcut. Mi-am adus iar aminte de senzația pe care o avusesem la trezire: banii, măsurile de prevedere, telefonul în țară, întoarcerea acolo. Făcusem însă un legămînt și nu aveam să-mi calc cuvîntul.

Lîngă mine era un preot. Copil fiind, fusesem obișnuită ca preoților să le spun tot ce-aveam pe suflet.

— Sînt epuizată – am zis, rupînd tăcerea –. Cu mai puțin de-o săptămînă-n urmă, știam cine sînt și ce vreau de la viață. Acum mi se

pare că am intrat într-o furtună care mă proiectează dintr-o parte-n alta, fără să pot face nimic.

— Rezistă – zise preotul –. E important.

Sfatul lui m-a mirat.

— Nu te speria – continuă el, ca și cum mi-ar fi ghicit gândul –. Știu că Biserica are nevoie de noi preoți, și el ar fi unul excelent. Dar prețul pe care ar trebui să-l plătească e foarte mare.

— El unde este? M-a lăsat aici și s-a dus în Spania?

— În Spania? N-are nici o treabă în Spania – zise părintele –. Casa lui e mînăstirea, care este la cîțiva kilometri de-aici. Nu-i acolo, dar știu unde-l pot găsi.

Vorbele lui mi-au redat oarecum curajul și bucuria; cel puțin nu plecase.

Dar preotul nu mai zîmbea.

— Nu te bucura – continuă el, citindu-mi iarăși gândurile –. Ar fi fost mai bine dacă s-ar fi întors în Spania.

Preotul se ridică și mă rugă să-l însoțesc. Nu puteam zări decît la cîțiva metri în fața noastră, dar părea că știe încotro merge. Am ieșit din Saint-Savin pe același drum pe care, acum două nopți – sau acum cinci ani? – ascultasem povestea Bernadettei.

— Unde mergem? – am întrebat.

— Mergem să-l căutăm – răspunse părintele.

— Părinte, mă derutați – am zis eu, în timp ce mergeam –. Mi s-a părut că v-ați întristat cînd v-am spus că nu este aici.

— Ce știi despre viața religioasă, copila mea?

— Foarte puțin. Că preoții fac legămînt de sărăcie, castitate și ascultare.

M-am întrebat dacă să mai spun ceva sau nu, dar m-am hotărît să continuu.

— Și că judecă păcatele celorlalți, deși comit și ei aceleași păcate. Că socotesc că știu totul despre căsătorie și dragoste, deși nu au fost niciodată căsătoriți. Că ne amenință cu flăcările iadului pentru greșeli pe care le fac și ei.

Și că ni-l prezintă pe Dumnezeu ca pe o ființă răzbunătoare care-l acuză pe om pentru moartea unicului Său Fi.

Preotul rîse.

— Se vede că ai avut o excelentă educație catolică – zise el –. Eu însă nu te întreb nimic despre catolicism. Te întreb despre viața spirituală.

N-am avut nici o reacție.

— Nu sînt sigură – am zis, în cele din urmă –. Sînt inși care părăsesc totul și pleacă în căutarea lui Dumnezeu.

— Și-L găsesc?

— Dumneavoastră știți răspunsul. Eu n-am idee.

Preotul observă că gîfiam și încetini ritmul pașilor.

— V-ați înșelat – începu el –. Cine pleacă în căutarea lui Dumnezeu își pierde timpul. Poate să bată multe drumuri, să se alătore multor religii și secte – dar, în felul acesta, nu-L va întîlni niciodată.

Dumnezeu e aici, acum, lîngă noi. Îl putem vedea în ceața, în pămîntul, în hainele, în pantofii aceștia. Îngerii Lui veghează în timp ce noi dormim și ne ajută în timp ce muncim. Ca să-l întîlnim pe Dumnezeu,

e destul să privim în jurul nostru.

Întîlnirea aceasta nu e ușoară. Pe măsură ce Dumnezeu ne face să participăm la misterul său, ne simțim și mai dezorientați. Pentru că el ne cere permanent să ne urmăm visele și inima. E greu să facem asta, fiindcă sîntem deprinși să trăim în alt chip.

Și descoperim, spre surprinderea noastră, că Dumnezeu vrea să ne vadă fericiți, fiindcă El este tatăl.

— Și mama – am zis eu.

Ceața începea să se ridice. Puteam zări o căsuță de țară, în preajma căreia o femeie aduna lemne.

— Da, și mamă – zise el -. În cazul dumitale, ca să ai o viață spirituală nu e nevoie să intri într-un seminar, nici să postești, să practici abstenența și castitatea.

E de ajuns să ai credință și să-L accepți pe Dumnezeu. De aici încolo, fiecare se preschimbă în drumul Lui, devenim vehiculul minunilor Lui.

— El mi-a vorbit despre dumneavoastră – l-am întrerupt eu -. Și mi-a dat aceleași învățături.

— Sper să accepți darurile lui – răspuse părintele -. Căci, după cum ne învață istoria, nu totdeauna se întîmplă așa. Osiris e sfîrtecat în Egipt. Zeii greci se încaieră între ei din pricina femeilor și bărbaților pămînteni. Aztecii îl alungă pe Quetzalcoatl. Zeii vikingi asistă la incendiul Wallhalei din cauza unei femei. Isus e răstignit.

De ce?

Nu știam ce să-i răspund.

— Pentru că Dumnezeu vine pe pămînt ca să ne arate puterea noastră. Facem parte din visul Lui și El vrea să fie un vis fericit. Astfel, dacă admitem că Dumnezeu ne-a creat pentru fericire, trebuie să admitem că tot ce ne conduce spre tristețe și eșec reprezintă vina noastră.

Tocmai de aceea continuăm să-l ucidem mereu pe Dumnezeu. Fie pe cruce, în foc, în exil, fie în inima noastră.

— Dar cei care îl înțeleg...

— Ei transformă lumea. Cu prețul unor mari sacrificii.

Femeia care căra lemne îl văzu pe preot și alergă în întîmpinarea noastră.

— Părinte, vă mulțumesc! – zise ea, sărutîndu-i mîinile -. Tînărul l-a vindecat pe bărbatul meu!

— Sfînta Fecioară l-a vindecat – răspuse preotul grăbind pasul -. El nu e decît un instrument.

— El a făcut-o. Intrați, vă rog.

Mi-am amintit atunci noaptea trecută. Pe cînd eram în biserică, un bărbat parcă îmi spusese „ești cu un bărbat care face minuni!”

— Ne grăbim – zise preotul.

— Nu, nu ne grăbim – am răspuns eu, murind de rușine că vorbeam în franceză, o limbă străină mie -. Mi-e frig și mi-ar prinde bine o cafea.

Femeia mă luă de mîină și am intrat.

Casa era confortabilă, dar fără nici un lux; ziduri de piatră, podea și tavan de lemn. În fața căminului aprins ședea un bărbat de vreo șaiszeci de ani.

De îndată ce-l zări pe preot, se ridică și-i sărută mîna.

— Șezi, nu te ridică – zise preotul -. Ești încă în convalescență.

— M-am și îngrășat două kilograme – răspuse el -. Dar încă nu pot s-o ajut pe nevastă-mea.

— Nu-i nimic. În scurt timp vei fi mai bine ca-nainte.

— Unde este tînărul? – întrebă bărbatul.

— L-am văzut ducându-se către locul obișnuit –. Doar că azi era în mașină.

Preotul mă privi fără să spună nimic.

— Binecuvîntați, părinte – zise femeia –. Puterea lui...

— ... a Sfintei Fecioare – îi tăie vorba preotul.

— a Maicii Fecioare, puterea asta e și a dumneavoastră.

Dumneavoastră, părinte, l-ați adus aici.

De astă dată preotul evită să mă privească.

— Rugați-vă pentru bărbatul meu, părinte – insistă femeia.

Preotul respiră adînc.

— Stai aici, în fața mea – îi spuse el bărbatului.

Bătrînul îi dădu ascultare. Preotul închise ochii și spuse un Ave-Maria. Apoi invocă Duhul Sfînt, rugîndu-l să fie prezent și să-l ajute pe bărbatul acela.

Deodată începu să vorbească repede. Părea o rugăciune de exorcizare, deși nu puteam înțelege la drept vorbind ce spunea. Mîinile lui atingeau umerii bărbatului și-i alunecau pe brațe în jos, pînă la degete. Repetă gestul de mai multe ori.

Focul începu să trosnească mai puternic în cămin. Era poate o coincidență, dar poate preotul pătrunsese în zone de care eu nu aveam cunoștință, influențînd chiar elementele.

Eu și femeia tresăream ori de cîte ori pocnea un lemn. Preotul nici nu lua seama la asta, era complet absorbit în acțiunea lui – ca un instrument al Fecioarei, după cum spusese mai înainte. Vorbea o limbă străină. Cuvintele ieșeau cu o rapiditate surprinzătoare. Mîinile încetaseră să i se mai miște – și le pusese pe umerii bărbatului din fața sa.

Și brusc, așa cum și începuse, ritualul luă sfîrșit. Părintele se întoarse și dădu o binecuvîntare convențională, trasînd cu mîna dreaptă un semn mare al crucii.

— Dumnezeu să fie pururea în casa aceasta – spuse el.

Și, întorcîndu-se către mine, îmi ceru să ne continuăm drumul.

— Dar n-ați băut cafeaua – zise femeia, văzîndu-ne pe picior de plecare.

— Dacă beau acum o cafea, n-o să mai dorm – răspunse preotul.

Femeia rîse și murmură ceva de genul „dar e încă dimineață”. N-am auzit-o bine pentru că ne și aflam pe drum.

— Părinte, femeia a vorbit despre un tînăr care l-a vindecat pe soțul ei. El a fost?

— Da, el a fost.

Am început să mă simt prost. Îmi aduceam aminte de ziua de ieri, de Bilbao, de conferința de la Madrid, de persoanele care vorbiseră despre minuni, de prezența pe care o simțisem cînd mă rugasem îmbrățișată cu ceilalți.

Iubeam un bărbat care avea darul vindecării. Un bărbat care putea să-l ajute pe aproapele său, să ușureze suferințele, să redea sănătatea și speranța celor apropiați. O misiune care nu-și avea locul într-o casă cu perdele albe, discuri și cărți preferate.

— Nu te învinui, copila mea – zise el.

— Văd că-mi citiți gîndurile.

— Da – răspunse preotul –. Am și eu un dar și încerc să fiu vrednic de el. Fecioara m-a învățat să mă cufund în vârtejul emoțiilor omenești, ca să le pot îndrepta în cel mai bun chip cu putință.

— Faceți și dumneavoastră minuni?

— Nu pot face vindecări. Am însă unul din darurile Duhului Sfînt.

— Îmi puteți atunci citi inima, părinte. Și știți că îl iubesc, și

dragostea asta crește clipă de clipă. Am descoperit împreună lumea și împreună vrem să rămânem în ea. El a fost prezent în toate zilele vieții mele – cu sau fără voia mea.

Ce-i puteam spune acelui preot care mergea lângă mine? N-ar înțelege niciodată că am avut și alți bărbați, că m-am îndrăgostit și, dacă m-aș căsători, aș fi fericită. Chiar de mic copil, descoperisem dragostea și o dădusem uitării în piața din Soria.

Dar, după cum se vede, nu făcusem o treabă temeinică. Fuseseră suficiente trei zile pentru ca totul să reînceapă.

— Am dreptul să fiu fericită, părinte. Am recuperat ceea ce pierdusem, nu vreau să pierd totul din nou. Am să mă lupt pentru fericirea mea.

Dacă aș renunța la lupta asta, aș renunța și la viața mea spirituală. După cum ați spus chiar dumneavoastră, ar însemna să-l îndepărtez pe Dumnezeu, o dată cu puterea și energia mea de femeie. Am să lupt pentru el, părinte.

Știam ce făcea acolo bărbatul acela scund și gras. Venise ca să mă convingă să-l părăsesc, deoarece el avea o misiune mai importantă de îndeplinit.

Nu, nu puteam crede că preotului care pășea alături de mine i-ar fi plăcut ca noi să ne căsătorim și să trăim într-o casă ca aceea din Saint-Sa-vin. Preotul spunea asta ca să mă amăgească, pentru ca eu să-mi las jos garda și atunci – cu un surîs – să mă convingă de contrariu.

El îmi citi gândurile fără să zică nimic. Sau poate că mă înșelase, nu era în stare să ghicească ce gîndeau ceilalți. Ceața se risipea cu repeziciune, puteam acuma să văd drumul, coasta muntelui, cîmpul și copacii acoperiți de zăpadă. Emoțiile mi se mai clarificaseră și ele.

Fumuri! Dacă ar fi adevărat și dacă preotul ar fi capabil să citească gândurile, ei bine, atunci să mi le citească și să afle tot. Să știe că ieri el a vrut să facă dragoste cu mine, eu am refuzat – și mi-a părut rău.

Ieri credeam că, dacă el ar fi trebuit să plece, eu aș fi rămas măcar cu amintirea vechiului prieten din copilărie. Chiar dacă sexul lui nu pătrunsese în mine, a pătruns însă ceva mai profund și mi-a fost atinsă inima.

— Părinte, îl iubesc.

— Și eu. Dragostea te prostește mereu. În cazul meu, mă obligă să-l țin departe de destinul lui.

— Nu va fi ușor să mă-ndepărtați, părinte. Ieri, în timpul rugăciunilor din fața peșterii, am descoperit că și eu îmi pot trezi darurile de care vorbiți. Și mi le voi folosi ca să-l păstrez alături de mine.

— Să fie cu noroc – zise părintele, cu un zîmbet fin pe față –. Deie Domnul să reușești.

Preotul se opri și scoase un rozariu din buzunar. Îl luă în mînă și mă privi drept în ochi.

— Isus a spus că nu trebuie să jurăm, și eu nu fac un jurămînt. Îți spun însă în prezența a ceea ce mi-e sfînt, că nu aș dori ca el să urmeze viața religioasă obișnuită. Nu mi-ar plăcea să fie hirotonit preot.

Îl poate sluji pe Dumnezeu și în alte feluri. Alături de dumneata.

Îmi venea greu să cred că spusese adevărul. Dar îl spusese.

— El este acolo – zise preotul.

M-am întors. Am putut vedea o mașină oprită ceva mai departe, Aceași mașină în care venisem din Spania.

— Merge totdeauna pe jos – zise el, zîmbind –. De astă dată, a vrut

să ne dea impresia că a făcut un drum lung.

Zăpada îmi uda tenișii. Dar preotul purta sandale deschise cu ciorapi de lână – și m-am decis să nu mă plîng.

Dacă el rezista, trebuia să rezist și eu. Am început să urcăm spre vârful muntelui.

— Cît avem de mers?

— O jumătate de oră, cel mult.

— Unde mergem?

— Să ne întâlnim cu el. Și cu ceilalți.

Am văzut că nu dorea să continuăm conversația. Avea nevoie pesemne de toată energia ca să facă față urcușului. Am mers în tăcere – ceața se împrăștiase acum aproape în întregime și începea să se arate discul galben al soarelui.

Pentru prima oară puteam avea acum o vedere completă asupra văii; un rîu curgea în fundul ei, cîteva cătune risipite și Saint-Savin, înfipt în coasta muntelui. Am recunoscut turla bisericii, un cimitir pe care nu-l observasem pînă atunci și casele medievale cu vedere la rîu.

Ceva mai jos de noi, printr-un loc pe unde tre-cuserăm, un cioban își conducea acum turma de oi.

— Sînt obosit – zise preotul –. Să ne oprim un pic.

Am curățat zăpada de pe un bolovan și ne-am rezemat de el.

Părintele era transpirat – și picioarele îi înghețaseră.

— Să mă țină Sfîntul Iacob în putere, pentru că mai vreau să fac drumul ăsta și altă dată – zise preotul, întorcîndu-se către mine.

N-am înțeles ce voia să spună, așa că am schimbat vorba.

— Văd urme de pași în zăpadă – am spus.

— Unele sînt ale vînătorilor. Altele sînt ale unor bărbați și femei care vor să reînvie o tradiție.

— Ce tradiție?

— Tot cea a Sfîntului Savin. Să se retragă din lume, să trăiască aici, în munți, să contemple slava lui Dumnezeu.

— Părinte, aș vrea să înțeleg ceva. Pînă ieri, am fost cu un bărbat a cărui datorie era să aleagă între viața religioasă sau căsătorie. Azi am aflat că acest bărbat face minuni.

— Toți facem minuni – zise preotul –. Isus a spus: dacă am avea credință cît un bob de muștar, am spune muntelui acestuia: „Mută-te!” Și el s-ar muta.

— N-am nevoie de o lecție de religie, părinte. Eu iubesc un bărbat, vreau să știu mai multe despre el, să-l înțeleg, să-l ajut. Nu mă interesează ce putem sau nu să facem noi toți ceilalți.

Părintele respiră adînc. Ezită o clipă, dar apoi începu:

— Un om de știință care studia maimuțele de pe o insulă din Indonezia a reușit s-o învețe pe una dintre ele să-și spele batatele în rîu înainte de a le mânca. Curățat de nisip și murdărie, alimentul devenea mai gustos.

Omul acela de știință – care a făcut asta numai fiindcă scria o lucrare despre capacitatea de învățare a cimpanzeilor – nu-și putea închipui ce urmări avea să aibă experimentul său. A fost uimit să constate că și celelalte maimuțe de pe insulă începuseră s-o imite pe cea dintîi.

Și apoi, într-o bună zi, după ce un anumit număr de maimuțe

învățaseră să-și spele batatele, au început să facă același lucru și maimuțele de pe celelalte insule ale arhipelagului. Lucrul cel mai surprinzător însă este că aceste maimuțe au învățat asta fără să aibă nici un fel de contact cu insula unde avusese loc experiența.

Și se opri.

— Ai înțeles?

— Nu – am răspuns eu.

— Există diverse studii științifice în această problemă. Explicația cea mai obișnuită este că, atunci când un anumit număr de indivizi evoluează, evoluează pînă la urmă întreaga rasă umană. Nu știm cîte persoane sînt necesare – dar știm că așa se întîmplă.

— Ca și istoria Neprihănitei Zămisliri – am zis eu –. Le-a apărut înțelepților de la Vatican și țărăncii ignorante.

— Lumea are un suflet și la un moment dat sufletul acesta acționează în tot și în toți deodată.

— Un suflet feminin.

El rîse, fără a-mi da prilejul să înțeleg ce anume însemna rîsul lui.

— De fapt, dogma Neprihănitei Zămisliri n-a fost doar problema Vaticanului – zise el –. Opt milioane de oameni au semnat o petiție către papă și i-au cerut recunoașterea ei. Semnăturile au venit din toate colțurile lumii. Se vede că lucrul plutea în aer.

— Acesta e primul pas, părinte?

— Încotro?

— Pe drumul care va duce către recunoașterea faptului că Maica Domnului este întruparea feței feminine a lui Dumnezeu. În definitiv, am și acceptat că Isus i-a întrupat fața masculină.

— Ce vrei să spui?

— Cît timp va mai trebui să treacă pînă cînd vom accepta o Preasfîntă Treime unde apare și femeia? Preasfîntă Treime a Duhului Sfînt, a Mamei și a Fiului?

— Hai să mergem – zise el –. E mult prea frig ca să mai zăbovim aici.

— Adineauri mi-ai observat sandalele.

— Chiar îmi citiți gîndurile? – l-am întrebat.

Nu-mi răspunse.

— Am să-ți povestesc ceva din istoria întemeierii ordinului nostru religios – zise el –. Noi sîntem carmeliți desculți, după regulile stabilite de Sfînta Tereza din Avila; sandalele fac parte din ele; dacă ești capabil să-ți stăpînești trupul, ești capabil să-ți controlezi spiritul.

Tereza era o femeie frumoasă, adusă de tatăl ei la o mînăstire ca să primească o educație mai îngrijită. Într-o bună zi, pe cînd trecea pe un coridor, începu să vorbească cu Isus. Extazurile ei erau atît de puternice și de profunde, încît li s-a abandonat total și în scurt timp viața i s-a schimbat cu desăvîrșire. Văzînd că mînăstirile carmelite se transformaseră în agenții matrimoniale, s-a decis să creeze un ordin care să urmeze învățăturile originare ale lui Isus și ale Carmelului.

Sfînta Tereza a trebuit să se biruiască mai întîi pe sine însăși și a trebuit să înfrunte marile puteri ale epocii ei – Biserica și Statul. Chiar și așa, a fost mereu în frunte, încredințată că trebuia neapărat să-și împlinească misiunea.

Într-o zi – cînd simțea că sufletul îi slăbea –, la casa unde era găzduită apăru o femeie în zdrențe. Voia să vorbească neapărat cu

maica. Stăpînul casei îi oferi ceva de pomană, dar ea refuză: n-avea să plece de-acolo decît după ce vorbea cu Tereza.

A așteptat afară vreme de trei zile – fără să mănînce și să bea.

Maica, înduioșată, a poftit-o înăuntru.

— Nu – zise stăpînul casei –. E nebună.

— Dacă ar fi să dau ascultare tuturor, aș ajunge pînă la urmă să cred că eu sînt cea nebună – răspunse maica –. Poate că femeia asta are același fel de nebunie ca și mine: nebunia lui Cristos pe cruce.

— Sfînta Tereze vorbea cu Cristos – am spus eu.

— Da – răspunse preotul.

Dar să ne întoarcem la poveste. Femeia aceea a fost primită de maica Tereza. Îi spuse că o chema Marîa de Jesús Yepes, din Granada. Era novice carmelită, cînd îi apăruse Fecioara și-i ceruse să întemeieze o mînăstire în conformitate cu regulile originare ale ordinului.

„Ca Sfînta Tereza”, am gîndit eu.

— Marîa de Jesús plecă de la mînăstire chiar în ziua viziunii sale și merse desculță pînă la Roma. Pelerinajul ei dură doi ani – timp în care dormise sub cerul liber, îndurase frigul și arșița, supraviețuise din pomeni și din mila celorlalți. A fost o minune că a ajuns acolo. Dar cea mai mare minune este că a fost primită de papa Pius al IV-lea.

— Pentru că papa, la fel ca Tereza și multe alte persoane, se gîndea la același lucru –, sfîrși el.

Așa cum Bernadette nu știuse nimic despre hotărîrea Vaticanului, așa cum maimuțele de pe celelalte insule nu puteau cunoaște experiența ce avusese loc, așa cum Marîa de Jesús și Teresa nu știau ce aveau de gînd fiecare dintre ele.

Începea să se contureze un înțeles.

Mergeam acum printr-o pădure. Ramurile cele mai înalte, uscate și pline de zăpadă primeau cele dintîi raze ale soarelui. Ceața se risipise de tot.

— Cred că știi unde vreți să ajungeți, părinte.

— Da. Lumea trăiește un moment în care mulți oameni primesc aceeași poruncă:

„Urmați-vă visele, preschimbați-vă viețile într-o cale care să ducă la Dumnezeu. Săvîrșiți-vă minunile. Vindecați. Faceți profeții. Dați ascultare îngerului vostru de pază. Transformați-vă. Fiți războinici și fiți fericiți că vă duceți lupta. Asumați-vă riscurile.

Soarele scâldea acum totul. Zăpada începu să strălucească și lumina prea intensă îmi rănea ochii. Dar părea – în același timp – să completeze cele spuse de preot.

— Și ce-au toate astea de-a face cu el?

— Eu ți-am povestit latura eroică a istoriei. Dumneata nu știi însă nimic despre sufletul acestor eroi.

Făcu o pauză lungă.

— Suferința – continuă el –. În momentele de transformare se ivesc martirii. Înainte ca oamenii să-și poată urma visele, e nevoie ca alții să se sacrifice. Înfruntă ridicolul, persecuțiile, încercarea de a li se discredita lucrarea.

— Biserica a ars vrăjitoarele, părinte.

— Da. Și Roma i-a aruncat pe creștini leilor. Cine a murit pe rug sau în arenă s-a înălțat repede la slava eternă – i-a fost mai bine așa. Azi

Însă, războinicii Luminii înfruntă ceva mai rău decît moartea plină de onoare a martirilor. Sînt măcinați încetul cu încetul de rușine și umilință. Așa s-a întîmplat cu Sfînta Tereza – care a avut de suferit tot restul zilelor ei. Așa s-a întîmplat cu Marîa de Jesûs. Așa s-a întîmplat cu copiii fericiți de la Fátima: Jacinta și Francisco au murit cîteva luni mai tîrziu; Lucia a intrat într-o mînăstire, de unde n-a mai ieșit niciodată.

— Dar nu și cu Bernadette.

— Ba da. A trebuie să îndure închisoarea, umilirea, dizgrația. Cred că el ți-a povestit toate astea. Trebuie să-ți fi spus cuvintele Apariției.

— Unele dintre ele – i-am răspuns.

— În aparițiile de la Lourdes, frazele Maicii Domnului nu ar putea umple nici o jumătate de pagină de caiet; oricum, Fecioara a ținut să-i spună un lucru păstoritei: „Nu-ți făgăduiesc fericirea pe lumea aceasta.” De ce oare una din puținele ei fraze a fost menită s-o prevină și s-o consoleze pe Bernadette? Pentru că știa durerea care avea să o aștepte dacă-și accepta misiunea.

Priveam soarele, zăpada și arborii desfrunziți.

— El e un revoluționar – continuă preotul, iar tonul vocii lui era umil –. Are putere, stă de vorbă cu Maica Domnului. Izbutește să-și concentreze bine energia, poate fi în avangardă, poate fi unul din liderii transformării spirituale a rasei umane. Lumea trăiește un moment foarte important.

Dacă asta îi va fi însă alegerea, va avea mult de suferit. Revelațiile i-au venit înainte de vreme. Cunosc suficient de bine sufletul omenesc ca să știu ce-l așteaptă de-aici înainte.

Preotul se întoarse către mine și mă prinse de umeri.

— Te rog – zise el –. Ferește-l de suferința și tragedia care-l așteaptă. Nu le va putea face față.

— Vă înțeleg dragostea pentru el, părinte.

El dădu din cap.

— Nu, dumneata nu înțelege nimic. Ești mult prea tînră ca să cunoști răutățile lumii. În momentul acesta, și dumneata te consideri o revoluționară. Vrei să schimbi lumea împreună cu el, să deschizi noi drumuri, să faci ca istoria dragostei voastre să se prefacă în ceva legendar, care să fie povestit din generație în generație. Încă mai crezi că dragostea poate birui orice.

— Și nu-i așa?

— Ba da, poate. Dar va învinge la ceasul hotărît. După ce se vor fi sfîrșit bătăliile cerești.

— Îl iubesc. N-am nevoie să aștept sfîrșitul bătăliilor cerești ca să-mi văd dragostea învingătoare.

Privirea i se pierdu în zare.

— „La rîul Babilonului, acolo am șezut și am plîns – zise el, ca și cum ar fi vorbit de unul singur –. În sălcii, în mijlocul lor, am atîrnat harpele noastre.”

— Ce trist – am răspuns eu.

— Sînt primele versuri ale unui psalm. Vorbește de exil, de exilul celor ce vor să se întoarcă în țara făgăduinței și nu pot. Iar exilul acesta va mai dura mult timp. Ce pot face pentru a încerca să împiedic suferința cuiva care vrea să se întoarcă în Paradis înainte de vreme?

— Nimic, părinte. Absolut nimic.

— Iată-l – zise preotul.

L-am văzut. Era la vreo două sute de metri de mine, îngenuncheat în zăpadă. N-avea cămașa pe el și – chiar de la distanța aceea – i-am văzut pielea înroșită de frig.

Capul și-l ținea aplecat și mâinile împreunate în rugăciune. Nu știu dacă sub influența ritualului la care asistasem noaptea trecută sau a femeii care aduna lemne pe lângă cabană, simțeam că văd pe cineva cu o forță spirituală uriașă. Cineva care nu mai aparținea lumii noastre – ci trăia în comuniune cu Dumnezeu și cu spiritele iluminate din Înalturi. Strălucirea zăpezii din jurul lui părea să-mi intensifice impresia.

— Aici pe munte sînt și alții la fel – vorbi preotul –. În adorație permanentă, în comuniune cu Dumnezeu și cu Fecioara. Auzindu-i pe îngerii, profețiile, cuvintele de înțelepciune și transmițînd toate acestea unui mic grup de credincioși. Cît timp vor continua astfel, nu va fi nici o problemă.

El însă nu va rămîne aici. Va străbate lumea, predicînd ideea Marii Mame. Biserica nu vrea acum asta. Și lumea are pietre în mâini ca să arunce cu ele în cei ce vor aduce în discuție subiectul.

— Și are flori în mâini ca să le arunce asupra celor care vor veni mai apoi.

— Da. Dar nu e cazul lui.

Preotul o porni în direcția lui.

— Unde vă duceți?

— Să-l trezesc din transă. Să-i spun că-mi placii. Și că vă binecuvîntez unirea. Vreau să fac asta aici, în locul acesta care pentru el e sacru.

Am simțit că mi se face rău, parcă eram cuprinsă de o frică inexplicabilă.

— Trebuie să mai reflectez, părinte. Nu știu dacă e bine.

— Nu e bine – răspunse el –. Mulți părinți greșesc față de copiii lor deoarece cred că știu ce e mai bine pentru ei. Nu sînt tatăl lui și știu că greșesc. Dar trebuie să-mi împlinesc destinul.

Eram tot mai neliniștită.

— Să nu-l întrerupem – ziceam –. Lăsați-l să-și termine contemplația.

— Nu trebuia să fie aici. Trebuia să fie cu dumneata.

— Poate stă de vorbă cu Fecioara.

— Poate, dar tot trebuie să mergem la el. Văzîndu-mă cu dumneata, va ști că ți-am spus totul. El știe ce cred.

— Azi e ziua Neprihănitei Zămisliri – am insistat –. O zi foarte specială pentru el. Am văzut cît era de fericit noaptea trecută, la peșteră.

— Neprihănita Zămislire e importantă pentru noi toți –. Acum însă e rîndul meu să refuz să discutăm despre religie: să mergem la el.

— De ce acum, părinte? De ce chiar în clipa asta?

— Fiindcă știu că-și hotărăște viitorul. Și s-ar putea să aleagă drumul greșit.

M-am întors în direcția opusă și am început să cobor pe același drum pe care urcasem. Preotul venea după mine.

— Ce faci? Nu vezi că dumneata ești singura ființă care-l poate salva? Nu vezi că el te iubește și ar lăsa totul pentru dumneata?

Pășeam tot mai repede și-t venea greu să se țină după mine. Și totuși continuă să pășească alături de mine.

— Chiar în clipa asta alege! Poate alege să te părăsească! – zicea preotul –. Luptă pentru cel pe care-l iubești!

Dar eu nu m-am oprit. Am mers cît puteam mai repede, lăsînd în urmă muntele, pe preot, opțiunile. Știam că bărbatul care alerga în spatele meu îmi citea gîndurile și era conștient că ar fi fost inutilă orice încercare de-a mă determina să mă întorc. Touși insista, argumenta, lupta pînă la sfîrșit.

În fine, am ajuns la piatra unde ne odihnisem acum o jumătate de oră. Epuizată, m-am aruncat la pămînt.

Nu mă gîndeam la nimic. Voiam să fug de-acolo, să rămîn singură, să am un răgaz de reflecție.

Preotul ajunsese și el după cîteva minute, la fel de epuizat ca și mine.

— Vezi munții ăștia din jur? – mă întrebă el –. Ei nu se roagă; ei sînt deja o rugăciune a lui Dumnezeu. Sînt astfel deoarece și-au găsit locul în lume și rămîn în locul acesta. Se aflau aici înainte ca omul să privească spre cer, să audă tunetul și să se întrebe cine a creat toate acestea. Ne naștem, suferim, murim, și munții sînt tot aici. Vine un moment în care trebuie să ne gîndim dacă merită atîta efort. De ce să nu încercăm să fim ca munții aceștia – înțelepți, străvechi și la locul potrivit? De ce să riscăm totul ca să transformăm o jumătate de duzină de inși, care după aceea vor uita tot ce i-ai învățat și vor pleca într-o nouă aventură? De ce să nu așteptăm ca un anumit număr de maimuțe-oameni să învețe și apoi cunoașterea să se răspîndească fără suferință peste toate celelalte insule?

— Chiar credeți asta, părinte?

Tăcu cîteva clipe.

— Citești și dumneata gîndurile?

— Nu. Dar dacă dumneavoastră ați crede așa ceva, n-ar fi trebuit să alegeți viața religioasă.

— Am încercat de multe ori să-mi înțeleg destinul – zise el –. Și nu am reușit. Am acceptat să fac parte din oștirea lui Dumnezeu și tot ce am făcut a fost să încerc a le explica oamenilor de ce există mizerie, durere, nedreptate. Mă rog ca ei să fie buni creștini, iar ei mă întrebă: „Cum pot crede în Dumnezeu cînd există atîta suferință pe lume?”

Și încerc să explic ceea ce n-are nici o explicație. Încerc să spun că există un plan, o bătălie între îngeri, și că sîntem cu toții implicați în lupta asta. Încerc să spun că, atunci cînd un anumit număr de persoane vor avea destulă credință pentru a modifica scenariul acesta, toate celelalte – în toate colțurile planetei – vor beneficia de această modificare. Dar nu-mi dau crezare. Nu fac nimic.

— Sînt ca munții aceștia – am zis eu –. Sînt frumoși. Cine ajunge în fața lor nu poate să nu se gîndească la măreția Creației. Sînt dovezi vii ale iubirii pe care o simte Dumnezeu pentru noi, dar destinul acestor munți este doar să stea mărturie.

Nu sînt ca rîurile, care se mișcă și schimbă peisajul.

— Da. Dar de ce să nu fim ca munții?

— Poate pentru că destinul munților trebuie să fie teribil – i-am răspuns –. Ei sînt obligați să contemple veșnic același peisaj.

Preotul nu zise nimic.

— Eu mă străduiam să devin munte – am continuat –. Fiecare lucru al meu își avea locul sigur. Urma să intru într-un post public, să mă căsătoresc, să-i învăț pe copiii mei religia părinților mei, deși eu nu mai credeam în ea.

Astăzi sînt hotărîtă să părăsesc toate astea și să-l urmez pe bărbatul pe care-l iubesc. Din fericire am renunțat să fiu munte – n-aș mai fi suportat mult timp.

— Spui lucruri înțelepte.

— Mă mir și eu de mine. Înainte nu izbuteam să vorbesc decît despre copilăria mea.

M-am ridicat și am continuat să cobor. Preotul îmi respectă tăcerea și nu mai încercă să stea de vorbă cu mine pînă ce am ajuns la șosea.

I-am luat mîinile și i le-am sărutat.

— Am să-mi iau rămas-bun de la dumneavoastră. Dar vreau să vă spun că vă înțeleg și vă înțeleg iubirea pentru el.

El zîmbi și mă binecuvîntă.

— Și eu îți înțeleg dragostea pentru el – zise preotul.

Mi-am petrecut restul zilei plimbîndu-mă prin vale. M-am zbunguit prin zăpadă, am fost într-un sat de lîngă Saint-Savin, am mîncat un sandviș, m-am uitat la niște băieți care jucau fotbal.

În biserica din alt sat, am aprins o luminare și am repetat invocațiile pe care le învățasem noaptea trecută. Apoi am început să rostesc vorbe fără noimă, concentrîndu-mă asupra unui crucifix din spatele altarului. Treptat, darul limbilor a pus stăpînire pe mine. Era mai ușor decît crezusem.

Poate părea o prostie – să murmuri tot felul de lucruri, să rostești cuvinte necunoscute și fără nici un înțeles pentru rațiunea noastră. Dar Duhul Sfînt stătea de vorbă cu sufletul meu, spunînd lucruri pe care sufletul avea nevoie să le-audă.

Cînd m-am simțit destul de purificată, am închis ochii și m-am rugat: „Maică a noastră, dă-mi înapoi credința. Să fiu și eu o unealtă a lucrării tale. Dă-mi prilejul să învăț prin dragostea mea. Căci dragostea n-a îndepărtat niciodată pe nimeni de visele sale.

Fă să fiu tovarășa și aliata bărbatului pe care-l iubesc. Să facă alături de mine tot ce-i va fi dat să facă.”

Cînd m-am întors în Saint-Savin, aproape se lăsase noaptea. Mașina era oprită în fața casei unde închiriasem o cameră.

— Unde ai fost? – m-a întrebat el, de îndată ce m-a văzut.

— M-am plimbat și m-am rugat – i-am răspuns.

M-a îmbrățișat strîns.

— La început mi-a fost teamă că ai plecat. Ești tot ce am mai de preț pe pămînt.

— Și tu pentru mine – i-am răspuns.

Ne-am oprit într-un sat aflat lîngă San Martin de Unx. Trecerea Pirineilor ne luase mai mult timp decît ne așteptasem – din cauza ploii și a zăpezii din ajun.

— Trebuie să găsim ceva deschis – zise el – coborînd din mașină.

Nu m-am mișcat.

— Vino – insistă el, deschizîndu-mi portiera.

— Aș vrea să-ți pun o întrebare. O întrebare pe care nu ți-am pus-o de cînd ne-am reîntîlnit.

Deveni grav. Am rîs de preocuparea lui.

— E o întrebare foarte importantă?

— Foarte importantă – i-am răspuns, făcând eforturi ca să par serioasă –. Iată întrebarea: unde mergem?

Am izbucnit amîndoi în rîs.

— La Zaragoza – răspuse el, ușurat.

Am sărit din mașină și am început să căutăm un restaurant deschis. Un lucru aproape imposibil la ora aceea din noapte.

„Nu, nu e imposibil. Cealaltă nu mai e cu mine. Minunile se întîmplă”, mi-am zis în sinea mea.

— Cînd trebuie să ajungi la Barcelona? – l-am întrebat.

N-a răspuns, expresia îi deveni gravă. „Trebuie să evit întrebările astea”, m-am gîndit. Poate crede că vreau să-i controlez viața.”

Am mers un timp fără să mai vorbim. În piața satului era o firmă luminoasă : *Mesón El Sol*.

— Acolo e deschis. Hai să mîncăm – a fost singurul lui comentariu. Ardeii roșii cu hamsii erau aranjați în formă de stea. Lîngă ei, brînză *manchego*, în felii aproape transparente.

În mijlocul mesei, o lumîinare aprinsă și o sticlă de vin de Rioja pe jumătate plină.

— Aici e o cramă medievală – comentă chelnerul care servea.

Nu era aproape nimeni la bar la ora aceea din noapte. El se ridică, se duse la telefon și se întoarse la masă. Am simțit impulsul să-l întreb pe cine sunase – dar de astă dată am reușit să mă stăpînesc.

— Avem deschis pînă la două jumătate în zori – continuă chelnerul. Dar dacă vreți, vă mai aducem niște șuncă, brînză și vin, și puteți rămîne în piață. Vinul o să vă țină de cald.

— Nu rămînem atît de mult timp – răspuse el –. Trebuie să ajungem la Zaragoza pînă nu se luminează de ziuă.

Chelnerul se întoarse la teighea. Trăiam iar senzația de plutire pe care o încercasem la Bilbao – amețeala delicată a vinului de Rioja, care ne ajută să spunem și să auzim lucruri dificile.

— Ai obosit de atîta condus, și acum mai și bem – i-am spus după mai multe înghițituri –. Ar fi mai bine să rămînem undeva, pe-aici. Am văzut un parador¹ pe drum.

Dădu din cap afirmativ.

— Privește masa din fața noastră – l-am auzit zicînd –. Japonezii numesc asta *shimbumi*: adevărata sofisticare a lucrurilor simple. Oamenii se umplu de bani, se duc în locuri scumpe doar ca să se simtă sofisticați.

Am mai băut nițel vin.

Paradorul. Încă o noapte lîngă el.

Virginitatea care se refăcuse în chip misterios.

— E curios să auzi un seminarist vorbind de sofisticare – am spus, încercînd să-mi concentrez gîndurile în altă direcție.

— Păi în seminar am învățat asta. Cu cît ne apropiem mai mult de Dumnezeu prin credință, El devine și mai simplu. Și cu cît devine mai simplu, cu atît mai covîrșitoare îi e prezența.

Mîna îi lunecă pe tăblia mesei.

— Cristos și-a deprins misiunea tăind lemne, făcînd scaune, paturi și dulapuri. A venit ca tîmplar, ca să ne arate că – indiferent ce facem – totul ne poate duce la trăirea iubirii lui Dumnezeu.

Tăcu brusc.

— Nu vreau să vorbesc despre asta – zise el –. Vreau să vorbesc despre alt fel de dragoste.

Mîinile lui îmi atinseră fața.

¹ Vechi castele și monumente istorice transformate în hoteluri de către guvernul spaniol. (N.a.)

Vinul făcea ca totul să-i fie mai ușor. La fel și mie.

— De ce ai tăcut brusc? De ce nu vrei să vorbești despre Dumnezeu, despre Fecioară, despre lumea spirituală?

— Vreau să vorbesc despre alt fel de dragoste – insistă el –. Cea pe care și-o împărtășesc bărbatul și femeia și în care se manifestă la fel de bine minunile.

I-am luat mâinile într-ale mele. Putea cunoaște marile mistere ale Zeiței – dar despre dragoste știa tot atîta cît știam și eu. Deși călătorise atît de mult.

Și trebuia să plătească un preț: inițiativa. Căci femeia plătește un preț mai mare: abandonul.

Am rămas așa, ținîndu-ne de mâini, vreme îndelungată. Îi citeam în ochi temerile ancestrale pe care dragostea adevărată ți le pune în cale ca încercări peste care trebuie să treci. I-am citit amintirea respingerii din noaptea trecută, timpul îndelungat cît fusesem despărțiți, anii din mînăstire în căutarea unei lumi unde nu se întîmplau asemenea lucruri.

Îi citeam în ochi miile de dăți în care-și imaginase momentul acesta, scenele pe care le construise în jurul nostru, pieptănătura pe care trebuia s-o am și culoarea rochiei. Doream să spun „da”, să-i spun că era bine venit, că inima mea ieșise învingătoare în bătălie. Doream să-i spun cît îl iubeam, cît îl doream în clipa aceea.

Am păstrat însă tăcerea. Am asistat, ca într-un un vis, la zbuциumul lui lăuntric. Am văzut că avea în vedere refuzul meu, teama de a nu mă pierde, vorbele dure de care avusese parte în momente asemănătoare – căci toți trecem prin așa ceva, și acumulăm cicatrice peste cicatrice.

Ochii începură să-i strălucească. Știa că trecea învingător de toate acele bariere.

Atunci mi-am eliberat o mînă, am luat un pahar și l-am pus chiar la marginea mesei.

— O să cadă – zise el.

— Exact. Vreau să-l împingi jos.

— Să sparg un pahar?

Da, să spargă un pahar. Un gest aparent simplu, dar antrenînd spaime pe care niciodată nu le-am putea înțelege cu adevărat. Ce-i rău să spargi un pahar ieftin – cînd toți am mai făcut-o fără să vrem la un moment dat în viață?

— Să sparg un pahar? – repetă el –. De ce?

— Ți-aș putea da unele explicații – i-am răspuns –. Dar, la drept vorbind, pur și simplu ca să-l spargi.

— Pentru tine?

— Evident că nu.

Privea paharul de sticlă de la marginea mesei – îngrijorat să nu cadă.

„E un rit de trecere, cum spui chiar tu”, îmi venea să-i spun. E lucrul interzis. Paharele nu le spargi intenționat. Într-un restaurant sau la noi acasă, avem grijă ca paharele să nu stea la marginea mesei. Universul nostru pretinde să fim atenți ca paharele să nu cadă pe podea.

Cînd le spargem fără să vrem, mă gîndeam eu, vedem că nu e atît de grav. Chelnerul zice „nu-i nimic”, și niciodată n-am văzut un pahar spart trecut în nota de plată la un restaurant. Spartul paharelor face parte din viață și nu ne dăunează nouă, restaurantului sau semenilor noștri.

Am dat un brînci mesei. Paharul s-a clătinat, dar n-a căzut.

— Fii atentă! – zise el, instinctiv.

— Sparge paharul – am stăruit eu.

Sparge paharul, gîndeam eu, fiindcă e un gest simbolic. Încearcă

să-nțelegi că eu am spart în mine lucruri mult mai importante decît un pahar și sînt fericită că am făcut-o. Uită-te la propria ta luptă lăuntrică și sparge paharul ăsta.

Părinții noștri ne-au învățat cu paharele și cu corpurile noastre. Ne-au învățat că pasiunile din copilărie sînt imposibile, că nu trebuie să ne ferim de preoți, că oamenii nu fac minuni și nimeni nu pleacă într-o călătorie fără a ști unde se duce. Sparge paharul ăsta, te rog – și eliberează-ne de toate ideile astea blestemate, de mania de a găsi o explicație pentru orice și de a face numai lucruri cu care sînt de acord ceilalți.

— Sparge paharul ăsta – l-am mai rugat o dată.

El mă privi fix în ochi. Apoi, încet, își lăsă mîna să alunece pe fața de masă pînă ce-l atinse. Cu o mișcare rapidă, îl împinse jos.

Zgomotul de sticlă spartă atrase atenția tuturor, în loc să facă un gest de scuze, el mă privea zîmbind – și eu îi răspundeam tot cu un zîmbet.

— Nu contează – strigă chelnerul de serviciu.

El însă nici nu auzi. Se ridicase în picioare, prinzîndu-mi părul în mîini, și mă săruta.

Mi-am vîrît și eu mîinile în părul lui, l-am îmbrățișat cu toată forța, l-am mușcat de buze, i-am simțit limba mișcîndu-i-se în gura mea. Era un sărut pe care-l așteptasem mult – care se născuse lîngă rîurile copilăriei noastre, cînd încă nu înțelegeam semnificația dragostei. Un sărut care rămăsese suspendat în văzduh pe măsură ce creșteam, care a călătorit prin amintirea unui medalion, care a rămas ascuns îndărătul unor teancuri de manuale pentru o funcție publică. Un sărut care se rătăcise de atîtea ori și acum fusese găsit. În acel minut al sărutării erau ani de căutări, de deziluzii, de vise imposibile.

L-am sărutat apăsător. Puținele persoane din bar credeau pesemne că nu văd decît un sărut. Nu știau că în minutul acela al sărutului era rezumată viața mea, viața lui, viața oricărui ins care așteaptă, visează și-și caută drumul sub soare.

În acel minut al sărutului erau toate momentele de fericire pe care le-am trăit.

M-a dezbrăcat și m-a pătruns cu putere, cu teamă, cu dorință. M-a durut puțin, dar nu avea nici o importanță. După cum în clipa aceea nici plăcerea mea nu avea nici o importanță. Îl mîngîiam pe cap, îi ascultam gemetele și-i mulțumeam lui Dumnezeu că el era acolo, în mine, făcîndu-mă să mă simt ca și cum ar fi fost pentru prima oară.

Ne-am iubit toată noaptea – și dragostea se amesteca cu somnul și cu visele. Îl simțeam în mine și-l îmbrățișam ca să mă asigur că totul se întîmpla cu adevărat, că n-avea să dispară dintr-o dată – asemeni cavalerilor rătăcitori care trăiseră odinioară în castelul transformat în hotel. Zidurile tăcute de piatră păreau să povestească istorii cu prințese în necurmată așteptare, cu potop de lacrimi și cu zile nesfîrșite la fereastră, privind în zare, în căutarea unui semn sau a unei nădejdi.

Eu însă n-aveam să trec niciodată prin așa ceva. N-aveam să-l pierd

niciodată. El avea să fie mereu cu mine – pentru că eu, privind un crucifix din spatele unui altar, am auzit limbile Duhului Sfânt, și ele îmi spusese că nu săvârșeam un păcat.

Aveam să-i fiu tovarășă și aveam să domesticim o lume ca să fie creată din nou. Aveam să vorbim despre Marea Mamă, aveam să luptăm alături de Arhanghelul Mihail, aveam să trăim împreună agonia și extazul a doi pionieri. Asta-mi spusese limbile – și eu îmi recîștigasem credința, știam că spuneau adevărul.

Joi, 9 decembrie 1993

M-am trezit cu brațele lui peste sîniile mele. Era plină zi și băteau clopotele unei biserici din apropiere.

Mă sărută. Mîinile lui mă mîngîiară încă o dată pe trup.

— Trebuie să plecăm – zise el –. Azi se termină zilele de sărbătoare, șoselele trebuie să fie aglomerate.

— Nu vreau să mă întorc la Zaragoza – i-am răspuns –. Vreau să merg direct unde mergi tu. Băncile se deschid în scurt timp, pot să scot bani cu cârdul și să-mi cumpăr haine.

— Mi-ai spus că n-ai mulți bani.

— Nu-mi pasă. Trebuie să rup fără milă cu trecutul. Dacă ne-am întoarce la Zaragoza, s-ar putea să-mi dea prin gînd că fac o nebunie, că nu mai e mult pînă la sesiune, că putem sta separați două luni, pînă cînd mi-aș termina eu examenele.

Și, dacă le-aș lua, n-aș mai vrea să plec din Zaragoza. Nu, nu mă pot întoarce. Trebuie să rup punțile de legătură cu femeia care am fost.

— Barcelona – își spuse el șoptit.

— Ce?

— Nimic. Ne continuăm călătoria.

— Dar ai o conferință.

— Mai sînt două zile pînă-atunci – răspunse el –. Vocea îi suna ciudat –. Ne ducem în altă parte. Nu vreau să mergem direct la Barcelona.

M-am ridicat.

M-am dat jos din pat. Nu voiam să mă gîndesc la nici un fel de probleme – mă trezisem poate așa cum te trezești totdeauna după prima noapte de dragoste cu cineva: cu o anumită ceremoniozitate și jenă.

M-am dus la fereastră, am tras pe jumătate perdeaua și am privit străduța din fața noastră. Balcoanele caselor erau pline de rufe puse la uscat. Afară băteau clopotele.

— Mi-a venit o idee – am zis eu –. Să mergem într-un loc unde am fost în copilărie. N-am mai trecut niciodată pe-acolo.

— Unde?

— Să mergem la mînaștirea de la Piedra.

Cînd am plecat de la hotel, clopotele continuau să bată și el a propus să intrăm puțin în biserică.

— Altceva n-am făcut – am răspuns eu –. Biserici, rugăciuni,

ritualuri.

— Am făcut dragoste – spuse el –. Ne-am îmbătat de trei ori. Am umblat prin munți. Am echilibrat bine rigoarea și mila.

Spusesem o prostie. Trebuia să mă deprind cu o nouă viață.

— Iartă-mă – am zis.

— Să intrăm cîteva minute. Clopotele astea sînt un semn.

Avea totală dreptate, dar eu aveam să-mi dau seama de asta abia a doua zi. Fără a înțelege cu adevărat semnul ascuns, ne-am urcat în mașină și am călătorit vreme de patru ceasuri pînă la mînăstirea de la Piedra.

Acoperișul se prăbușise și puținele statui care încă mai existau erau decapitate – cu excepția uneia singure.

Am privit în jur. În trecut, locul acela trebuie să fi adăpostit oameni cu voință puternică, oameni care se îngrijiseră ca fiecare piatră să fie curată și ca fiecare bancă să fie ocupată de către unul din mai-marii vremii.

Tot ce aveam însă acum în fața ochilor era o ruină. Ruinele care, în copilărie, se prefăceau în castele prin care ne jucam împreună și unde-l căutam pe prințul meu fermecat.

Veacuri de-a rîndul, călugării din mînăstirea de la Piedra își păstrasera numai pentru ei colțul acela de rai. Situat în fundul unei depresiuni geografice, aveau din belșug ceea ce satele din vecinătate trebuiau să cerșească pentru a o căpăta: apa. Acolo, rîul Piedra se risipea în duzini de cascade, gîrle, lacuri, întreținînd în jur o vegetație luxuriantă.

Era destul să mergi însă cîteva sute de metri și să ieși din canion: totul în jur devenea ariditate și dezolare. Însuși rîul, cînd sfîrșea de străbătut depresiunea geografică, se preschimba din nou într-un firicel de apă – ca și cum în locul acela și-ar fi cheltuit toată tinerețea și energia.

Călugării știau asta, iar apa pe care le-o furnizau vecinilor costa scump. Un șir nesfîrșit de lupte între monahi și săteni a marcat istoria mînăstirii.

În cele din urmă, în timpul unuia din numeroasele războaie ce zguduiau Spania, mînăstirea de la Piedra a fost prefăcută în cazarmă. Prin nava centrală a bisericii treceau cai, printre băncile ei își făcuseră tabăra soldați, povestind istorii deocheate și făcînd dragoste cu femeile de prin satele din preajmă.

Răzbunarea – deși tîrzie – venise. Mînăstirea a fost jefuită și distrusă.

Călugării n-au mai izbutit niciodată să-și recupereze paradisul. Într-una din multele bătălii juridice care au urmat, cineva a spus că locuitorii satelor învecinate duseseră la îndeplinire o sentință a lui Dumnezeu. Cristos spusese: „Dați de băut celor însetați”, iar monahii rămăseseră surzi la vorbele lui. Din acest motiv, Dumnezeu i-a alungat pe cei care se socoteau stăpîni ai naturii. Și poate tocmai de-aceia, deși mare parte din mînăstire fusese reconstruită și transformată în hotel, biserica principală rămăsese în ruine. Descendenții sătenilor locali continuau să-și amintească de prețul mare pe care trebuiseră să-l plătească părinții lor – pentru un lucru pe care natura îl oferă pe gratis.

— A cui e singura statuie cu cap? – l-am întrebat.

— A Sfintei Tereza din Âvila – răspunse el –. Are mare putere. Și, în ciuda setei de răzbunare pe care au adus-o cu ele războaiele, nimeni n-a

îndrăznit să se atingă de ea.

M-a luat de mână și am plecat. Ne-am plimbat pe coridoarele uriașe ale mînăstirii, am urcat pe largile scări de lemn și am văzut fluturii din grădinile interioare ale claustrului. Îmi aminteam fiecare amănunt al acelei mînăstiri, deoarece fusesem acolo în copilărie, iar amintirile vechi par mai vii decît cele recente.

Amintiri. Luna precedentă și zilele precedente acelei săptămîni păreau a face parte dintr-o altă încarnare a mea. O epocă la care nu voiam să mă întorc niciodată fiindcă ceasurile ei nu fuseseră atinse de mîna iubirii. Mă simțeam de parcă aș fi trăit aceeași zi ani de-a rîndul, trezindu-mă la fel, repetînd aceleași lucruri și avînd mereu aceleași vise.

Mi-am amintit de părinții mei, de părinții părinților mei și de numeroșii mei prieteni. Mi-am amintit cît timp luptasem ca să obțin ceva ce nu doream.

De ce făcusem asta? Nu puteam găsi o explicație. Poate pentru că îmi fusese lene să mă gîn-desc la alte drumuri. Poate pentru că mă temusem de ce aveau să creadă ceilalți. Poate pentru că m-ar fi costat prea multă trudă ca să fiu altfel. Poate pentru că ființa omenească e osîndită să repete pașii generației anterioare pînă cînd – și mi-am amintit de părintele superior – un anumit număr de oameni încep să se comporte diferit.

Atunci, lumea se schimbă și noi ne schimbăm o dată cu ea.

Nu voiam să mai fiu însă așa. Destinul îmi res-tituise ceea ce-mi aparținea, iar acum îmi dădea posibilitatea să mă schimb pe mine însămi și să pun umărul la transformarea lumii.

M-am gîndit iarăși la munți și la alpiniștii pe care i-am întîlnit în plimbarea noastră. Erau tineri, aveau haine în culori vii, ca să atragă atenția dacă se rătăceau în zăpadă, și cunoșteau poteca sigură către vîrfuri.

Traseele erau deja prevăzute cu pitoane de aluminiu: tot ce aveau de făcut era să utilizeze cîr-lige ca să-și treacă prin ele corzile și să urce în siguranță. Se aflau acolo pentru o aventură din zilele libere, iar luni aveau să se întoarcă la muncile lor cu senzația de a fi sfidat natura și a fi învins-o.

Nu era însă vorba de asta. Aventurierii au fost cei dintîi, cei care se hotărîseră să descopere traseele. Unii, la nici jumătate de drum, s-au prăbușit și s-au zdrobit de stînci. Alții și-au pierdut degetele, cangrenate de ger. Mulți n-au mai fost văzuți niciodată. Dar într-o zi cineva a ajuns în vîrfurile uneia din crestele acelea.

Și ochii lui au fost primii care au văzut peisajul de-acolo, și inima lui a bătut fericită. El își asumase riscurile și acum îi onora – prin cucerirea lui – pe toți cei care muriseră încercînd.

E posibil ca oamenii rămași jos să fi gîndit: „Nu e nimic acolo sus, doar peisajul; ce mulțumire au?”

Dar primul alpinist știa care era mulțumirea: acceptarea sfidărilor și mersul înainte. Conștiința că nici o zi nu era la fel cu alta și că fiecare dimineață își avea miracolul ei aparte, *momentul ei magic*, în care vechi universuri erau distruse și se creau noi stele.

Primul om ajuns pe acei munți trebuie să-și fi pus aceeași întrebare la vederea căsuțelor din vale cu hornurile lor fumegînde: „Zilele lor par mereu la fel; ce mulțumire au?”

Acum munții erau gata cuceriiți, astronautii umblaseră prin spațiu, nu mai era nici o insulă pe Terra – oricît de neînsemnată – care să nu fi

fost descoperită. Rămîneau însă marile aventuri ale spiritului – și una dintre ele mi se oferea acum.

Era o binecuvîntare. Părintele superior nu înțelegea nimic. Asemenea dureri nu dor.

Fericiți sînt cei ce pot face primii pași. Într-o zi oamenii vor ști că omul era capabil să vorbească limba îngerilor, că toți sîntem în posesia darurilor Duhului Sfînt, și că puteam face minuni, vindeca, profeti, înțelege.

Ne-am petrecut după-amiaza plimbîndu-ne prin canion, amintindu-ne de vremurile copilăriei. El făcea asta pentru prima dată; în călătoria noastră pînă la Bilbao părea că nu mai manifestă nici un interes pentru Soria.

Acum însă mă întreba amănunțit despre fiecare dintre prietenii noștri, voia să știe dacă erau fericiți sau ce făceau în viață.

Am ajuns în cele din urmă la cea mai mare cascadă a rîului Piedra – care adună apele unor pîraie risipite peste tot și le precipită de la o înălțime de aproape treizeci de metri. Ne-am oprit pe malul ei, ascultînd zgomotul asurzitor, contemplînd un curcubeu în ceața alcătuită de marile căderi de apă.

— Coada-Calului – am zis eu, mirîndu-mă că încă-mi aminteam un nume auzit cu atît de mult timp în urmă.

— Îmi amintesc... – începu el.

— Da! Știi ce-o să spui!

Sigur că știam! Căderea de apă ascundea o peșteră uriașă. Copiii încă, la întoarcerea din prima noastră plimbare la mînăstirea de la Piedra, am tot vorbit zile-ntregi despre subiectul acesta.

— Caverna – adăugă el –. Să mergem acolo!

Era imposibil să treci pe sub torentul de apă care se prăbușea. Vechii călugări construiseră un tunel care începe în punctul cel mai înalt al cascadei și coboară prin pămînt pînă în spatele grotei.

Intrarea n-a fost greu de găsit. În timpul verii existau poate lumini ca să arate drumul, dar acum eram numai noi acolo, iar tunelul era absolut întunecos.

— Intrăm totuși?

— Sigur. Ai încredere în mine.

Am început să coborîm prin cavitatea de lîngă cascadă. Deși eram în plină beznă, știam încotro mergem – și apoi el îmi ceruse să-l urmez cu încredere.

„Mulțumesc, Doamne”, gîndeam eu, în vreme ce pătrundeam tot mai adînc în sînul pămîntului. „Căci eu eram oaia cea pierdută, și Tu m-ai găsit. Pentru că viața mea era moartă, și Tu ai readus-o la viață. Pentru că dragostea nu-mi mai umplea inima, și Tu mi-ai înapoiat harul acesta.”

Mă țineam de umărul lui. Iubitul meu îmi călăuzea pașii pe cărările întunecate, știind că aveam să regăsim lumina și aveam să fim fericiți cu ea. Poate că, în viitorul nostru, au să mai existe momente în care situația să se inverseze: atunci am să-l călăuzesc eu cu aceeași dragoste și certitudine, pînă cînd o să ajungem la un loc sigur, unde să ne putem odihni împreună.

Mergeam tot în jos și coborîrea părea a nu se mai sfîrși. Era poate

un nou rit de trecere – sfârșitul unei epoci în care nici o lumină nu-mi mai strălucea în viață. Pe măsură ce pășeam prin acel tunel, îmi aminteam cât timp pierdusem într-un singur loc, încercînd să prind rădăcini într-un sol unde nu mai creștea nimic.

Dumnezeu însă era bun și-mi înapoiase entuziasmul pierdut, aventurile la care visasem, pe bărbatul pe care – fără să vreau – îl așteptasem toată viața. Nu simțeam nici o remușcare că-și părăsise seminarul, fiindcă erau multe moduri de a-l sluji pe Dumnezeu, așa cum spusese preotul, iar dragostea noastră avea să sporească și mai mult aceste moduri. De acum înainte, și eu aveam șansa de a sluji și ajuta – totul datorită lui.

Aveam să mergem în lume, el ajutorîndu-i pe ceilalți, iar eu fiindu-i de ajutor lui.

„Mulțumesc, Doamne, că mă ajuți să slujesc. Învață-mă să fiu demnă de asta. Dă-mi puteri să-i împărtășesc misiunea, să pășesc împreună cu el pe pămîntul acesta și să-mi dezvolt iar viața spirituală. Toate zilele noastre să fie așa cum au fost acestea, din loc în loc, vindecîndu-i pe bolnavi, mîngîindu-i pe cei triști, vorbind despre dragostea Marii Mame pentru noi toți.”

Brusc, s-a auzit din nou vuietul apei, lumina ne-a inundat drumul și tunelul negru s-a transformat într-unui din cele mai frumoase spectacole de pe pămînt. Ne găseam într-o imensă cavernă – de dimensiunile unei catedrale. Trei pereți erau de piatră; cel de-al patrulea perete era Coda-Calului, cu apa coborînd și căzînd în lacul verde-smarald de la picioarele noastre.

Razele soarelui la apus străbăteau cascada și pereții umezi străluceau.

Ne-am rezemat de stîncă, nemaispunînd nimic.

Pe cînd eram copii, locul acesta era ascunzătoarea piraților, care adăpostea comorile fanteziilor noastre copilărești. Acum, era minunea Mamei Terra; mă simțeam în pînțelele ei, știam că Ea era acolo, apărîndu-ne cu pereții ei de piatră și spălîndu-ne păcatele cu peretele ei de apă.

— Mulțumesc – am zis eu cu voce tare.

— Cui îi mulțumești?

— Ei. Și ție, care ai fost un instrument în regăsirea credinței mele.

El se apropie de malul lacului subteran. Îi contemplă apele și zîmbi.

— Vino aici – îmi spusese el.

M-am apropiat.

— Trebuie să-ți povestesc ceva ce nu știi încă – spusese el.

Vorbele lui mă neliniștiră un pic. Dar privirea îi era liniștită și calmul mi-a revenit.

— Toți oamenii de pe fața pămîntului au un dar – începui eu –. La unii, el se manifestă spontan; alții trebuie să trudească pentru a și-l găsi. Eu am muncit pentru darul meu cei patru ani pe care i-am petrecut în seminar.

Acum trebuia ca eu să „joc un rol”, ca să folosesc un termen pe care mi-l spusese el cînd bătrînul ne izgonise din biserică.

Trebuia să mă prefac că nu știam nimic.

„Nu e fals”, m-am gândit. „Nu este vorba de o frustrare, ci de bucurie.”

— Ce-ai făcut la seminar? – l-am întrebat, căutînd să cîștig timp și să-mi fac mai bine rolul.

— Nu contează – zise el –. Fapt e că mi-am dezvoltat un dar. Sînt capabil să vindec, atunci cînd vrea Dumnezeu.

— Ce bine – i-am răspuns eu, încercînd să par surprinsă –. Nu vom cheltui bani cu doctorii!

Nu a rîs. Iar eu m-am simțit de-a dreptul idi-oată.

— Mi-am dezvoltat darurile prin practicile harismatice pe care le-ai văzut – continuă el –. La început, eram surprins; mă rugam, invocam prezența Duhului Sfînt, îmi impuneam mîinile și le redam sănătatea multor bolnavi. Faima a început să mi se răspîndească și zilnic erau oameni care stăteau la rînd la poarta seminarului aștep-tînd să-i ajut. În fiecare rană infectată și fetidă vedeam stigmatul lui Isus.

— Sînt mîndră de tine – am spus eu.

— Mulți din mînăstire au fost împotriva mea, dar superiorul meu mi-a dat tot sprijinul.

— O să continuăm munca asta. O să mergem împreună prin lume. Eu voi curăța rănilor, tu le vei binecuvînta și Dumnezeu își va săvîrși minunile.

El își întoarse privirea de la mine și și-o opri asupra lacului. În peștera aceea părea a fi o prezență – asemănătoare cu cea din noaptea cînd ne ameușisem lîngă fîntîna din Saint-Savin.

— Ți-am mai povestit, dar o să ți-o mai spun o dată – urmă el –. Într-o noapte, m-am trezit și camera mea era luminată ca ziua. Am văzut chipul Marii Mame și privirea ei iubitoare. De atunci, am început să O văd din cînd în cînd. Nu reușesc să O chem cînd vreau, dar din cînd în cînd Ea mi se arată.

La data aceea, eram deja la curent cu lucrarea adevăraților revoluționari ai Bisericii. Știam că misiunea mea pe pămînt, pe lîngă aceea de a vindeca, era să netezesc drumul pentru ca Dumnezeu-Femeie să fie acceptat din nou. Principiul feminin, stîlpul Milostivirii, avea să se ridice din nou – și Templul Înțelepciunii avea să fie reclădit în inima oamenilor.

Îl priveam. Expresia lui, la început încordată, își recăpătase liniștea.

— Toate acestea aveau un preț – pe care eram dispus să-l plătesc.

Se opri, neștiind cum să-și continue povestirea.

— Cum adică „eram”? – l-am întrebat.

— Calea Zeiței poate fi deschisă doar cu cuvinte și minuni. Lumea însă nu mai funcționează așa. Va fi mai greu – lacrimi, neînțelegere, suferință.

„Preotul acela”, am gândit în sinea mea. „A încercat să-i strecoare teama în inimă. Dar eu îi voi sta alături.”

— Calea nu este spre durere, este spre slava slujirii – i-am răspuns.

— Majoritatea ființelor umane nu mai au încredere în iubire.

Am simțit că voia să-mi spună ceva și nu izbutea. Poate-l ajutam eu.

— Mă gîndeam la asta – l-am întrerupt –. Primul om care a escaladat cel mai înalt vîrf din Pirinei a înțeles că viața fără aventură nu avea har.

— Ce înțelegi prin har? – m-a întrebat el și l-am văzut iarăși încordat –. Una din numirile Marii Mame e Doamna Noastră a Harurilor – și mîinile ei generoase își revarsă binecuvîntările asupra tuturor persoanelor care știu să le primească.

Niciodată nu putem judeca viața celorlalți, pentru că fiecare își cunoaște propria durere și renunțare. Una este să crezi că ești pe drumul cel bun; alta e să crezi că drumul tău e unic.

Isus a zis: casa tatălui meu are multe sălașuri. Darul e un har. Dar

tot har este și să știi a trăi cu demnitate, în iubirea aproapelui și în muncă. Maria a avut un soț pe pământ care a încercat să demonstreze valoarea muncii anonime. Chiar dacă n-a ieșit în evidență, el a asigurat acoperișul și hrana pentru ca soția și fiul lui să poată face tot ce au făcut. Munca lui are tot atîta însemnătate ca și munca lor. Chiar dacă nimeni nu i-a prețuit-o după cuviință.

N-am zis nimic. M-a luat de mîină.

— Iartă-mi intoleranța.

I-am sărutat mîina și i-am dus-o la obrazul meu.

— Asta vreau să-ți explic – spuse el, zîbind din nou –. Că, din momentul în care te-am regăsit, am înțeles că nu te puteam face să suferi din pricina misiunii mele.

M-am simțit ușor neliniștită.

— Ieri te-am mințit. A fost prima și ultima minciună pe care ți-am spus-o – continuă el –. Adevărul este că, în loc să mă duc la seminar, am fost pe munte și am stat de vorbă cu Marea Mamă.

I-am spus, că, dacă aceasta îi era voia, te voi părăsi și-mi voi urma drumul. Mă voi întoarce la poarta asaltată de bolnavi, la vizitele din toiul nopții, la neînțelegerea celor care vor să nege credința, la privirea cinică a aceluia care nu cred că iubirea salvează. Dacă ea mi-ar cere-o, aș renunța la ceea ce-mi doresc cel mai mult pe lume: la tine.

Mi-am adus iar aminte de preot. Avea dreptate. În acea dimineață avusese loc o alegere.

— Dar – continuă el –, dacă ar fi fost cu puțință să îndepărtez paharul acesta din viața mea, făgăduiam să slujesc lumea prin dragostea mea pentru tine.

— Ce vrei să spui?

Păru că nu mă auzise.

— Nu e nevoie să muți munții din loc ca să-ți dovedești credința – zise el –. Eram gata să înfrunt de unul singur singurătatea și suferința, dar nu să o și împart cu altcineva. Dacă aș merge mai departe pe drumul acela, n-am mai avea niciodată o casă cu perdele albe și vedere spre munți.

— Nici nu vreau să aud de casa asta! Nu vreau să intru în ea! – am făcut eu, încercînd să mă stăpînesc ca să nu strig –. Eu vreau să te însoțesc pe tine, să fiu cu tine în lupta ta, să fac parte dintre cei care se aventurează primii. Ce, nu înțelegi? Tu mi-ai redat credința!

Soarele se deplasase între timp și razele lui scaldau acum pereții peșterii. Dar toată frumusețea aceea începea să-și piardă înțelesul.

Dumnezeu a ascuns iadul în mijlocul paradisiului.

— Tu nu știi – zise el, și am văzut că ochii lui mă implorau să înțeleg –. Nu-ți dai seama de riscuri.

— Dar erai fericit să ți le-asumi!

— Sînt fericit să mi le-asum. Sînt însă riscurile *mele*.

Am vrut să-l întrerup, dar nu mă auzea.

— Așa că, ieri, i-am cerut Fecioarei o minune – urmă el –. I-am cerut să-mi ia darul înapoi.

Nici nu-mi venea să-mi cred urechilor.

— Am ceva bani și experiența pe care am dobîndit-o în atîția ani de călătorii. Ne vom cumpăra o casă, îmi voi găsi un serviciu și-l voi sluji pe Dumnezeu așa cum a făcut-o Sfîntul Iosif, cu umilința unui anonim. N-am nevoie de minuni ca să-mi păstrez credința vie. De tine am nevoie.

Simțeam o slăbiciune în picioare, ca și cum aș fi stat să leșin.

— Și, în clipa în care i-am cerut Fecioarei să-mi ia înapoi darul, am început să vorbesc în limbi – continuă el –. Limbile îmi ziceau

următoarele: „Pune-ți mâinile pe pământ. Darul va ieși din tine și se va întoarce în sânul mamei.”

Mă cuprindea panica.

— Doar n-ai...

— Ba da. Am făcut ceea ce-mi porunca Duhului Sfânt. Ceața a început să se risipească și soarele a strălucit din nou asupra munților. Am simțit că Fecioara mă înțelesese – pentru că și ea a iubit mult.

— Dar ea Și-a urmat bărbatul! Ea a acceptat calea aleasă de Fiu!

— N-avem puterea Ei, Pilar. Darul meu va trece la altcineva – asemenea lucruri nu se risipesc niciodată.

Ieri, din barul acela, am telefonat la Barcelona și am anulat conferința. Mergem la Zaragoza: ai cunoștințe acolo și putem face acolo primii pași. Îmi voi găsi ușor un loc de muncă.

Nici nu mai puteam gândi.

— Pilar! – zise el. Dar o și luasem înapoi prin tunel, fără nici un umăr prietenos ca să mă călăuzească – urmată de o mulțime de bolnavi ce aveau să moară, de familiile care aveau să sufere, de minunile ce nu aveau să mai fie săvârșite, de rîsetele ce n-aveau să mai însenineze lumea, de munții care aveau să rămână mereu în același loc.

Nu vedeam nimic – doar bezna aproape fizică ce mă înconjură.

Vineri, 10 decembrie 1993

La râul Piedra am șezut și-am plîns. Amintirile din noaptea aceea sînt confuze și vagi. Știu doar că am fost în pragul morții – dar nu-mi mai amintesc chipul lui și nici pe unde m-a dus.

Aș fi preferat să mi-o amintesc – ca să mi-o pot și alunga din inimă, dar nu reușesc. Totul pare un vis din momentul în care am ieșit din tunelul acela întunecat și am regăsit lumea peste care coborîse tot noaptea.

Nici o stea nu strălucea pe cer. Îmi amintesc vag că am mers pînă la mașină, mi-am luat geanta pe care-o aveam cu mine și am început să merg fără țintă. Se vede că am ajuns la șosea și am încercat să fac autostopul ca să mă-ntorc la Zaragoza – dar n-am reușit. M-am întors în cele din urmă în grădinile mînăstirii. Zgomotul apei era omniprezent – cascadele erau în toate părțile și simțeam pretutindeni prezența Marii Mame. Da, Ea iubise lumea; iubise lumea la fel de mult ca Dumnezeu – căci și ea și-a dat fiul ca să fie jertfit pentru oameni. Putea înțelege însă dragostea unei femei pentru un bărbat?

Se poate să fi suferit din dragoste, dar era un alt fel de dragoste. Marele Ei Mire cunoștea totul, făcea minuni. Mirele ei de pe pământ era un muncitor umil, care credea în tot ce i se arăta în vise. Ea n-a știu niciodată ce înseamnă să părăsești sau să fii părăsită de un bărbat. Când Iosif s-a gândit s-o alunge de acasă pentru că era însărcinată, Mirele ceresc a trimis un înger pentru a evita să se întîmple așa ceva.

Fiul Ei a părăsit-o. Fiii își părăsesc însă totdeauna părinții. E ușor să suferi din dragoste pentru aproapele, din dragoste pentru lume sau din dragoste pentru copil. Suferința îți dă sentimentul că asta face parte din viață, că este o durere nobilă și măreață. E ușor să suferi din dragoste

pentru o cauză sau pentru o misiune: asta înalță inima celui ce suferă.

Dar cum să explici suferința din pricina unui bărbat? E imposibil! Atunci te simți în infern, pentru că nu există noblețe sau măreție – ci doar mizerie.

În noaptea aceea m-am întins pe pământul înghețat și frigul m-a anesteziat curînd. Mi-a dat prin gînd că s-ar putea să mor dacă nu găsesc un acoperămînt – dar unde? Tot ce era mai important în viața mea îmi fusese dăruit cu generozitate într-o săptămîină – și-mi fusese luat înapoi într-o clipă, fără să pot spune nimic.

Corpul îmi tremura de frig, dar nu-mi dădeam seama. De la o clipă la alta avea să înțepenească – pentru că-și cheltuise toată energia încercînd să mă încălzească și eram acum incapabilă să mai întreprind ceva. Atunci, corpul avea să se întoarcă la impasibilitatea sa obișnuită și moartea avea să mă primească în brațele ei.

Am continuat să dîrdîi mai bine de un ceas. Și apoi s-a instalat pacea.

Înainte de-a închide ochii, am început să aud glasul mamei mele. Ea îmi spunea o poveste pe care mi-o mai spusese și în copilărie, fără a-și da seama că era o poveste despre mine.

„Un băiat și o fată se îndrăgostiseră nebunește unul de altul”, spunea glasul măicuței mele, într-un amestec de vis și delir. Și s-au hotărît să se logodească. Logodnicii își fac mereu daruri.

Băiatul era sărac – singura lui avere era un ceas pe care-l moștenise de la bunicul lui. Cu gîndul la părul iubitei lui, s-a hotărît să vîndă ceasul și să-i cumpere o agrafă frumoasă de argint.

Nici fata nu avea bani pentru darul de logodnă. Atunci s-a dus la magazinul celui mai mare negustor din partea locului și și-a vîndut părul. Cu banii obținuți, a cumpărat o brățară de aur pentru ceasul iubitului ei.

Cînd s-au întîlnit, de ziua solemnă a logodnei, ea i-a dăruit brățara pentru un ceas care fusese vîndut, iar el i-a dăruit agrafa pentru părul care nu mai exista.”

M-am trezit scuturată de un bărbat.

— Bea! - zicea el –. Bea repede!

Nu știam ce se întîmpla și nici nu mai aveam putere să rezist. Mi-a deschis gura și m-a silit să înghit un lichid fierbinte. Am observat că era în cămașă și că-și pusese haina pe mine.

— Mai bea! – insistă el.

Nu știam ce se petrecea; l-am ascultat totuși.

Apoi am închis ochii iarăși.

M-am trezit din nou în mînăstire.

— Ați fost cît pe ce să muriți – zise ea –. Dacă n-ar fi fost paznicul de la mînăstire, n-ați mai fi fost aici.

M-am ridicat împleticindu-mă, fără a-mi da seama ce fac. Parte din

ziua anterioară mi-a revenit în memorie și mi-am dorit ca paznicul să nu fi trecut niciodată pe-acolo.

Acum însă sorocul cert al morții trecuse. Continuam să trăiesc.

Femeia m-a dus la bucătărie și mi-a dat cafea, biscuiți și pâine cu untdelemn. Nu m-a întrebat nimic și nici eu nu i-am dat vreo explicație. Când am isprăvit de mîncat, mi-a înapoiat geanta.

— Vedeți dacă e totul în ea.

— Cred că da. Oricum n-am mare lucru.

— Ai viața, draga mea. O viață lungă înaintea dumatăle. Fii mai atentă cu ea.

— E un oraș în apropiere, cu o biserică – am spus eu, simțind impulsul de a plînge –. Ieri, înainte de a veni aici, am intrat în biserica aceea cu...

Nu știam cum să explic.

— ... cu un prieten din copilărie. Mă săturasem de vizitat biserici, dar băteau clopotele și el mi-a spus că era un semn, că trebuia să intrăm.

Femeia îmi umplu ceașca, își turnă și ea puțină cafea și se așază ca să-mi asculte povestea.

— Am intrat în biserică – am spus eu mai departe –. Nu era nimeni, era întuneric. Am tot încercat să descopăr un semn, dar tot ce vedeam erau aceleași altare și aceiași sfinți. Deodată am auzit o mișcare în partea de sus, unde e orga.

Era un grup de băieți, cu ghitare, care au început numaidecît să-și acordeze instrumentele. Ne-am hotărît să ne așezăm într-o bancă și să ascultăm puțină muzică înainte de a ne continua călătoria.

Curînd a intrat un bărbat și s-a așezat lîngă noi. Era vesel și le-a strigat băieților să cînte un *pasodoble*."

— O muzică pentru coride! – zise femeia.

— N-au făcut-o. Dar au izbucnit în rîs și au cîntat un cîntec flamenco. Eu și prietenul meu din copilărie ne simțeam de parcă ar fi coborît cerurile pe pămînt; biserica, obscuritatea primitoare și bucuria bărbatului de lîngă noi – totul era un miracol.

Încetul cu încetul, biserica a început să se umple. Băieții continuau să cînte muzică flamenco și cei ce intrau zîmbeau și se lăsau molipsiți de veselia muzicanților.

Prietenul meu mă întrebă dacă voiam să asist la misa care urma să înceapă în scurt timp. Eu i-am spus că nu – ne aștepta o călătorie lungă. Ne-am hotărît să plecăm – dar mai înainte i-am mulțumit lui Dumnezeu pentru încă un moment frumos în viețile noastre.

Cînd am ajuns la poartă, am observat că mulți oameni – chiar foarte mulți, poate toți locuitorii aceluia orașel – se îndreptau spre biserică. M-am gîndit că era pesemne ultima așezare integral catolică din Spania. Poate pentru că liturghiile erau foarte însuflețite.

Cînd să ne suim în mașină, am văzut apropiindu-se un cortegiu. Aduceau un sicriu. Murise cineva și era slujba dinaintea înmormîntării. De îndată ce cortegiul a ajuns la poarta bisericii, muzicienii au terminat cu cîntecele flamenco și au început să cînte un recviem.

— Dumnezeu să-l odihnească – zise femeia, făcîndu-și cruce.

— Să-l odihnească Dumnezeu – am zis și eu, făcînd același gest –. Dar faptul că am intrat în acea biserică a fost un semn. Că la sfîrșitul oricărei povești ne așteaptă tristețea.

Femeia mă privi, dar nu zise nimic. Apoi ieși, întorcîndu-se cîteva clipe mai tîrziu cu hîrtie și un pix.

— Să mergem afară – zise ea.

Am ieșit împreună. Se lumina de ziuă.

— Respiră adânc – zise ea –. Lasă ca dimineața asta nouă să-ți intre în plămîni și să-ți curgă prin vine. După cum se vede, ieri nu te-ai rătăcit din întîmplare.

N-am zis nimic.

— N-ai înțeles nici istoria pe care tocmai mi-ai povestit-o, cu semnul din biserică – urmă ea –. N-ai văzut decît tristețea de la sfîrșit. Ai uitat momentele de bucurie pe care le-ai trăit în ea. Ai uitat senzația că cerurile coborîseră pe pămînt și ce bine era să trăiești totul împreună cu

...

Se opri și zîmbi:

— ... prietenul dumatăle din copilărie – zise ea, făcîndu-mi cu ochiul. –. Isus a spus: „Lăsați morții să-și îngroape morții.” Căci El știe că moartea nu există. Viața exista și înainte de nașterea noastră și va continua să existe și după ce nu vom mai fi pe lume.

Ochii mi s-au umplut de lacrimi

— La fel stau lucrurile și cu dragostea – urmă ea –. Exista înainte și va continua mereu.

— S-ar zice că-mi cunoașteți viața – am spus eu.

— Toate poveștile de dragoste au multe în comun. Și eu am trecut prin așa ceva în viață la un moment dat. Dar nu mai țin minte. Țin minte doar că iubirea a revenit, sub forma altui bărbat, a unor noi speranțe, a unor noi vise.

Mi-a întins filele de hîrtie și pixul.

— Scrie tot ce simți. Scoate-ți totul din suflet, pune totul pe hîrtie și apoi aruncă totul. Legenda zice că rîul Piedra e atît de rece, încît tot ce cade în el – frunze, insecte, pene de păsări – se preschimbă în piatră. Cine știe dacă n-ar fi o bună idee să-ți arunci suferințele în apa lui?

Am luat hîrțile, ea m-a sărutat și mi-a spus că puteam să mă-ntorc la dejun, dacă doream.

— Un lucru să nu uiți – strigă ea pe cînd mă depărtam –. Dragostea rămîne. Doar oamenii se schimbă!

Am rîs și ea mi-a făcut un semn cu mîna.

Am privit mult timp rîul. Am plîns pînă cînd am simțit că-mi secaseră lacrimile.

Atunci am început să scriu.

EPILOG

Am scris o zi întregă, și încă una, și încă una. În fiecare dimineață mă duceam pe malul rîului Piedra. Pe înserate femeia se apropia de mine, mă lua de braț și mă conducea în locuința ei din vechea mînăstire.

Îmi spăla hainele, făcea de mîncare, vorbea despre lucruri fără însemnătate și mă trimitea la culcare.

Într-o dimineață, cînd ajunsesem aproape la sfîrșitul manuscrisului, am auzit un zgomot de mașină. Inima mi-a tresărit, dar nu voiam să cred în cele spuse de ea. Mă simțeam eliberată de toate, gata să mă întorc în lume și să fac iarăși parte din ea.

Ce era mai greu trecuse – deși dorul rămînea.

Inima mea însă avea dreptate. Chiar fără să-mi ridic ochii de pe manuscris, i-am simțit prezența și sunetul pașilor.

— Pilar – zise el, așezându-se lângă mine.

Nu i-am răspuns. Am scris mai departe, dar nu mai reușeam să-mi adun gândurile. Inima îmi bătea nebunește, încercînd să-mi evadeze din piept și să-i alerge în întîmpinare. Eu însă nu-i dădeam voie.

El ședea lângă mine, uitîndu-se la rîu, în timp ce eu continuam să scriu. Am petrecut așa toată dimineața – fără a scoate o vorbă – și mi-am amintit de tăcerea unei nopți, lângă fîntînă – cînd deodată am înțeles că-l iubeam.

Cînd mîna mi-a cedat de oboseală, m-am oprit un pic. Atunci el a vorbit:

— Era întuneric cînd am ieșit din peșteră și n-am mai reușit să te gădesc. M-am dus atunci la Zaragoza – zise el –. Și m-am dus la Soria. Și așa fi bătut lumea întregă în căutarea ta. M-am decis să mă întorc la mînăstirea de la Piedra ca să văd dacă nu gădesc vreo urmă și m-am întîlnit cu o femeie.

Ea mi-a arătat unde erai. Și mi-a spus că m-ai așteptat toate zilele astea.

Ochii mi s-au umplut de lacrimi.

— Și voi continua să șed lângă tine cît timp vei sta pe malul rîului. Și dacă te vei duce la culcare, eu am să dorm în fața casei tale. Și dacă vei pleca departe de aici, eu am să merg pe urmele tale.

Pînă cînd îmi vei spune: pleacă. Și voi pleca, dar am să te iubesc tot restul vieții mele.

Nu mai reușeam să-mi ascund plînsul. Am văzut că și el plîngea.

— Vreau să știi un lucru ... – începu el.

— Nu spune nimic. Citește – i-am răspuns, întinzîndu-i hîrțile pe care le țineam în poală.

Toată după-amiaza am privit apele rîului Piedra. Femeia ne-a adus sandvișuri și vin, a spus ceva despre vreme și ne-a lăsat din nou singuri. S-a oprit din citit de mai multe ori și a rămas cu ochii pierduți în zare, căzut pe gânduri. La un moment dat, m-am hotărît să dau o raită prin pădure, pe la micile cascade, pe povîrnișurile pline de istorii și înțelesuri. Cînd soarele se pregătea să apună, m-am întors în locul unde-l lăsasem.

— Mulțumesc – au fost primele lui cuvinte cînd mi-a înapoiat hîrțile –. Și iartă-mă.

La rîul Piedra am șezut și-am plîns.

— Dragostea ta mă salvează și mă redă viselor mele – urmă el.

Am tăcut, n-am făcut nici un gest.

— Cunoști psalmul 136? m-a întrebat el.

Am dat din cap că nu. Mi-era teamă să vorbesc.

— *La rîul Babilonului...*

— Da, da, îl știi – am zis, simțind că reveneam încetul cu încetul la viață –. Vorbește despre exil. Vorbește despre cei care și-au atîrnat harpele pentru că nu mai puteau cînta cîntece după inima lor.

— Dar după ce psalmistul plînge, mistuit de dorul țării viselor lui, el își fîgăduiește:

*De te voi uita, Ierusalime,
uitată să fie dreapta mea!
Să se lipească limba mea de cerul gurii
de nu-mi voi aduce aminte de tine, Ierusalime.*

Am surîs din nou.
— Eu începusem să uit. Și tu m-ai făcut să-mi aduc aminte.
— Crezi că ți se va înapoia darul? – l-am întrebat.
— Nu știu. Dar Dumnezeu mi-a dat întotdeauna o a doua șansă în viață. Mi-o dă cu tine. Și mă va ajuta să-mi regăsesc drumul.
— Drumul nostru – l-am întrerupt eu încă o dată.
— Da, al nostru.
M-a luat de mâini și m-a ridicat.
— Du-te să-ți strângi lucrurile – zise el –. Visele înseamnă muncă.

ian./94

PAULO COELHO, scriitor brazilian, s-a născut la Rio de Janeiro în 1947. Înainte de a deveni unul dintre cei mai de succes romancieri ai lumii a fost un hippie rebel, apoi autor dramatic, director de teatru, jurnalist, poet. În 1986 face pelerinajul la Santiago de Compostela, eveniment care i-a marcat viața și cariera literară. Deși profund atașat de Brazilia natală (își scrie operele la calculator, în fața oceanului, în vila de la Copacabana), cărțile sale dezvoltă drame universale, valabile oriunde și pentru oricine, ceea ce explică primirea entuziastă de care se bucură pe toate meridianele. Cărțile lui Paulo Coelho, editate în 150 de țări și traduse în peste 50 de limbi, s-au vândut în zeci de milioane de exemplare. Este consilier special UNESCO în cadrul programului „Convergențe spirituale și dialoguri interculturale”, codirector al Centrului Shimon Peres pentru pace. Distins cu numeroase și importante premii, medalii și ordine, printre care cel de Cavaler al Ordinului Național al Legiunii de Onoare din Franța (martie 2000). Fondator al Institutului Paulo Coelho, care acordă ajutoare îndeosebi copiilor și bătrânilor din păturile defavorizate ale societății braziliene.

Opere principale: *Pelerin la Compostela* (1987); *Alchimistul* (1988); *Walkiriile* (1992); *La râul Piedra am șezut și-am plîns* (1994); *Al cincilea munte* (1996); *Manualul Războinicului luminii* (1997); *Veronika se hotărăște să moară* (1998); *Diavolul și domnișoara Prym* (2000).